

Gaswinning VDW

Nota van Antwoord

Milieu-effectrapport fase 1 en Integrale Effectenanalyse

Inleiding

Van 10 mei tot 6 juni 2022 hebben het milieueffectrapport fase 1 (hierna: MER fase 1) en de integrale effectenanalyse (hierna: IEA) voor het gaswinningsproject VDW ter inzage gelegen. In die periode was het mogelijk een reactie te geven op deze documenten. Voor u ligt de Nota van Antwoord op de reacties die tijdens de periode van terinzagelegging zijn ingediend. De bundel met ingediende reacties vindt u op de website van de [RVO](#).

Hoe vind ik mijn reactie terug?

Iedereen die voor het einde van de terinzagelegging een reactie heeft ingediend, heeft een brief ontvangen waarin het registratienummer staat. Aan de hand van de laatste 3 cijfers van het registratienummer kan de reactie en het antwoord daarop in deze reactienota worden gevonden. Deze reactienota staat ook op onze website (RVO). Daarin kunt u met het betreffende registratienummer sneller zoeken naar de antwoorden op uw reactie.

Deze Nota van Antwoord is opgedeeld in 5 hoofdstukken. In hoofdstuk 1 is antwoord gegeven op de reacties die ingediend zijn via het online formulier. In dit online formulier stonden de volgende drie vragen centraal:

- *Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?*
- *Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?*
- *Overige suggesties of opmerkingen*

In sommige reacties die ingediend zijn via het online formulier is door de indiener verwezen naar een schriftelijke reactie. In dat geval is de reactie niet opgenomen in hoofdstuk 1 van deze Nota van Antwoord, maar in hoofdstuk 2, 3 en 4. In deze hoofdstukken is antwoord gegeven op de schriftelijke reactie. Hoofdstuk 2 gaat in op vragen gerelateerd aan de MER fase 1, hoofdstuk 3 gaat in op de reacties gerelateerd aan de IEA en hoofdstuk 4 gaat in op de overige reacties zoals bijvoorbeeld over participatie en besluitvorming. In het geval u een schriftelijke reactie heeft ingediend, is deze gelezen en vervolgens onderverdeeld in onderwerpen die een plek hebben gekregen in hoofdstuk 2, 3 of 4 van deze Nota van Antwoord. Het kan dus zijn dat u zowel antwoorden vindt in hoofdstuk 2, 3 en/of 4 van deze Nota van Antwoord. Vanwege de lengte van de reacties is ervoor gekozen om de kern samen te vatten. Indien meerdere reacties dezelfde inhoud bevatten zijn deze samengevoegd in één reactie met één antwoord. In dit geval staan er meerdere registratienummers in de eerste kolom. Op de MER fase 1 en de IEA is advies gevraagd van de overheden. Hoofdstuk 5 gaat in op de reacties van de overheden.

Op de MER fase 1 en de IEA is op 12 juli 2022 advies uitgebracht van de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.), een onafhankelijk bij wet ingesteld adviesorgaan dat adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER en bijbehorende documenten. Het advies van de Commissie-m.e.r. wordt overgenomen. De definitieve reactie op het advies van de Commissie-m.e.r. volgt in de vorm van een aanvulling op het MER fase 1 en IEA.

Samengevat is de indeling als volgt:

- Hoofdstuk 1: antwoorden op de reacties ingediend via het online formulier
- Hoofdstuk 2: antwoorden op de schriftelijke reacties gericht op het MER fase 1
- Hoofdstuk 3: antwoorden op de schriftelijke reacties gericht op de IEA
- Hoofdstuk 4: antwoorden op de schriftelijke reacties gericht op overige onderwerpen
- Hoofdstuk 5: reacties van overheden

In onderstaande tabel staan de registratienummers per hoofdstuk, hier vindt u terug in welk deel antwoord is gegeven op de door u ingediende reactie.

Hoofdstuk 1		Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3	Hoofdstuk 4	Hoofdstuk 5
<i>Online reactieformulier</i>		<i>Milieueffectrapport fase 1</i>	<i>Integrale effectenanalyse</i>	<i>Overige onderwerpen</i>	<i>Advies overheden</i>
202200223	202200250	202200240	202200240	202200241	202200273
202200224	202200256	202200241	202200241	202200249	202200274
202200225	202200258*	202200246	202200246	202200258	202200277
202200227	202200262	202200249	202200257	202200266	202200279
202200228	202200263	202200255	202200258	202200271	
202200231	202200265*	202200257	202200260	202200273	
202200233	202200267	202200258	202200264	202200275	
202200243	202200268	202200260	202200265	202200276	
202200244	202200269	202200264	202200266	202200277	
202200245	202200270	202200265	202200271	202200278	
202200246*	202200271*	202200266	202200272	202200279	
202200247	202200272*	202200271	202200273		
		202200272	202200274		
		202200274	202200275		
		202200275	202200276		
		202200276			
		202200277			

* deze reacties zijn via een online formulier ingediend met een schriftelijke reactie als bijlage. Deze zijn (ook) beantwoord in de overige hoofdstukken.

Lijst met afkortingen	
MER	Milieueffectrapport (product)
m.e.r.	Milieueffectrapportage (procedure)
IEA	Integrale Effect Analyse
HIA	Heritage Impact Assessment
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Ministerie EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
Tcbb	Technische commissie bodembeweging

Hoofdstuk 1: Reacties op het online reactieformulier

Via een online reactieformulier was iedereen in de gelegenheid om te reageren op drie standaardvragen. Op deze vragen zijn meerdere reacties gekomen. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op deze reacties in volgorde van de vragen, namelijk:

- *Hoofdstuk 1.1: Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?*
- *Hoofdstuk 1.2: Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?*
- *Hoofdstuk 1.3: Overige suggesties of opmerkingen*

Welke effecten uit de IEA vindt u het meest belangrijk voor de keuze van een voorkeursalternatief en waarom?

Registratienummer	Onderdeel	
202200223	Reactie	Cumulatieve effecten van de boringen in de verschillende gasvelden.
	Antwoord	<i>De effecten van de gaswinning VDW op de ondergrond worden in de komende tijd onderzocht in de MER fase 2. Cumulatieve effecten van gasvelden die dicht bij elkaar liggen kunnen zich voordoen als het gaat om bodemdaling. Als bodemdalingskommen overlappen wordt de bodemdaling van deze velden bij elkaar opgeteld en wordt vervolgens onderzocht wat de effecten zijn van de cumulatieve bodemdaling. De samengestelde bodemdaling wordt daarnaast gemodelleerd en gemeten, en dit wordt gecontroleerd door SodM. Het risico op trillingen wordt niet groter door onderlinge beïnvloeding van gasvelden in dezelfde omgeving.</i>
202200224	Reactie	De milieueffecten op de bodem.
	Antwoord	<i>De milieueffecten op bodem zijn onderzocht en gerapporteerd in het MER fase 1.</i>
202200225	Reactie	Bodemverontreiniging en luchtverontreiniging komen in de beoordeling voor een voorkeursalternatief niet aan bod. Hiermee wordt de mijnbouwonderneming de gelegenheid geboden om decennia bodemverontreiniging (spoelingverliezen tijdens de boring) en luchtverontreiniging (CH4) bij verlading systemen toe te passen. Met name de CH4 emissie, welke aanzienlijk is, wordt toegepast op elke locatie van Vermilion. Hierdoor wordt het milieu ernstig geschaad omdat de uitstoot van CH4 een 27x grotere impact heeft dan een equivalente uitstoot van CO2.
		De putten die voor het project worden gebruikt zijn onveilig afgewerkt en worden onveilig geopereerd. Hierdoor treedt op termijn bodemverontreiniging op met eventueel een continue uitstoot van CH4 naar de atmosfeer.

Registratienummer	Onderdeel	
		<p>Bodembeweging (beving en bodemdaling) wordt mede veroorzaakt door liquid loading in combinatie met zoutkruip tijdens de gaswinning. Hierdoor is bodembeweging niet meer uit te sluiten. Momenteel wordt een proef uitgevoerd in samenwerking met de universiteit van Eindhoven, Hogeschool Utrecht en de Hanzehogeschool Groningen om met bewegingssensoren de beweging van huizen op bodembeweging te meten. Dit is een zwermmeting, die een grote nauwkeurigheid heeft en de KNMI-metingen volgt. Er zijn ondertussen ook al sensoren geplaatst in het VDW-gebied.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>Genoemde milieuthema's komen aan bod in MER fase 2. Omdat ze voor elke potentiële locatie gelijk zijn hebben ze geen onderscheidend vermogen en dus geen invloed op de locatiekeuze.</i></p>
202200227	<p>Reactie</p> <p><i>Antwoord</i></p>	<p>Invloed op het UNESCO Werelderfgoed Fredriksoord - Wilhelminaoord</p> <p><i>De mogelijke invloed van de winningslocatie op het Werelderfgoed is uitgebreid onderzocht en gerapporteerd in de MER fase 1. Hiervoor is een Heritage Impact Assessment (HIA) uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn opgenomen in het MER fase 1. De effecten van de gaswinning op de ondergrond en daarmee mogelijk op het Werelderfgoed worden de komende tijd verder onderzocht in de MER fase 2. Het onderzoek in de eerste fase is uitgevoerd door een gespecialiseerd bureau en is begeleid door een brede groep van deskundigen vanuit de verschillende betrokken overheden. De rapportage maakt onderdeel uit van de MER fase 1.</i></p>
202200228	<p>Reactie</p> <p><i>Antwoord</i></p>	<p>Voorkoming aantasting natuurwaarden</p> <p><i>Zowel in fase 1 ten behoeve van de keuze van het voorkeursalternatief als in fase 2 bij de uitwerking van dit alternatief is er veel aandacht voor natuur voor wat betreft milieueffecten en de invloed op bepaalde soorten. Mede n.a.v. de voorlopige tussentijdse toetsing door de Commissie voor de m.e.r. is inmiddels aanvullend veldonderzoek gedaan om nog meer zicht te krijgen op voorkomende soorten op een aantal locaties.</i></p>
202200231	<p>Reactie</p>	<p>Er moet eerst goed onderzocht worden wat de gevolgen van de beoogde boringen en gaswinning zijn, zoals bodemdaling en bevingsrisico, nog vóórdat er een mogelijk alternatief kan worden aangewezen.</p> <p>Waarom is dat voor onze regio extra belangrijk? In ons gebied bevinden zich diverse Natura-2000 gebieden (Drents-Friese Wold & Leggelerveld, Dwingelderveld, Holtingerveld). Die worden beschermd door strikte Europese wetgeving. Zeker als de gasvelden eronder liggen, zoals hier het geval is. Daar moet zeer zorgvuldig mee worden omgesprongen.</p> <p>De Koloniën van Weldadigheid zijn na jarenlange actie aangewezen als Werelderfgoed door de UNESCO. Ook dat vraagt een zeer speciale benadering, omdat deze status ook weer verloren kan gaan.</p>

Registratienummer	Onderdeel	
		<p>Er is gebleken dat bij winning van gas er sprake is van wederzijdse beïnvloeding door bestaande velden. Daar komen dan de effecten van de tussenliggende nieuwe velden bovenop. Op dit moment wordt hiermee onvoldoende rekening gehouden. Wij vinden dat daar meer aandacht voor moet bestaan dan op dit moment gebeurt.</p> <p>De waterschappen, de provincies en gemeenten delen onze zorgen.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>De geplande boringen zijn gericht op vaststaande ondergrondse doelen. Het maakt voor de effecten van de gaswinning op de ondergrond geen verschil vanaf welke locatie deze doelen worden aangeboord. Daarom kan het alternatief gekozen worden al voordat de bodemdaling en het risico op bevingen worden berekend. Het besluit over de vraag of de gaswinning daadwerkelijk kan plaatsvinden wordt pas genomen nadat ook de effecten vanuit de ondergrond bekend zijn.</i></p> <p><i>Met de belangrijke natuurwaarden en -gebieden wordt rekening gehouden. Voor enkele alternatieven vindt nog nader onderzoek plaats naar de voorkomende soorten. Voor het Werelderfgoed wordt de door UNESCO aanbevolen Heritage Impact Assessment (HIA) toegepast. Daarbij zijn specialisten van alle betrokken partijen en overheden betrokken. Natuur en Werelderfgoed zullen zwaarwegende factoren zijn bij de keuze voor een alternatief. Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. De bodemdaling voor VDW onderzoeken we in de komende tijd in de MER fase 2. Daarbij betrekken we ook de overlap met de bodemdalingskommen van aangrenzende gasvelden en de cumulatie die daarbij optreedt.</i></p> <p><i>De effecten van de gaswinning VDW op de ondergrond worden in de komende tijd onderzocht in de MER fase 2. Cumulatieve effecten van gasvelden die dicht bij elkaar liggen kunnen zich voordoen als het gaat om bodemdaling. Als bodemdalingskommen overlappen wordt de bodemdaling van deze velden bij elkaar opgeteld en wordt vervolgens onderzocht wat de effecten zijn van de cumulatieve bodemdaling. Het risico op trillingen wordt niet groter door onderlinge beïnvloeding van gasvelden in dezelfde omgeving.</i></p> <p><i>Met de overheden zijn we frequent in gesprek. De gemeenten, provincies en het waterschap hebben ook gereageerd op de MER fase 1 / IEA.</i></p>
202200233	Reactie	<p>Het belangrijkste effect is waardevermindering en schade aan eigen huis + milieu schade. Er moet eerst goed onderzocht worden wat de gevolgen van de beoogde boringen en gaswinning zijn, zoals bodemdaling en bevingsrisico, nog vóórdát er een mogelijk alternatief kan worden aangewezen.</p>
	<i>Antwoord</i>	<p><i>De geplande boringen zijn gericht op vaststaande ondergrondse doelen. Het maakt voor de effecten van de gaswinning op de ondergrond geen verschil vanaf welke locatie deze doelen worden aangeboord. Daarom kan het alternatief gekozen worden al voordat de bodemdaling en het risico op bevingen worden berekend. Het besluit over de vraag of de gaswinning daadwerkelijk kan plaatsvinden wordt pas genomen nadat ook de effecten vanuit de ondergrond bekend zijn.</i></p>

Registratienummer	Onderdeel	
202200243	Reactie	Een boorput in de directe omgeving van omwonende zou niet gedaan moeten worden omdat daar de bodemdaling het grootst zal zijn. Daarnaast levert het ook overlast op (het in bedrijf zijn, het bouwen noem maar op.) Mensen die hier zijn gaan wonen doen dat va <i>*Dit betreft een onvolledige reactie, een deel van de reactie is niet goed overgekomen in het formulier. Desondanks is er geprobeerd een antwoord te geven.</i>
	Antwoord	<i>De geplande boringen zijn gericht op vaststaande ondergrondse doelen. Het maakt voor de effecten van de gaswinning op de ondergrond geen verschil vanaf welke locatie deze doelen worden aangeboord. Met andere woorden, de bodemdalingskom hangt samen met de ligging van het gasveld en niet met de plek waar vandaan de boring plaatsvindt. Alle alternatieven zijn in eerste instantie gekozen op plaatsen die minimaal 300 meter van de dichtstbijzijnde woning verwijderd zijn. Daarmee kan zondermeer voldaan worden aan de geldende normen. Enige hinder kan desondanks voorkomen maar zal zich vooral beperken tot de aanlegfase en incidenteel onderhoud. Effecten tijdens de aanlegfase en overlast tijdens het in bedrijf zijn is globaal meegenomen in het MER fase 1 / IEA en zal in meer detail worden beoordeeld in het MER fase 2.</i>
202200244	Reactie	Uit de MER fase 1 en IEA blijkt aantoonbaar dat de gezamenlijke risico's, zowel de ondergrondse (mijnbouweffecten) als bovengrondse effecten (omgevingseffecten), niet zijn uit te sluiten. Daarom dient al in deze planMER fase een 'Passende Beoordeling' te <i>*Dit betreft een onvolledige reactie, een deel van de reactie is niet goed overgekomen in het formulier. Desondanks is er geprobeerd een antwoord te geven.</i>
	Antwoord	<i>De effecten van de gaswinning op de ondergrond worden de komende tijd onderzocht in de MER fase 2. Naar de effecten van de mijnbouwlocatie op natuur is in de MER fase 1 wel onderzoek gedaan. Hoofdstuk 4 van deze Nota van Antwoord gaat verder in op de procedure rondom een Passende Beoordeling.</i>
202200246	Reactie	Naast de uitvoerig genoemde negatieve effecten in de zienswijze, maak ik mij grote zorgen over de sfeer van het authentieke en nagenoeg ongerepte karakteristieke landschap, wat gigantisch met name bovengronds, wordt aangetast door lawaai, licht, uitzicht.
	Antwoord	<i>De onderdelen van de zienswijze worden op de desbetreffende plaats beantwoord. Er zijn inderdaad ook effecten op het landschap. Deze worden ook in de MER fase 1 behandeld. Effecten als geluid en licht doen zich vooral voor in de aanlegfase. In de MER fase 2 wordt het voorkeursalternatief in overleg met betrokken partijen zo goed mogelijk ingepast in de omgeving om effecten te voorkomen of te verzachten.</i>
202200247	Reactie	Alternatief 5 effecten - de Dwarsvaartweg is een smalle weg en zal er voor tankwagens en ander vrachtvervoer extra ingrepen nodig zijn. Dit heeft een nog grotere impact op de cultuurhistorische woudontginningen landschap dan de ontsluitingsweg. De weg is amper breed genoeg voor twee auto's naast elkaar, en dan zijn er ook nog de vele fietsers (toeristen en lokalen) en wandelaars, waardoor de weg nog drukker en gevaarlijker zal worden.

Registratienummer	Onderdeel	
	Antwoord	<i>In de IEA bijlage 2 effectbeoordeling verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat op de Dwarsvaartweg geen fietsvoorzieningen aanwezig zijn waardoor gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer gebruik maken van dezelfde rijbaan. De verkeersveiligheid voor fietsers kan hierdoor in het geding komen. Vandaar de 'beperkt negatieve beoordeling'. Of de verkeersveiligheid van fietsers daadwerkelijk in het geding komt, wordt nader onderzocht op het moment dat alternatief 5 als voorkeurslocatie wordt aangewezen. Gezien de breedte van de weg en de bermverharding langs de weg zijn er verder geen aanvullende maatregelen die getroffen moeten worden om de toegankelijkheid van de weg te verbeteren.</i>
202200250	Reactie	<p>Zienswijze boorlocaties gasveld VDW</p> <p>Na het lezen van de integrale effectenanalyse en de milieueffectrapportage vallen ons een aantal zaken op. Hieronder staan onze bevindingen van de alternatieven waar ons wat in opviel.</p> <p>Alternatief 5</p> <p>De Dwarsvaartweg maakt onderdeel uit van het fiets en wandelnetwerk van Nederland. Hierdoor wordt de Dwarsvaartweg veel gebruikt door fietsers en wandelaars. Ook wordt de Dwarsvaartweg gebruikt als sluiproute door verkeer vanuit Boschoord (personeel tbs-kliniek), Boijl en verder om het rijden door Noordwolde te omzeilen. Verder wordt de weg ook gebruikt door landbouw en vrachtverkeer voor de verschillende boerderijen en bedrijven aan de dwarsvaartweg en Alteveerseweg.</p> <p>Zoals in de IEA omschreven betreft het hier een smalle weg zonder faciliteiten voor wandelaars en fietser en is er ook niet de ruimte om dit aan te leggen. Het wekt de indruk dat er in de IEA geen rekening gehouden wordt met het al aanwezige verkeer. En het verkeer voor de boorlocatie komt nog boven op het huidige verkeer. Wat de nu al niet veilige situatie nog onveiliger maakt. Wat zou betekenen dat de beoordeling voor verkeer niet beperkt negatief, maar negatief zou moeten zijn.</p> <p>Doordat de Dwarsvaartweg een smalle weg is zal het voor trekker oplegger combinaties moeilijk zijn om de draai de weg op of af te kunnen maken. Wellicht zelfs zo lastig dat er extra ingrepen nodig zijn bij de ontsluitingsweg. Wat een nog grotere impact heeft op het cultuurhistorische woudontginningen landschap d *Dit betreft een onvolledige reactie, een deel van de reactie is niet goed overgekomen in het formulier. Desondanks is er geprobeerd een antwoord te geven.</p> <p>Antwoord <i>In de IEA bijlage 2 effectbeoordeling verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat op de Dwarsvaartweg geen fietsvoorzieningen aanwezig zijn waardoor gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer gebruik maken van dezelfde rijbaan. De verkeersveiligheid voor fietsers kan hierdoor in het geding komen. Vandaar de 'beperkt negatieve beoordeling'. Of de verkeersveiligheid van fietsers daadwerkelijk in het geding komt, wordt nader onderzocht op het moment dat alternatief 5 als voorkeurslocatie wordt aangewezen. Gezien de breedte van de weg en de</i></p>

Registratienummer	Onderdeel	
		<i>bermverharding langs de weg zijn er verder geen aanvullende maatregelen die getroffen moeten worden om de toegankelijkheid van de weg te verbeteren. Bij de effectbeoordeling is geen rekening gehouden met het al aanwezige verkeer, er is kwalitatief beschouwd wat het effect zal zijn. Dat kan omdat het slechts over beperkte / tijdelijke toenames gaat.</i>
20220256	Reactie	Ik schrijf dit voor mijn moeder die op ongeveer 300 meter van alternatief 1 woont en een hartconditie heeft. Er is een kans is dat de aanleg van de boorinstallatie (tot driemaal 5 weken= 15 weken 24-7 geluidsoverlast, en tot driemaal 3 maanden = 9 maanden geweld van langskomend zwaar transport) zoveel stress en slaapdeprivatie bij haar oplevert dat haar hartconditie, die tegen die tijd waarschijnlijk verergerd is, dat niet aankan. De ingeschatte waardedaling en verkoopbaarheid van haar huis zal extra stress opleveren. Kort gezegd, het kan zijn dat zij aan die langdurige stress overlijdt. In 2024 zal zij *persoonsgegevens zijn weggelakt* jaar oud zijn.
	Antwoord	<i>Alle alternatieven zijn in eerste instantie gekozen op plaatsen die minimaal 300 meter van de dichtstbijzijnde woning verwijderd zijn. Daarmee kan zondermeer voldaan worden aan de geldende normen. Enige hinder kan desondanks voorkomen maar zal zich vooral beperken tot de aanlegfase en incidenteel onderhoud. Effecten tijdens de aanlegfase en overlast tijdens het in bedrijf zijn is globaal meegenomen in het MER fase 1 / IEA en zal in meer detail worden beoordeeld in het MER fase 2. Vermilion staat altijd open voor overleg om met maatwerk knelpunten te voorkomen. Op het moment dat blijkt dat alternatief 1 wordt gekozen, wordt er contact opgenomen met u om dit verder door te spreken en de overlast zoveel als mogelijk is te beperken.</i>
202200258	Reactie	De onderzochte alternatieven kennen alleen maar negatieve tot zeer negatieve effecten. Reden om te stoppen met dit project.
	Antwoord	<i>De MER fase 1 is gericht op de keuze van een alternatief met de minste nadelen. In de MER fase 2 wordt onderzocht of de nadelen kunnen worden voorkomen, verminderd en/of gecompenseerd door het treffen van maatregelen. Uiteindelijk wordt beoordeeld of de gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.</i>
202200263	Reactie	Betreft bezwaar tegen gasboring VDW-A alternatief aan de Dwarsvaartweg te Oosterstreek. Er is een voornemen om komende jaren een gasboring te laten plaatsvinden op alternatief 5. We maken daar BEZWAAR tegen op de volgende gronden: <ol style="list-style-type: none"> 1. Vanwege mogelijke verzakkingen van de woning. Er heeft geen nulpuntmeting plaats gehad. 2. Vanwege waardedaling van de woning. Te hoog huurwaardeforfait. Verkoop van woning is dan veel moeilijker zo niet onmogelijk. 3. Vanwege geluidsoverlast. Rust en verkeersveiligheid in de buurt is voor langere tijd uitgesloten door de gasboring. 4. Emotionele schade. Stress.

5. Vergunning voor op land boren naar een fossiele brandstof is gezien de ervaringen in Groningen een slechte optie. Heroverwegen vergunning aan Vermilion, het bedrijf dat de boring gaat doen, is nu aan de orde.

Op grond van bovenstaande bezwaren verzoek ik U dringend van de betreffende gasboring af te zien.

Indien toch op gasboring op alternatief 5 van VDW-A wordt overgegaan stellen wij U bij deze aansprakelijk voor mogelijke vervolgschade op grond van bovenstaande punten. Wij eisen dat bij de start van de boring we vooraf gecompenseerd gaan worden voor de overlast, hinder en mogelijke schade voor een bedrag van €50.000.

Cc naar ministerie van economische zaken en klimaat, Groen Links, PvdA en de Volkskrant

Antwoord Aardgas speelt op dit moment een belangrijke rol in de levering van warmte aan huizen, de industrie en in de productie van elektriciteit. Daarnaast wordt aardgas gebruikt als grondstof in bijvoorbeeld de chemie. Het kabinet streeft ernaar om in 2050 CO2-neutraal te zijn. Daarom zet het kabinet in op het reduceren van de vraag naar aardgas door onder meer energiebesparing en het stimuleren van alternatieve energiebronnen. Het terugbrengen van de vraag naar aardgas vergt echter tijd. De verwachting is dat aardgas de komende decennia nog noodzakelijk is. Omdat de gaswinning uit het Groningenveld zal worden beëindigd, is de gaswinning uit kleine velden extra relevant.

Vermilion beschikt voor het betreffende gebied over winningsvergunningen. Op grond daarvan heeft Vermilion de plicht om zich in te spannen gas voor Nederland te produceren en kan Vermilion verzoeken om in dit gebied naar gasvoorkomens te mogen boren om gas te winnen. De staatssecretaris van EZK dient zo'n verzoek te beoordelen. Na alle onderzoeken naar effecten op de ondergrond en naar bovengrondse effecten wordt beoordeeld of de gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden. Vormen van overlast zijn gebonden aan regelgeving en worden binnen het project zoveel mogelijk voorkomen of geminimaliseerd. Indien er schade ten gevolge van de winning zou optreden is Vermilion daarvoor op grond van artikel 6:167 van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk. De [Commissie Mijnbouwschade](#) ontzorgt schademelders hierbij. Het oordeel van de commissie wordt hoe dan ook opgevolgd door Vermilion.

202200265

Reactie Het culturele erfgoed/landschap wordt aangetast: we zijn van mening dat dit een slechte keuze is.

Antwoord Cultureel erfgoed en landschappelijke waarden zijn belangrijke onderdelen van de totaalafweging om te komen tot het beste alternatief. Voor het MER fase 1 is een Heritage Impact Assessment uitgevoerd om het Werelderfgoed mee te nemen in de afweging voor een locatiealternatief. Dit onderzoek en andere onderzoeken zijn erop gericht om voor onder meer cultureel erfgoed en landschap het beste alternatief te vinden voor VDW. Tijdens de MER fase 2 wordt gezocht naar een zo goed mogelijke inpassing van de voorkeurslocatie in de omgeving. Na de MER fase 2 zal duidelijk zijn of gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.

Registratienummer	Onderdeel	
202200268	Reactie	De gaswinning in de kleine velden rond Vledder kan tot gevolg hebben: Bodemdaling, eerder voorgewend ca 2.cm, in de praktijk variërend tussen 5 en 11 cm in de Eese. Wordt geen rekening gehouden met schade aan woningen en er is geen sprake van omgekeerde bewijslast.
	Antwoord	De kans dat de UNESCO de status Werelderfgoed intrekt t.a.v. de kolonie van Weldadigheid is niet onwaarschijnlijk met als gevolg dat het toerisme en de daarmee gepaard gaande inkomsten komen te vervallen. <i>Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. De bodemdaling voor VDW onderzoeken we in de komende tijd in de MER fase 2. Daarbij betrekken we ook de overlap met de bodemdalingen van aangrenzende gasvelden en de cumulatie die daarbij optreedt. Het Werelderfgoed speelt een belangrijke rol in de afwegingen. We zijn in contact met UNESCO voor een juiste afstemming. Belangrijk aspect is dat UNESCO de status Werelderfgoed heeft afgegeven wetende dat er reeds geruime tijd gaswinning plaatsvindt in de directe omgeving. Met andere woorden gaswinning en bescherming werelderfgoed gaan hier al samen.</i>
202200269	Reactie	Alternatief 5 moet afvallen, wat onze belangen betreft, want dit zet een streep door onze plannen, de veehouderij activiteiten om te schakelen naar recreatie en wonen, dit ook met het oog op de stikstof- problematiek en daar dit gebied ook al langere tijd als recreatie staat ingekleurd.
	Antwoord	<i>Tijdens de MER fase 2 zal in afstemming met alle betrokken partijen aandacht worden besteed aan de inpassing in het landschap.</i>
202200270	Reactie	De veiligheid van de bewoners in de (directe) omgeving in combinatie met de natuur en Werelderfgoed. Als je het rapport leest komt daaruit dat geen van de 9 alternatieven zonder gevaar is en dus ongeschikt!
		Bij alternatieven 1 en 2 is de toegangsweg getekend vanaf de Boergrup in een flauwe bocht. De Boergrup is een smalle weg, zonder fietsstroken, en bomen langs de weg. Daarbij is het de toegangsweg van/naar Vledderveen, waar de schooljeugd langs fietst op weg naar school of openbaar vervoer. En dan willen jullie daar, in een flauwe bocht, een toegangsweg aanleggen naar de boorlocatie waar veel en zwaar verkeer naartoe gaat.
		Daar komt bij het wonen zo dicht bij een boorlocatie. Er is overlast van verkeer, geluid en licht vanaf de aanleg tot en met het verwijderen van de boorlocatie. En er is niet bekend hoe het zit met de gevolgen voor de huizen/gebouwen in de omgeving. Dit geeft veel onzekerheid voor de toekomst met alle gevolgen van dien. Daar komt bij dat er geen goede schaderegeling is voor de mensen die schade hebben aan hun huis/gebouw. Dit geldt ook voor alternatief 6, dicht bij het dorp en camping.
		Het is niet duidelijk wat de effecten zijn op de natuur en toch wordt er serieus gekeken naar alternatief 7 wat heel dicht tegen een Natura 2000-gebied aanligt. Er zijn nogal wat beschermde diersoorten in het gebied, ook buiten het Natura 2000-gebied, waar geen rekening mee wordt gehouden als hier een boorlocatie komt.

Registratienummer	Onderdeel	
	Antwoord	<i>De MER fase 1 richt zich op een verantwoorde keuze van de winningslocatie gezien de functies die in het gebied aanwezig zijn. In fase 2 volgt de komende periode nader onderzoek naar de effecten van gaswinning op de ondergrond, waarbij ook mogelijke mitigerende maatregelen worden betrokken. Dit geldt ook voor de onderwerpen veiligheid en verkeersveiligheid. Voor de afronding van de MER fase 1 wordt nog aanvullend onderzoek verricht op basis van de ontvangen reacties. Hierbij wordt onder meer gekeken naar de effecten op de Boergrup. Alle alternatieven liggen op minimaal 300 meter afstand vanaf woningen. Als er desondanks sprake is van enige hinder dan zal dat vooral zijn in de aanlegfase en tijdens incidenteel onderhoud. Mijnbouwondernemingen zijn op grond van artikel 6:167 van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk voor eventuele waardedaling of verminderde waardestijging als gevolg van gaswinning. De Commissie Mijnbouwschade draagt zorg voor de onafhankelijke beoordeling van eventuele schade. Er zijn op dit moment geen aanwijzingen dat hier door de voorgenomen gaswinning sprake van is. Er wordt goed gekeken naar de effecten op natuur. Voor de afronding van de MER fase 1 wordt voor een aantal alternatieven, waaronder alternatief 7, nog aanvullend onderzoek gedaan naar de soorten die er voorkomen.</i>
202200271	Reactie	Alle alternatieven zijn ongeschikt voor de gaswinning en vormen een te groot risico voor milieu, natuur, omgeving, bewoners, status UNESCO Werelderfgoed, recreatie-toerisme, en verkeersveiligheid Boergrup.
	Antwoord	<i>Alle alternatieven hebben inderdaad zo hun eigen voor- en nadelen. In deze fase zijn we op zoek naar het alternatief met de minste nadelen. In fase 2 vindt nadere uitwerking en inpassing plaats van het voorkeursalternatief waarbij nadelen zo mogelijk worden verkleind of weggenomen. Gaswinning wordt alleen toegestaan wanneer dit veilig en verantwoord is. De andere door u benoemde punten uit uw brief zijn beantwoord in de hoofdstukken 2, 3 en 4.</i>

Welke aanvullende informatie, die van belang is voor de keuze van een voorkeursalternatief, kunt u ons nog geven?

Registratienummer	Onderdeel	
202200223 202200231 202200233	Reactie	<p>Er moet eerst goed onderzocht worden wat de gevolgen van de beoogde boringen en gaswinning zijn, zoals bodemdaling en bevingsrisico, nog vóórdat er een mogelijk alternatief kan worden aangewezen.</p> <p>In ons gebied bevinden zich diverse Natura 2000-gebieden (Drents-Friese Wold & Leggelerveld, Dwingelderveld, Holtingerveld). Die worden beschermd door strikte Europese wetgeving. Zeker als de gasvelden eronder liggen, zoals hier het geval is. Daar moet zeer zorgvuldig mee worden omgesprongen. In de omgeving komt o.a. de zwaar beschermde Kamsalamander voor, de Boomkikker, Das, Heikikker.</p> <p>De Maatschappij van Weldadigheid is na jarenlange actie aangewezen als “Werelderfgoed” door de UNESCO. Ook dat vraagt een zeer speciale benadering, omdat deze status ook weer verloren kan gaan.</p> <p>Er is gebleken dat bij winning van gas er sprake is van wederzijdse beïnvloeding door bestaande velden. Daar komen dan de effecten van de tussenliggende nieuwe velden bovenop. Op dit moment wordt hiermee onvoldoende rekening gehouden. Wij vinden dat daar meer aandacht voor moet bestaan dan op dit moment gebeurt.</p> <p>De waterschappen, de provincies en gemeenten delen onze zorgen. In de gemeente Westerveld worden bewoners gemotiveerd om van het gas af te gaan en stimuleert hen met andere energiebronnen. Het Ministerie zou daar ook veel meer op moeten inzetten</p>
	Antwoord	<p><i>De geplande boringen zijn gericht op vaststaande ondergrondse doelen. Het maakt voor de effecten van de gaswinning op de ondergrond geen verschil vanaf welke locatie deze doelen worden aangeboord. Daarom kan het alternatief gekozen worden al voordat de bodemdaling en het risico op bevingen worden berekend. Het besluit over de vraag of de gaswinning daadwerkelijk kan plaatsvinden wordt pas genomen nadat ook de effecten vanuit de ondergrond bekend zijn.</i></p> <p><i>Met de belangrijke natuurwaarden en gebieden wordt rekening gehouden. Voor enkele alternatieven vindt nog nader onderzoek plaats naar de voorkomende soorten. Voor het Werelderfgoed wordt de door UNESCO aanbevolen Heritage Impact Assessment toegepast. Daarbij zijn specialisten van alle betrokken partijen en overheden betrokken. Natuur en Werelderfgoed zullen zwaarwegende factoren zijn bij de keuze voor een alternatief. Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. De bodemdaling voor VDW onderzoeken we in de komende tijd in de MER fase 2. Daarbij betrekken we ook de overlap met de bodemdalingskommen van aangrenzende gasvelden en de cumulatie die daarbij optreedt. Voor onderlinge beïnvloeding van effecten op de bodem zie de eerste alinea van dit antwoord.</i></p> <p><i>Met de overheden zijn we frequent in gesprek. De gemeenten en provincies hebben ook gereageerd op de MER fase 1 / IEA.</i></p>

Registratienummer	Onderdeel	
202200224	Reactie	Het rapport van Royal HaskoningDHV en ook het rapport van RAAP hebben zelf de schadelijke effecten op een rijtje gezet. Wat niet meegenomen is, is een uitgebreid onderzoek naar de cumulatieve effecten van de verschillende boorputten in de 3 provinciën op korte afstand van elkaar.
	Antwoord	<i>Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. De bodemdaling voor VDW onderzoeken we in de komende tijd in de MER fase 2. Daarbij betrekken we ook de overlap met de bodemdalingskommen van aangrenzende gasvelden en de cumulatie die daarbij optreedt. Voor bodemtrillingen is cumulatie niet aan de orde.</i>
202200225	Reactie	Het voorkeursalternatief en de weging ervan dient te worden afgestemd met de eisen van het Werelderfgoed (Koloniën van Weldadigheid). Uit de weging van EZK valt niet af te leiden dat hier rekening mee is gehouden. Boringstechnieken kunnen aangepast worden om spoelingverliezen te voorkomen. O.a. door toepassing van underbalanced drilling technieken kan spoelingverlies voorkomen worden. Afdichtingen met cement rondom pijpen is niet meer van deze tijd. De pijpen kunnen dan niet meer verwijderd worden om cradle to cradle technieken toe te passen. Beter ook voor de monitoring van de lekkage kunnen packer technieken worden toegepast. Bij de vloeistof verlading systemen kan afgascompressie toegepast worden, waardoor CH4-emissie naar de atmosfeer kan worden voorkomen. De keuze van het voorkeursalternatief ook meewegen dat luchtemissies en bodembeweging meetellen in de beoordeling.
	Antwoord	<i>De geplande boringen zijn gericht op vaststaande ondergrondse doelen. Het maakt voor de effecten van de gaswinning op de ondergrond geen verschil vanaf welke locatie deze doelen worden aangeboord. Daarom kan het alternatief in dit stadium al gekozen worden. Vermilion maakt gebruik van moderne boor- en afwerkingsmethoden (stand der techniek) die moeten voldoen aan wet- en regelgeving en voor het boren aan het Staatstoezicht op de Mijnen ter goedkeuring worden voorgelegd. Het Werelderfgoed is één van de zwaarwegende belangen in het gebied. Voor het MER fase 1 is een Heritage Impact Assessment (HIA) uitgevoerd waarin de effecten op werelderfgoed zijn onderzocht. De HIA heeft een plek gekregen in de MER fase 1. Daarnaast is er contact met UNESCO voor een juist afstemming. In de afwegingen voor een alternatief gaan we uit van de uitkomsten van de onderzoeken maar nemen we ook de reacties uit de omgeving en van de overheden mee.</i>
202200227	Reactie	Eén van de kenmerken in het gebied van het Werelderfgoed is de rechthoekige verkaveling, met een structuur van haaks op elkaar staande relatief smalle wegen met bomen aan weerszijden. Dit is op zich geen nieuwe informatie voor U, maar is uitgangspunt voor mijn suggestie voor de verdere uitwerking van de bereikbaarheid van de gaswinningslocaties - vooral tijdens de bouw.
	Antwoord	<i>De aanwezigheid van onverharde wegen en beschermde statussen in het gebied zijn onderzocht in het MER en per alternatief is de toegangsweg meegenomen bij het bepalen van de effecten. Deze toegangsweg is van belang voor de bereikbaarheid van de gaswinningslocatie in verschillende fases. Daarnaast wordt er een transportroute gemaakt voor transportverkeer, voordat de uitvoer van start gaat, om zo rekening te houden met de omgeving.</i>

Registratienummer	Onderdeel	
202200228	Reactie	Ik ben eigenaar van de grond van *persoonsgegevens zijn weggeklakt* waar een bouw-weg is getekend.
	Antwoord	<i>Na de keuze van een voorkeursalternatief wordt het overleg met eigenaren en pachters gestart.</i>
202200243	Reactie	Nergens boren in de buurt van bewoning waar dan ook (eigenlijk helemaal niet boren in deze omgeving).
	Antwoord	<i>Bij de selectie van de boorlocaties is het eerste criterium geweest een minimale afstand van 300 meter vanaf woningen.</i>
202200244	Reactie	Er is gebleken dat bij de winning van gas sprake is van wederzijdse beïnvloeding door bestaande velden. Met deze effecten wordt op dit moment onvoldoende rekening gehouden. Daar komen dan de effecten bij van de recent afgegeven vergunning door de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat voor het ontwikkelen van gaswinning uit de nabijgelegen (Wapse) gasvelden LDS.
	Antwoord	<i>https://krant.westervelder.nl/reader/?epub=https://krant.westervelder.nl/ndc-ws/westervelder/issues/4281/#/pages/10 De effecten van de gaswinning VDW op de ondergrond worden in de komende tijd onderzocht in de MER fase 2. Cumulatieve effecten van gasvelden die dicht bij elkaar liggen kunnen zich voordoen als het gaat om bodemdaling. Als bodemdalingskommen overlappen wordt de bodemdaling van deze velden bij elkaar opgeteld en wordt vervolgens onderzocht wat de effecten zijn van de cumulatieve bodemdaling. De bodemdaling ten gevolge van de gaswinning LDS wordt dan ook bij de beoordeling betrokken. De samengestelde bodemdaling wordt daarnaast gemodelleerd en gemeten op grond van een meetplan, en dit wordt gecontroleerd door SodM.</i>
202200245	Reactie	Alternatief 9 (de bestaande locatie Vinkega). Ten behoeve van de mogelijke gaswinning VDW moet dit alternatief slechts beperkt worden uitgebreid. De boorlocatie is al ontsloten op de weg 'Westvierdeparten'. Er is geen nieuwe gasleiding nodig, omdat de boorlocatie al aangesloten is op de reeds bestaande gasleiding.
	Antwoord	<i>Alternatief 9 heeft inderdaad meerdere voordelen. Groot nadeel is dat gebleken is dat het technisch niet haalbaar is één van de ondergrondse doelen aan te boren. Daarnaast kent alternatief 9 ook nadelen voor het Werelderfgoed.</i>
202200247	Reactie	Alternatief 6, al staat het achter bosjes, maakt inbreuk op het open karakter van het landschap, ook waardoor de boorlocatie en bijbehorende ontsluitingsweg erg zichtbaar zal zijn. Het zandpad, die hoort bij deze landschap zal ook misschien overhoop worden gehaald. De uitwijkmogelijkheden nodig op de Oostvierdeparten zou ook ingrijpend zijn (bomen kappen langs de weg) voor een weg met UNESCO status. Het niet kunnen realiseren van uitwijkmogelijkheden creëert een gevaarlijk verkeerssituatie met de huidige lokalen verkeer, onvermijdelijke toenemen van vrachtverkeer, gecombineerd met de toenemende populariteit voor fietsers en wandelaars als resultaat van de UNESCO status.
	Antwoord	<i>De nadelen m.b.t. tot Oostvierdeparten zijn helder en zullen betrokken worden in de totale afweging.</i>

Registratienummer	Onderdeel	
202200256	Reactie	Wij hebben nu rustig een aantal jaren de tijd om te zorgen dat het proces dat wij in dat geval als haar kinderen tegen u beginnen medisch, juridisch en via de media goed wordt voorbereid zonder haar zelf extra stress te bezorgen. Momenteel is ons idee om zowel Vermilion Energy Netherlands, als het Ministerie van EZK, als de grondeigenaren (die door deze zienswijze dan allemaal al jarenlang van dit probleem afweten) een proces aan te doen, elk op een geëigende wijze en media-ondersteund. Ik wilde u dit tijdig laten weten. Ik schrijf dit mede namens mijn zuster, *persoonsgegevens zijn weggelakt*
	Antwoord	<i>Uw reactie is ter kennisgeving aangenomen. Het is nog niet duidelijk welke locatie als voorkeurslocatie aangewezen wordt, dit volgt uit de keuze voor het voorkeursalternatief.</i>
202200262	Reactie	Aantasting van het landschap voorkomen c.q. minimaliseren
	Antwoord	<i>Landschap maakt deel uit van de onderzoeken en van de afweging voor het voorkeursalternatief. Verder zal in de MER fase 2 het voorkeursalternatief in overleg met betrokken partijen worden ingepast in het landschap.</i>
202200267	Reactie	Er mag goed worden gekeken naar waar naast de effecten voor het milieu, natuur en historie er zo min mogelijk omwonenden overlast ervaren op het gebied van geluid, licht en verkeersveiligheid. Belangrijk vinden wij ook de opmerking dat de alternatieven 1,2,3 en 4 niet alleen in het gebied van UNESCO Werelderfgoed liggen maar ook een gebied is waar veelvuldig wordt gerecreëerd. Het karakteristieke zandpad en eikenlaan (P.W. Janssenlaan) wordt veelvuldig gebruikt door o.a. wandelaars, hardlopers, mountainbikers, motoren, ruiters en menners. Het beeld en verhaal van de oude veenkolonie wordt met een boorlocatie op een van deze locaties ernstig en voor altijd bedoezeld.
	Antwoord	<i>In het kader van de integrale effectenanalyse (IEA) zijn bij het deelonderzoek verkeer de indicatoren verkeersveiligheid en lichthinder meegenomen bij de effectbeoordeling. In het MER fase 1 heeft een effectbeoordeling voor het thema geluid plaatsgevonden. Mogelijke effecten op landschappelijke en/of cultuurhistorische waarden en elementen (waaronder karakteristieke paden en lanen) zijn onderzocht en gerapporteerd in het MER fase 1. Tenslotte is het criterium recreatie meegenomen in de effectbeoordeling van het HIA. Alle genoemde aandachtspunten worden hiermee meegenomen in de besluitvorming voor het voorkeursalternatief.</i>
202200268	Reactie	Geen gaswinning in de kleine velden, levert te weinig op. Enig alternatief zal zijn kerncentrales die voldoende elektriciteit opwekken om de gasbehoefte daarvoor te kunnen elimineren.
	Antwoord	<i>In de energietransitie zijn voornamelijk meerdere vormen van energie naast elkaar nodig. Voor gaswinning in Nederland geldt op land het zogenaamde kleine velden beleid, zie onderstaande tekst.</i>
		<i>Waarom winnen we in Nederland nog gas?</i>

Registratienummer	Onderdeel	
		<p><i>De Nederlandse overheid wil in 2030 49% minder CO2 uitstoten ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Deze vermindering van CO2 uitstoot kunnen we onder andere bereiken door veel minder fossiele brandstoffen zoals olie en gas te gebruiken. In plaats daarvan moeten we de productie van duurzame energie zoals wind- en zonne-energie vergroten. Deze overgang van fossiele brandstoffen naar steeds meer duurzame energiebronnen noemen we de Energietransitie. Maar deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag.</i></p> <p><i>Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. De verwachting is dat dit de komende decennia nog zo blijft. Een deel van het gas wordt gewonnen in Nederland en een deel in het buitenland.</i></p> <p><i>Door het gas in Nederland te winnen zijn we minder afhankelijk van import van aardgas uit landen zoals Rusland. Gaswinning in Nederland draagt daarmee bij aan energieleveringszekerheid. Daarnaast kunnen we de infrastructuur en kennis over gaswinning in Nederland gebruiken in de energietransitie zoals mogelijk voor de opslag en het transport van waterstof. In Nederland winnen we gas uit zo'n 220 kleine gasvelden. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.</i></p>
202200270	Reactie	<p>Als je tabel 2-1 op blz. 12 bekijkt, kan het niet zo zijn dat er uit deze 9 alternatieven een 'geschikt' alternatief gekozen kan worden. Ze zijn allemaal ongeschikt om verschillende maar belangrijke redenen. En toch wordt er op de informatieavond van 17 mei in Wilhelminaoord verteld dat Vermilion alternatief 1 als voorkeur heeft en het ministerie van EZK alternatief 6 of 7. Er is nog veel onduidelijk qua gevolgen van een boorlocatie en alles wat daarmee samenhangt en in combinatie met alle boorlocaties in de omgeving en hun gevolgen. Dan kan het niet zo zijn dat er uit de globaal onderzochte 9 alternatieven een 'geschikte' locatie gekozen kan worden.</p>
	Antwoord	<p><i>Alle alternatieven hebben inderdaad voor- en nadelen. In deze fase zijn we op zoek naar het alternatief met de minste nadelen en die de voorkeur geniet van betrokken partijen. In het MER fase 2 vindt nadere uitwerking en inpassing plaats van het voorkeursalternatief waarbij nadelen zo mogelijk worden verkleind of weggenomen.</i></p>
202200271	Reactie	<ol style="list-style-type: none"> Rapport lijkt te zijn toegeschreven naar één specifiek alternatief, op basis van foutieve data, niet heldere en per alternatief wisselende criteria t.b.v. de uitkomst. Het hele traject van de afgelopen 5 jaar wekt de indruk en schijn dat het 'voor de Bühne' is. Zo is reeds bekend dat er een overeenkomst is met één grondeigenaar. Echter er bestaat geen overeenkomst met andere grondeigenaren t.a.v. de andere alternatieven. Noch met omwonenden. Wel is bijvoorbeeld door Vermilion al een paar duizend Euro gedoneerd aan een lokaal dorps huis. Voorliggende rapporten van Royal HaskoningDHV nemen de schijn van deze situatie niet weg.
	Antwoord	<p><i>De IEA en het MER fase 1 geven een objectieve weergave van de effecten van alle alternatieven op basis van onderzoeken die door onafhankelijke bureaus uitgevoerd zijn en getoetst door de onafhankelijke commissie voor de milieueffectrapportage. Als het gaat om het eigendom van de grond t.b.v. de mijnbouwlocatie zal er uiteraard overeenstemming moeten zijn tussen de eigenaar en de initiatiefnemer over langjarig gebruik van de grond. Voordat besloten was in de geest van de Omgevingswet te gaan werken met een</i></p>

Registratienummer	Onderdeel
-------------------	-----------

uitgebreid participatietraject, was er sprake van een andere situatie. Eventuele afspraken met grondeigenaren uit die tijd maken geen onderdeel uit van de afweging die de staatssecretaris maakt voor de voorkeurslocatie. Daarnaast zijn de negen locaties allen voortgekomen uit werksessies die in het voorjaar van 2021 zijn gehouden en waaraan alle bewoners en belangstellenden konden deelnemen.

202200272

Reactie

Met name het extra verkeer zal een onveilige situatie creëren. Kinderen fietsen daar langs richting het zwembad vanaf ons dorp Oosterstreek. Zie voor volledige zienswijze en onderbouwing de bijlage aub.

Antwoord

Het thema verkeer, met onder andere het onderdeel verkeersveiligheid, is meegenomen in de IEA. Uw bijlage is in goede orde ontvangen en is als reactie behandeld. Dit is gebeurd in de hoofdstukken 2 tot 4 van deze Nota van Antwoord.

Overige suggesties of opmerkingen

Registratienummer	Onderdeel	
202200223	Reactie	Geen overlast en verstoorde nachtrust door boringen! Geen investeringen meer in fossiele energie maar een deltaplan voor verduurzaming.
	Antwoord	<i>Overlast wordt door de geldende normen en door aanvullende inspanningen door Vermilion zo veel mogelijk voorkomen. Nederland zet sterk in op verduurzaming en de doelen die nationaal en internationaal zijn gesteld. Dat kan niet wegnemen dat we de komende decennia nog steeds fossiele energie nodig hebben. Gas uit eigen bodem is dan een goede optie. Voor gaswinning in Nederland geldt op land het zogenaamde kleine velden beleid, zie onderstaande tekst.</i> <i>Waarom winnen we in Nederland nog gas? De Nederlandse overheid wil in 2030 49% minder CO2 uitstoten ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Deze vermindering van CO2 uitstoot kunnen we onder andere bereiken door veel minder fossiele brandstoffen zoals olie en gas te gebruiken. In plaats daarvan moeten we de productie van duurzame energie zoals wind- en zonne-energie vergroten. Deze overgang van fossiele brandstoffen naar steeds meer duurzame energiebronnen noemen we de Energietransitie. Maar deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag. Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. De verwachting is dat dit de komende decennia nog zo blijft. Een deel van het gas wordt gewonnen in Nederland en een deel in het buitenland. Door het gas in Nederland te winnen zijn we minder afhankelijk van import van aardgas uit landen zoals Rusland. Gaswinning in Nederland draagt daarmee bij aan energieleveringszekerheid. Daarnaast kunnen we de infrastructuur en kennis over gaswinning in Nederland gebruiken in de energietransitie zoals mogelijk voor de opslag en het transport van waterstof. In Nederland winnen we gas uit zo'n 220 kleine gasvelden. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.</i>
202200224	Reactie	Om die reden kan er nog niet gekozen worden voor een alternatief. Bovendien is een diepboring niet meer reversibel, dus de schade is dan al aangericht. Eerst verder onderzoek naar de schadelijke gevolgen.
	Antwoord	<i>De keuze voor een alternatief is niet van invloed op de effecten van de gaswinning op de ondergrond. De aan te boren doelen in de gasvelden zijn onafhankelijk van de locatie van waaruit geboord wordt. Pas nadat in de MER fase 2 de effecten van de gaswinning op de ondergrond zijn onderzocht zal besloten worden of er geboord kan gaan worden.</i>
202200225	Reactie	KEM-studies die uitgevoerd zijn voor de effecten van mijnbouw moeten worden meegenomen in de IEA en voorkeursalternatief keuze.

Registratienummer	Onderdeel	
	Antwoord	<i>KEM-studies (Kennisprogramma Effecten Mijnbouw) maken geen onderdeel uit van de scope van het MER fase 1 of fase 2. KEM-studies leveren algemene kennis op over de effecten van mijnbouw in de ondergrond. De adviseurs van de staatssecretaris van EZK (zoals TNO, Tcbb, SodM) baseren hun adviezen op de aan te vragen vergunningen, zoals het winningsplan, op de laatste inzichten die mede door het KEM programma zijn opgedaan.</i>
202200227	Reactie	<p>Voor de smalle wegen wordt om het bouwverkeer te faciliteren onder andere voorgesteld om extra en/of langere passeerplaatsen te maken. Hiervoor zullen in de bomenrijen "gaten" ontstaan, die er nu niet zijn. Dat doet afbreuk aan het aanzien van het landschap en dus het Werelderfgoed.</p> <p>Mijn suggestie is dit achterwege te laten en het bouwverkeer in een éénrichtingscircuit over de smalle wegen te laten rijden. Overig verkeer kan wel in twee richtingen rijden.</p> <p>Als dit voor het passeren van tegemoetkomende grote landbouwvoertuigen problemen oplevert, stel ik voor tijdens de bouwperiode zo'n circuit ook voor hen in te stellen. Lastig, maar in een relatief beperkte bouwperiode zal dat niet zo vaak voorkomen (vooral enkele maanden in voor- en najaar is dat verkeer aanwezig). Ik verwacht dat dit in goed overleg met de boeren en loonwerkers wel op te lossen moet zijn. Eventueel kan een "omrijdvergoeding" het leed verzachten...</p>
	Antwoord	<i>De aanwezigheid van onverharde wegen en beschermde statussen in het gebied zijn onderzocht in het MER en er is per alternatief de toegangsweg meegenomen bij het bepalen van de effecten. Deze toegangsweg is van belang voor de bereikbaarheid van de gaswinningslocatie in verschillende fases. Daarnaast wordt er transportroute gemaakt voor transportverkeer, voordat de uitvoer van start gaat, om zo rekening te houden met de omgeving. Er komen geen gaten in bomenrijen, er zal gebruik worden gemaakt van bestaande ruimtes om eventuele passeerplaatsen te maken.</i>
202200228	Reactie	Ik ben eigenaar van de grond van *persoonsgegevens zijn weggelakt* voor de gaswinning. Ik heb gelezen dat er een bouwweg is gepland die natuurwaarden dreigt aan te tasten. Ik zie mogelijkheden voor een alternatief tracé voor de bouwweg die voor de natuur en de betrokken partijen een win-win situatie kan opleveren. Ik benadruk dat ik beslist geen tegenstander ben van gaswinning in het betreffende gebied. Ik wil graag dat de projectleiding hierover telefonisch contact met mij opneemt.
	Antwoord	<i>De aanwezigheid van onverharde wegen en beschermde statussen in het gebied zijn onderzocht in het MER en er is per alternatief de toegangsweg meegenomen bij het bepalen van de effecten. Deze toegangsweg is van belang voor de bereikbaarheid van de gaswinningslocatie in verschillende fases. De toegangsweg van het gekozen voorkeursalternatief zal worden onderzocht in MER fase 2. In het kader van het onderzoek voor het MER fase 2 zal contact worden opgenomen met de betreffende grondeigenaar/grondeigenaren.</i>

Registratienummer	Onderdeel	
202200233	Reactie	Vermilion werkt met onderaannemers, wat als Vermilion zich terug trekt wie is er dan verantwoordelijk voor eventuele schadevergoeding aan huizen en de natuur? Of, wat als Vermilion afziet van het plan bij bijv. stap 7 omdat een en ander niet acceptabel/haalbaar is, wie betaalt dan de kostenvergoeding die Vermilion zal eisen? De belastingbetaler? Kortom eerst gedegen onderzoek voordat er sprake kan zijn van het aanwijzen van een boorlocatie.
	Antwoord	<i>Aansprakelijkheid voor schade is geregeld in artikel 6:167 van het Burgerlijk Wetboek. Hieruit volgt dat mijnbouwbedrijven risicoaansprakelijk zijn voor schade die ontstaat door mijnbouwactiviteiten. Voor het geval een mijnbouwbedrijf of diens rechtsopvolger betalingsproblemen heeft, failliet is verklaard of niet meer bestaat, heeft de overheid een Waarborgfonds Mijnbouwschade opgericht. Dit fonds is bedoeld als vangnet voor bewoners die schade hebben door mijnbouw, maar dit niet meer op het mijnbouwbedrijf of de rechtsopvolger kunnen verhalen. <i>Er is geen grond voor een schadevergoeding aan Vermilion in de geschetste situatie als het project geen doorgang vindt.</i></i>
202200243	Reactie	Het is duidelijk dat er slechts inspraak mogelijk is nadat er besloten is om hoe dan ook te gaan boren. Als dat werkelijk zo is, is dat geen inspraak. Vermilion en de overheid die de concessie uitgeeft, zouden hun geld moeten steken in alternatieven en h <i>*Dit betreft een onvolledige reactie, een deel van de reactie is niet goed overgekomen in het formulier. Desondanks is er geprobeerd een antwoord te geven.</i>
	Antwoord	<i>Vanuit het project wordt veel energie gestoken in de communicatie. Het project is gestart met gesprekken over Voornemen en Participatie en bij alle belangrijke stappen daarna zijn er mogelijkheden om een reactie in te dienen. <i>Zo is bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en nu bij het Milieueffectrapport fase 1 en de Integrale Effectenanalyse een ieder in de gelegenheid gesteld een reactie in te dienen op de plannen.</i> Voordat er besluiten worden genomen over deze gaswinning zal er nog vaker gelegenheid zijn om te reageren bijvoorbeeld bij het MER fase 2 welke met het ontwerp Rijksinpassingsplan of bij inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet, een ontwerp projectbesluit. <i>Er is dus voor iedereen alle gelegenheid om op meerdere momenten te reageren en zienswijzen in te dienen.</i></i>
202200244	Reactie	Het gebied Frederiksoord-Wilhelminaoord heeft de status Werelderfgoed. Het behoud van deze status loopt mogelijk risico en dit geldt ook voor de 34 beschermde Rijksmonumenten (zie bijlage). Wij verwachten dat er vóórdat er überhaupt sprake kan zijn van he <i>*Dit betreft een onvolledige reactie, een deel van de reactie is niet goed overgekomen in het formulier. Desondanks is er geprobeerd een antwoord te geven.</i>
	Antwoord	<i>De mogelijke effecten van de negen alternatieven op Werelderfgoed en cultuurhistorie zijn opgenomen in de onderzoeken. Deze zullen een rol spelen in de integrale afweging voor het voorkeursalternatief. De keuze van het voorkeursalternatief staat geheel los van de effecten van gaswinning op de ondergrond. De effecten van gaswinning op de ondergrond worden de komende tijd in de MER fase 2 onderzocht. Tevens wordt dan ook gekeken naar de mogelijke effecten van bodembeweging op het Werelderfgoed en cultuurhistorie. Pas daarna wordt besloten over het winningsplan en andere vergunningen.</i>

Registratienummer Onderdeel

202200267	Reactie	Als wij een suggestie mogen doen zou onze voorkeur uitgaan naar de alternatieven 9, 8 en 7. Waarbij zoals het nu lijkt alternatief 7 wellicht het meest reëel is. Het gaat ons aan het hart dat hier natuur voor zou moeten wijken maar weten dat dit nog redelijk nieuw is en pas ontstaan nadat de NAM hier is vertrokken. Alternatief 7 heeft naast 8 en 9 ook de minste omwonenden, kan landschappelijk worden ingepast en ligt verder van het Werelderfgoed af waardoor deze status niet in het geding komt. Bij alternatief 7 de opmerking of eigenlijk vraag of er is gekeken naar de mogelijkheden van het aangrenzende perceel tegenover of naast de nu ingetekende locatie. Zou de mogelijkheid van het uitbreiden van het bosje om alternatief 7 heen de stikstofbelemmeringen kunnen compenseren?
	Antwoord	<i>Dank voor uw suggesties. Wij begrijpen uw overwegingen m.b.t. alternatief 7. De bestaande plek is opgenomen omdat deze in het voortraject zo is voorgesteld. Wellicht heeft een ander terrein dicht bij de huidige locatie minder nadelen voor natuur. We nemen uw suggestie over en gaan kijken of er varianten op alternatief 7 mogelijk zijn.</i>
202200269	Reactie	De plannen om recreatie-villa's te realiseren aan de Dwarsvaartweg nr. 15 en 15a, en 21 en 23, worden onmogelijk gemaakt, omdat o.a. het uitzicht naar het noordwesten (de zonsondergang, de noordelijke luchten) weg valt. Ook de bewegingen en activiteiten, de geluiden, die een boorlocatie met zich meebrengt is daarbij desastreus.
	Antwoord	<i>Alle oorspronkelijk onderzochte alternatieven liggen minimaal 300 meter vanaf bestaande gebouwen. In het MER is ook gekeken naar autonome ontwikkelingen welke onder de referentiesituatie moeten vallen. Er is geen sprake van autonome ontwikkelingen (plannen waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden) m.b.t. woningen. Voor het voorkeursalternatief zal in overleg met betrokken partijen een passende landschappelijke inrichting worden ontwikkeld in de MER fase 2. Last van geluid en/of licht voor de omgeving beperkt zich hoofdzakelijk tot de aanlegfase. Ook verkeersbewegingen komen het meeste voor in de aanlegfase.</i>

Hoofdstuk 2: Schriftelijke zienswijzen gericht op het MER fase 1

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Beleidskader	202200274	Reactie	De indiener geeft aan dat de context van het relevante rijksbeleid in paragraaf. 2.1 van het MER onvoldoende wordt geschetst, doordat de integraliteit van NOVI en overige relevante rijksbelangen en rijksverplichtingen ontbreken. Het gevolg is volgens de indiener een incompleet beeld van het rijksbeleid, waarbij het nationaal belang van erfgoed niet wordt genoemd. De indiener wenst voor de volledigheid in paragraaf 2.1 een beknopte samenvatting van de tekst onder Omgevingswet in paragraaf. 6.8.1.
		Antwoord	<i>In paragraaf 2.1 van het MER fase 1 is in het algemeen ingegaan op de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). In paragraaf 6.8.1 van het MER fase 1 is verder ingegaan op de NOVI in relatie tot Werelderfgoed. Het samenvatten van de tekst uit paragraaf 6.8.1 in paragraaf 2.1 zal dubbele tekst geven in het MER fase 1 en is overbodig.</i>
Voorgenomen ontwikkeling	202200275	Reactie	De indiener stelt dat de gaswinning alleen mogelijk is wanneer deze via stimulatie op gang wordt gebracht en of gehouden. Die indiener haalt een ander klein gasveld aan, Westerveld, waar de minister elke vorm van stimulatie verboden heeft. De indiener vindt het onbegrijpelijk waarom het in het ene kwetsbare gebied verboden is en in het gebied van de VDW-gaswinning vanzelfsprekend is.
		Antwoord	<i>De gasvoorkomens staan onder hoge druk door het gewicht van de bovenliggende aardlagen. Het gas stroomt daardoor vanzelf naar boven. Voor de VDW voorkomens zal stimulatie niet nodig zijn. Dit onderwerp hoort thuis in het winningsplan.</i>
Alternatieven-algemeen	202200276	Reactie	De indiener haalt aan dat de Provincie Drenthe aan heeft gegeven dat 7 van de 9 alternatieven voor gaswinningslocaties niet geschikt zijn en dat door de nieuwe gaswinning de UNESCO-status in gevaar kan komen, en zelfs die van de Koloniën in Veenhuizen en België. De indiener geeft aan dat de twee overgebleven alternatieven niet geschikt zijn doordat ze tegen een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied liggen. De indiener zal daarom geen alternatieven voordragen, maar verzoeken om geen van de negen alternatieven aan te wijzen.
		Antwoord	<i>Een deel van de alternatieven heeft inderdaad nadelen voor het Werelderfgoed en de overige alternatieven hebben ook zo hun eigen nadelen met betrekking tot onder meer natuur, landschap en techniek. Als alle effecten uiteindelijk goed zijn beschreven en beoordeeld komen we via een afwegingsnotitie tot de keuze van een alternatief met de minste nadelen. In de MER fase 2 onderzoeken we in hoeverre nadelen kunnen worden voorkomen of verzacht.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Alternatieven - algemeen	202200271	Reactie	De indiener haalt een quote aan op pagina 42 van het MER, wat ingaat op dat er geen bomen worden gekapt bij alternatief 1 t/m 6, waardoor het vernielen van verblijfplaatsen is uitgesloten. De indiener geeft aan dat zelfs zonder het kappen van een enkele boom, de aanleg van een boorlocatie verstrekkende gevolgen heeft voor natuur, landschap, recreatie, omwonenden en Werelderfgoed. Daarnaast is volgens de indiener bewezen dat in het rapport op diverse plaatsen geen melding wordt gemaakt van bestaande bomen terwijl die er wel zijn.
		Antwoord	<p><i>Er worden geen bomen gekapt voor alternatieven 1 t/m 6 omdat er geen sprake zal zijn van een open ontgraving. De gasleiding zal worden gegraven met een gestuurde boring onder infrastructuur en waardevolle natuur.</i></p> <p><i>De effecten op onder andere natuur, landschap, recreatie, omwonenden en Werelderfgoed van de aanleg van de boorlocaties is onderzocht in het MER fase 1 en de Integrale Effectenanalyse met als doel een keuze te maken voor de voorkeurslocatie. Het klopt dat in het MER fase 1 niet alle bestaande bomen zijn genoemd, dat is ook niet noodzakelijk in deze fase. In het MER fase 2 zal in meer detail onderzoek plaatsvinden voor de voorkeurslocatie.</i></p>
Alternatieven - algemeen	202200249	Reactie	De indiener heeft een cumulatieve afweging gemaakt op basis van de in het MER genoemde negatieve effecten voor alle locatie-alternatieven.
		Antwoord	<p>Punt 1: De indiener stelt op basis van de bevindingen uit het MER dat een Passende Beoordeling uitgevoerd moet worden van omdat significant negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden. De indiener geeft aan niet te begrijpen waarom er geen Passende Beoordeling is opgesteld aangezien dit een wettelijke verplichting is. <i>Dit wordt voor alle alternatieven genoemd.</i></p> <p>Punt 2: De indiener stelt dat ondanks dat agrarische gronden na verwijdering van de boorlocatie weer gebruikt kunnen worden voor agrarische doeleinden, de boorschacht in de grond voor altijd aanwezig blijft wat mogelijk een negatief effect heeft. <i>Dit wordt genoemd voor de alternatieven 1 en 2.</i></p> <p>Punt 3: De indiener stelt dat er op basis van zijn cumulatie sprake is van een zeer negatieve score voor één of meerdere aspecten. Het aantal en type aspecten verschillen per alternatief. Over het algemeen concludeert de indiener op basis hiervan dat alle alternatieven ongeschikt zijn voor de aanleg van een boorlocatie.</p> <p><i>Punt 1: Voor het voorkeursalternatief wordt een passende beoordeling gemaakt. Een van de doelen van het MER is te toetsen in hoeverre een variant haalbaar is. Hiervoor is het ook noodzakelijk om te beoordelen welke</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>mitigerende effecten kunnen verzachten/wegnemen, waardoor een variant wel haalbaar wordt. De mitigerende maatregelen zijn niet experimenteel, maar zijn gangbare maatregelen die voor ruimtelijke ontwikkelingen genomen kunnen worden.</i></p> <p><i>Punt 2: De diepe delen van de putten die na de productiefase achterblijven in de bodem worden op de voorgeschreven wettelijk wijze geabandonneerd. Hier bestaat een separaat toetsings- en goedkeuringsproces voor. Er is daarna geen sprake van enig negatief effect.</i></p> <p><i>Punt 3: Er is voor een relatief groot aantal mogelijke boorlocaties, zoals voorgesteld vanuit de omgeving, onderzoek gedaan naar de, meeste negatieve, effecten op vele aspecten die spelen in het betreffende gebied. Projecten in het landelijk gebied hebben nu eenmaal meestal in meer of mindere mate negatieve effecten op omgevingsfactoren. Dat blijkt ook voor dit gebied het geval te zijn. Het doel van alle onderzoeken is uiteraard deze onderscheidende effecten in kaart te brengen om uiteindelijk het alternatief te vinden met de minste nadelen. De keuze van het voorkeursalternatief zal gebaseerd zijn op de uitkomsten van de onderzoeken en daarbij wordt rekening gehouden met opvattingen van overheden, organisaties en burgers. De belangrijkste afwegingen en de inbreng vanuit de omgeving worden beschreven in een afwegingnotitie waarna de staatssecretaris van EZK een keuze maakt voor een voorkeursalternatief. In de MER fase 2 wordt onderzocht wat de effecten vanuit de ondergrond zijn en ook hoe de geconstateerde negatieve effecten bij het voorkeursalternatief kunnen worden voorkomen of verzacht. Zo kunnen bijvoorbeeld nadelen voor diersoorten worden voorkomen door de werkzaamheden in een bepaald jaargetijde uit te voeren of kunnen nadelen voor landschapselementen worden voorkomen door een gasleiding niet met een open ontgraving aan te leggen maar door middel van een nader bepaalde gestuurde boring. Tot slot wordt beoordeeld of op het voorkeursalternatief de gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden. Als dat zo is dan kan de gaswinning door gaan, anders niet.</i></p>
Alternatief 1	202200258	Reactie	<p>De indiener merkt op dat alternatief 1 ongeschikt is voor de aanleg van een boorlocatie. Deze conclusie trekt de indiener doordat de cumulatie van negatieve effecten een zeer negatieve score geeft voor alternatief 1. Met name de zeer negatieve score ten aanzien van Werelderfgoed, beschermde soorten en ten aanzien van Natura 2000-gebied.</p>
		Antwoord	<p><i>Alternatief 1 heeft inderdaad enkele zwaarwegende nadelen. Deze zullen in de totale afweging betrokken worden.</i></p>
Alternatief 2	202200241	Reactie	<p>De indiener geeft aan op een locatie te wonen waarlangs de toegangsweg naar de alternatieven 1 of 2 gesitueerd wordt. De burens van de indiener beschikken over een verhard terrein waarover de mogelijke</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			toegangsweg naar alternatief 1 zou lopen. De afstand van dit terrein naar deze locatie is minder lang dan die vanaf de doorgaande weg (Boergrub). De indiener stelt dat het feit dat de burens financieel belang hebben bij alternatief 1 mee zou moeten wegen bij de bepaling van de locatie van de toegangsweg. Waarbij het uitgangspunt zou moeten zijn dat degene die de lusten heeft ook de lasten draagt. De indiener geeft aan dat de burens medewerking weigeren. Daarnaast stelt de indiener dat Vermilion 4 jaar geleden (in 2018) een principe overeenkomst heeft gesloten met de burens. Dit was vooruitlopend op de gehele procedure. De indiener stelt dat Vermilion hierbij afspraken heeft gemaakt met de burens zonder rekenschap te geven van de omgeving. Hierbij zou zijn bedacht dat de entree naast de woning van de indiener moet komen te liggen. De indiener stelt dat de burens hierdoor baten hebben en de indiener de lasten. De indiener vindt dat er hier een morele rol voor de overheid ligt. Waarbij het volstrekt normaal zou moeten zijn dat wanneer je ergens baten van hebt, je ook de lasten accepteert en deze niet bij een ander plaatst. De indiener verzoekt om een heroverweging van de entree tot dit perceel waarbij er niet uitgegaan wordt van een onderlinge deal tussen de eigenaar van het perceel en Vermilion.
		Antwoord	<i>De huidige procedure betekent een geheel nieuwe afweging van alle, mede door de omgeving ingebrachte alternatieven voor de positie van een nieuwe mijnbouwlocatie. Voor alle alternatieven geldt dat de precieze situering en wijze van aanleg e.d. van de ontsluiting en de pijpleiding nog niet uitgewerkt zijn. Dat wordt voor het voorkeursalternatief gedaan in de MER fase 2.</i>
Alternatief 6	202200258	Reactie	De indiener geeft aan dat de cumulatie van negatieve effecten een zeer negatieve score geeft voor alternatief 6. Deze conclusie trekt de indiener op volgende verschillende negatieve effecten van het alternatief: <ul style="list-style-type: none"> • Met name de zeer negatieve score ten aanzien van beschermde soorten en de relatief grote afstand tot de beoogde doelen (gasvelden). • Daarnaast de negatieve effecten ten aanzien van het Werelderfgoed, de ligging naast Vledderveen, nadelig frequenter onderhoud (en de overlast ervan met name omdat deze boorlocatie dichtbij dorp Vledderveen ligt) en dat het kunnen terugbrengen naar de oorspronkelijke staat als zeer negatief wordt beoordeeld. • Bovendien zijn de Oostvierdenparten en de Jan Wapstraweg, waar fietsers en voetganger niet beschermd zijn.
		Antwoord	<i>De genoemde effecten zijn onderzocht en worden meegenomen in de afweging voor het voorkeursalternatief.</i>
Alternatief 7	202200249	Reactie	Punt 1: De indiener stelt dat restverontreinigingen geen positieve score opleveren. Het verwijderen of saneren ervan zou vanzelfsprekend moeten zijn en niet mogen afhangen of de keuze op dit alternatief valt. Dat

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel
		<p>betekent dat als de keuze niet op dit alternatief valt het verwijderen of saneren van de verontreiniging kennelijk niet plaatsvindt. Wat niet positief is, maar negatief.</p> <p>Punt 2: Wat betreft beschermde soorten geeft de indiener aan dat de beoordeling gunstiger is dan is toegestaan onder de Wet natuurbescherming. Dit komt door het meenemen van mitigerende/compenserende maatregelen. De indiener stelt dat de effectiviteit van die maatregelen aan de voorkant moeten worden aangetoond en dat is, volgens de indiener, niet het geval.</p> <p>Punt 3: De indiener stelt dat er een kleine weg loopt langs de boorlocatie die als sluiproute gebruikt wordt. Door een boorlocatie aan te leggen zal dat niet meer mogelijk zijn en moet het sluihverkeer via de normale wegen omrijden, met negatieve gevolgen op de verkeersveiligheid van dien.</p>
		<p><i>Antwoord</i> <i>Punt 1: In het MER fase 1 is op kwalitatieve wijze per locatie de afweging gemaakt of sprake is van een 'verandering van de gemiddelde kwaliteit (diffuse verontreinigingen) en veranderingen van aanwezige verontreinigingen' (zie 6.2.2 MER). Als er sprake zou kunnen zijn van een 'geringe verbetering ten opzichte van de referentiesituatie' (zie tabel 6-10 MER) wordt dit gescoord met een '+'. Dit is van toepassing op locaties waar (mogelijk) verontreinigde grond aanwezig is. Een locatie waarvan op voorhand geen aanwijzingen zijn dat er mogelijk bodemverontreiniging aanwezig is, scoort neutraal/geen effect ('0').</i></p> <p><i>Alternatief 7 is een gesaneerde voormalige NAM-locatie waar sprake is van een restverontreiniging en een leeflaag. De bodemkwaliteit is afdoende voor de huidige functie. Er is geen sprake van zodanige verontreinigingen dat op grond van de wettelijke kaders verdere sanering noodzakelijk is (of in de toekomst zal zijn).</i></p> <p><i>Mocht de keuze vallen op dit alternatief, dan zal bij de aanlegwerkzaamheden naar verwachting een deel van de restverontreinigingen vergraven en afgevoerd worden. Binnen het afwegingskader is dit in het MER beoordeeld als een 'geringe verbetering ten opzichte van de referentiesituatie'.</i></p> <p><i>Punt 2: Voor het voorkeursalternatief wordt een passende beoordeling gemaakt. Een van de doelen van het MER is te toetsen in hoeverre een variant haalbaar is. Hiervoor is het ook noodzakelijk om te beoordelen welke mitigerende effecten kunnen verzachten/wegnemen, waardoor een variant wel haalbaar wordt. De mitigerende maatregelen zijn niet experimenteel, maar zijn gangbare maatregelen die voor ruimtelijke ontwikkelingen genomen kunnen worden.</i></p> <p><i>Punt 3: De verwachting is dat het verkeer van en naar deze mijnbouwlocatie niet leidt tot een wijziging van het huidige gebruik van de door indiener genoemde smalle weg. Mocht het zo zijn dat (sluip)verkeer deze weg niet</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>meer gaat gebruiken, maar zich verplaatst naar het gemeentelijk hoofdwegennet, dan is dit juist positief voor de verkeersveiligheid omdat het gemeentelijk hoofdwegennet juist is bedoeld voor de afwikkeling van dit verkeer.</i>
Alternatief 8	202200249	Reactie	De indiener stelt dat om bij alternatief 8 te komen gebruik moet worden gemaakt van het Steegien, dit is een smal steegje. Het Steegien wordt al gebruikt voor verkeer met een bestemming in de buurt en leidt volgens de indiener in de huidige situatie al tot onveilige en onoverzichtelijke situaties. De indiener geeft aan dat deze weg niet geschikt is als toegangsweg naar alternatief 8.
		Antwoord	<i>In de IEA bijlage 2 effectbeoordeling verkeer zijn een aantal kanttekeningen geplaatst bij het gebruik van Het Steegien als onderdeel van de toegangsrouten tot mijnbouwlocatie 8. In de IEA bijlage verkeer is ook benoemd dat, als alternatief 8 de voorkeurslocatie wordt, aanvullende maatregelen nodig zijn om de veiligheid en doorstroming te borgen.</i>
Alternatief 9	202200271	Reactie	De indiener geeft aan dat alternatief 9 minder negatieve gevolgen heeft voor de omgeving doordat daar al reeds een boorlocatie is.
		Antwoord	<i>Er is daar inderdaad reeds een boorlocatie. Deze zou wel moeten worden uitgebreid met het oppervlak dat nodig is voor de nieuwe boringen. De gevolgen voor de omgeving zijn onderzocht en in de rapportage weergegeven. Deze zullen betrokken worden in de totale afweging voor het voorkeursalternatief.</i>
Alternatief 9	202200277	Reactie	De indiener geeft aan dat alternatief 9 gezien de grote afstand tot de velden technisch niet haalbaar is, en daarbij is de indiener van mening dat dit alternatief geschrapt moet worden.
		Antwoord	<i>Alle 9 voorgestelde alternatieven werden bij aanvang van de MER fase 1 als realistisch beoordeeld. Nader onderzoek heeft inderdaad opgeleverd dat vanuit alternatief 9 niet alle ondergrondse doelen door de boringen kunnen worden bereikt. Daarmee heeft dit alternatief inderdaad een bijzonder groot technisch nadeel.</i>
Onderzoeksofzet	202200275	Reactie	De indiener zegt dat in Westerveld op 27 september 2020 bij Winde een beving plaatsvond van 1,8 op de schaal van Richter en geeft daarbij aan dat dit alternatief niet meer sinds 2003 produceerde en stabiel werd geacht. De indiener vervolgt dat de SodM en NAM verklaarden dat in een tussenblok drukstijging was ontstaan doordat het veld in contact was gekomen met een actieve watervoerende laag. Schuifspanningsverandering door drukdaling kan op breuklijnen tot reactivering van bestaande breuken in de ondergrond leiden, met aardbeving als resultaat. Dat hier geen onderzoek naar plaatsvindt hoe dit in het VDW-gebied kan uitwerken ziet de indiener als een aanmerkelijke tekortkoming in de beleidsvoorbereiding.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		<i>Antwoord</i>	<i>MER fase 1 ziet op de bovengrondse locatie-alternatieven. Het maakt voor de effecten van de gaswinning op de ondergrond geen verschil vanaf welke locatie deze doelen worden aangeboord. Het seismisch risico wordt in MER fase 2 behandeld.</i>
Milieueffecten – natuur	202200257	Reactie	In de IEA wordt op pagina 6 aangegeven dat, met betrekking tot alternatief 1, de score wat betreft natuur, negatief tot zeer negatief is op de beschermde soorten. Dit komt vooral door de verstoring van soorten. De effecten zijn naar verwachting grotendeels te mitigeren en/of compenseren tijdens de uitvoeringsfase. De indiener vindt deze constatering vaag en onduidelijk. De indiener vraagt of er concreet kan aangegeven worden welke soorten en welke negatieve effecten het betreft, en hoe de negatieven gemitigeerd of gecompenseerd gaat worden.
		<i>Antwoord</i>	<i>Een verdere uitleg en toelichting is opgenomen in hoofdstuk 6.1 en 7.4 en bijlage A4 het deelrapport natuur van de MER-rapportage.</i>
Milieueffecten – natuur	202200257	Reactie	Op pagina 6 van de IEA wordt aangegeven dat het criterium Natura 2000 alleen bij alternatief 7 negatief scoort, omdat dit alternatief dichtbij Natura 2000-gebied ligt waardoor negatieve effecten op voorhand niet worden uitgesloten. De indiener is van mening dat dit onjuist is vanwege 'externe werking'. Daarnaast stelt de indiener dat bij alternatief 1, vanwege het voorkomen van de kamsalamander (habitatrichtlijnsoort) in het door de indiener gegraven poel op privéterrein aan de Boergrub, er sprake is van een significant negatief effect op de instandhouding van de populatie in het Natura 2000-gebied. De indiener verzoekt dit aan te passen in de rapportage. De indiener stelt als reden dat de Kamsalamander zure wateren (vennen) in het Natura 2000-gebied mijdt, en voor een gunstige staat van instandhouding juist afhankelijk is van poelen in de zone rond het Natura 2000-gebied.
		<i>Antwoord</i>	<i>Er is onderscheid gemaakt voor effecten door stikstofdepositie en overige storingsfactoren. Voor stikstofdepositie scoort alternatief 7 zeer negatief maar ook alternatief 8 scoort zeer negatief. De kamsalamander mijdt te zure wateren. Voor de realisatie van alternatief 1 worden geen voortplantingswateren beschadigd/vernield en ook geen potentieel overwinteringsgebied. Significant negatieve effecten op de instandhouding van de populatie in het Natura 2000-gebied worden daarom niet verwacht. Op advies van de commissie voor de milieueffectrapportage zal voor het thema natuur nader onderzoek worden gedaan voor een aantal locaties, waaronder locatie 7. Deze aanvullende informatie zal bij het MER fase 1 worden gevoegd middels een oplegnotitie.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Milieueffecten – natuur	202200257	Reactie	Op pagina 42 van het MER wordt voor alternatief 7 aangegeven dat het mogelijk is dat migrerende/overwinterende kamsalamanders worden gedood, en dat het mogelijk is dat de migrerende/overwinterende kamsalamanders die (mogelijk) overwinteren bij alternatief 7 hun voortplantingswater in het Natura 2000-gebied hebben. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling van de kamsalamander is daarom niet geheel uit te sluiten. De indiener stelt dat vanwege de ligging van de indiener zijn privé-natuurterrein met voortplantingswateren en landhabitat van de kamsalamander, ook voor alternatief 1 een effect op de instandhoudingsdoelstelling voor de kamsalamander niet geheel uit te sluiten is. De indiener stelt dat alternatief 1 ook negatief zou moeten scoren op Natura 2000, omdat kamsalamanders voor een succesvolle voorplanting afhankelijk zijn van poelen in de randzone van het Natura 2000 gebied (externe werking). De indiener verzoekt dit in de rapportage aan te passen.
		Antwoord	<i>Voor de realisatie van alternatief 1 worden geen voortplantingswateren beschadigd/vernield en ook geen potentieel overwinteringsgebied. Significant negatieve effecten op de instandhouding van de populatie in het Natura 2000-gebied worden daarom niet verwacht.</i>
Milieueffecten – natuur	202200257	Reactie	In het MER worden op pagina 39 de beschermde soorten besproken. De indiener geeft aan dat de reptielen niet worden behandeld en vraagt of er aangegeven kan worden waarom deze soortgroep is overgeslagen. De indiener stelt dat de randzone en het Natura 2000-gebied, en ook het privé-natuurterrein van de indiener aan de Boergrub, rijk is aan soorten (levendbarende hagedis, zandhagedis, hazelworm, ringslang, adder en gladde slang). De indiener stelt dat juist deze kruipende dieren zeer gevoelig zijn voor trillingen van zwaar verkeer en daardoor een significant negatief effect ondervinden en het gebied (proberen) te verlaten. Daarbij sneuvelen de dieren als verkeersslachtoffer of sneuvelen ze in voor hen ongunstig landbouwgebied volgens de indiener.
		Antwoord	<i>Voor alle alternatieven waar het voorkomen van reptielen (mogelijk) binnen de invloedssfeer wordt verwacht is de soortgroep besproken. De reptielen worden behandeld onder het kopje amfibieën. Hier had 'amfibieën en reptielen' moeten staan.</i>
Milieueffecten – natuur	202200258 202200276	Reactie	In de gebruiksfase zal voor alle alternatieven sprake zijn van iets minder geschikt broedgebied van vogels (met namen grondbroeders) door ruimtebeslag en volgens Royal HaskoningDHV is in de omgeving voldoende alternatief broedgebied waardoor negatieve effecten uitgesloten zijn. Dit geldt ook voor voldoende leefgebied om naar uit te wijken in de gebruiksfase. De indiener stelt dat dit aangetoond moet worden.
		Antwoord	<i>Het MER fase 2 gaat hier verder op in.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Milieueffecten – natuur	202200258	Reactie	In het MER fase 1, pagina. 42 staat de volgende tekst: “Voor alle alternatieven (behalve alternatief 7) geldt dat verstoring door geluid, licht en optische verstoring alleen mogelijk relevant zijn voor de aangewezen broedvogels van het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelerveld. De afstand tot het Natura-2000 gebied bedraagt minimaal 600 meter waardoor er geen sprake zou zijn van verstoring door licht, geluid en optische verstoring in de broedgebieden van deze soorten”. De indiener is van mening dat dit aangetoond dient te worden, aangezien de meeste soorten tijdens de broedperiode sterk afhankelijk zijn van het leefgebied in Natura 2000-gebied om te foerageren.
	202200276		
Milieueffecten - natuur	202200258	Reactie	De indiener stelt bij alternatief 1, alternatief 6 en alternatief 7, dat als niet kan worden uitgesloten dat een plan of project significant negatieve gevolgen heeft voor de gevolgen voor Natura 2000-gebieden, dan moet er volgens de indiener een Passende Beoordeling worden gemaakt op grond van Habitatrichtlijn, artikel 6. Er is volgens de indiener sprake van significante gevolge als het plan of project het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen bemoeilijkt. De indiener geeft aan dat daarin ook de cumulatie van effecten en externe werking van effecten belangrijk zijn als een activiteit buiten een Natura 2000-gebied plaatsvindt. De indiener haalt aan dat als voor een plan een Passende Beoordeling wordt opgesteld, dan moet er ook een planMER worden gemaakt (bron die de indiener gebruikt is de commissie voor de m.e.r.). Aangezien er sprake is van een planMER procedure en het ministerie van EZK op 24 augustus 2021 in de Staatscourant liet weten dat het MER een Passende Beoordeling zou bevatten, begrijpt de indiener niet waarom er in deze fase geen Passende Beoordeling is opgesteld. De indiener wijst nogmaals op de wettelijke verplichting.
Milieueffecten – natuur	202200258	Reactie	Bij alternatief 7 scoort het laagst van alle alternatieven ten aanzien van criterium natuur. Er worden een aantal mitigerende en compenserende maatregelen voorgesteld met een tabel met daarin gunstigere scores na het nemen van mitigerende en/of compenserende maatregelen. De indiener stelt dat het op deze manier presenteren van gunstigere scores op grond van mitigerende en/of compenserende maatregelen niet is toegestaan volgens de Wet Natuurbescherming (Wnb) en Natura 2000. De effectiviteit van de voorgestelde maatregel dient namelijk van tevoren te zijn aangetoond, en dat is niet het geval volgens de indiener. De indiener geeft hierbij een tweetal voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> De indiener geeft als voorbeeld dat er in de natuurtoets (pagina 40) wordt voorgesteld dat er alleen overdag (bij daglicht) gewerkt mag worden vanwege de vleermuizen en dat nachtelijke werkzaamheden buiten de actievere periode van vleermuizen moeten worden uitgevoerd. De indiener geeft aan dat dit globaal van 15 maart t/m 15 november loopt. Echter zal volgens de indiener

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p>precies in die periode de voorgenomen werkzaamheden worden uitgevoerd, en dat al vast staat dat tijdens de proefboring volcontinue (24/7) gewerkt zal worden, en dat de lampen niet naar beneden gericht kunnen worden vanwege veiligheidsvoorschriften voor werknemers/arbeiders en dat er sprake zal zijn van affakkelen. De indiener stelt dat Vermilion op voorhand niet kan voldoen aan de voorgestelde maatregelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Als tweede voorbeeld geeft de indiener aan dat er in de natuurtoets (pagina 41) het voorstel staat om een nieuw overwinteringsgebied voor kamsalamanders aan te leggen door. Vervolgens wordt erop gewezen dat er eerst moet worden nagegaan of er sprake is van significant negatief effecten door het opstellen van een Passende Beoordeling en dat dit vooral relevant is voor alternatief 7. De indiener geeft aan dat er geen Passende Beoordeling gemaakt is, en stelt de vraag hoe nu bepaald kan worden of alternatief 7 (en 6) een overgebleven VKA zou kunnen zijn. Daarnaast kaart de indiener aan dat het creëren van een nieuw overwinteringsgebied een compenserende maatregelen zou zijn, en geen mitigerende maatregel. Een mitigerende maatregel mag in een Passende Beoordeling worden voorgesteld, maar een compenserende maatregel mag eventueel alleen in een ADC-toets en alleen als er geen alternatief is en als er dwingende redenen zijn voor groot openbaar belang. Bovendien vindt de indiener dat overwinteringsgebied nog voor aanvang van de werkzaamheden moet worden aangelegd en dienen de kamsalamanders uit eigen keuze hiernaar te migreren, wat voor aanvang van de werkzaamheden dient te worden aangetoond. De indiener zegt dat het hiermee duidelijk wordt dat er naar een gunstigere score en eindresultaat wordt toegewerkt, en hierbij het wettelijk vastgesteld stappenplan wordt overgeslagen. <p><i>Antwoord</i> Een van de doelen van het MER is te toetsen in hoeverre een alternatief haalbaar is. Hiervoor is het ook noodzakelijk om te beoordelen welke mitigerende effecten kunnen verzachten/wegnemen, waardoor een variant wel haalbaar wordt. De mitigerende maatregelen zijn niet experimenteel maar zijn gangbare maatregelen die voor ruimtelijke ontwikkelingen genomen kunnen worden. Dit wordt verder uitgewerkt voor het voorkeursalternatief in het MER fase 2.</p>
Milieueffecten – natuur	202200266	Reactie	<p>De indiener stelt dat de boorlocatie zal zorgen voor verstoring van de natuur in het gebied nabij Natura 2000. De indiener geeft aan dat er een dassenburcht is aan de Boergrub en er regelmatig reeën oversteken die gaan grazen in de landbouwvelden. Het extra verkeer in donkere perioden zorgt voor lichthinder. De indiener vindt dat andere effecten op natuur ook onvoldoende zijn onderzocht, zoals stikstofneerdaling op de flora.</p> <p><i>Antwoord</i> Verstoring van natuur en stikstofdepositie zijn uitgebreid beoordeeld in hoofdstuk 6.1 van het MER.</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Milieueffecten - natuur	202200275	Reactie	De indiener heeft de indruk dat de overheid zich onttrekt aan het op juiste wijze toepassing geven aan de effectbepaling die moet vaststaan dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken plaatsvindt voor de habitattypen of soorten in het Natura 2000-gebied. De indiener wijst in het bijzonder op de risico's die na verloop van bijvoorbeeld een decennium aan het licht treden en die onherstelbaar blijken te zijn.
		Antwoord	<i>In het MER fase 1 is op verschillende manieren getoetst of er mogelijk effecten zijn op natuur. Er is gekeken naar voorkomende soorten planten en dieren en er is gekeken naar de te verwachten uitstoot en depositie van stikstof op natuurgebieden. Dit is voor alle negen locaties op globaal niveau gedaan. In fase 2 gaan we voor de voorkeurslocatie dieper in op de effecten op natuur en zal ook bekeken worden of door de wijze van uitvoering eventuele negatieve effecten voorkomen kunnen worden.</i>
Milieueffecten – bodem	202200258	Reactie	Alternatief 6 scoort positief op het criterium kwaliteit landbodem, alhoewel er mogelijk sprake is van verontreinigde grond. Als de keuze op dit alternatief zou vallen, zou de mogelijk verontreinigde grond verwijderd moeten worden, maar niet gesaneerd. Dit zou een positief aspect zijn in de keuzeafweging. De indiener merkt op dat op pagina 116 van het MER wordt gezegd dat het wel de verwachting is dat bij een aantal alternatieven dusdanige bodemverontreiniging kunnen worden aangetroffen, die mogelijk gesaneerd moeten worden. De oorzaak is nog niet onderzocht.
		Antwoord	<i>In het MER fase 1 is op kwalitatieve wijze per locatie de afweging gemaakt of sprake is van een 'verandering van de gemiddelde kwaliteit (diffuse verontreinigingen) en veranderingen van aanwezige verontreinigingen' (zie paragraaf 6.2.2 MER). Als er sprake zou kunnen zijn van een 'geringe verbetering ten opzichte van de referentiesituatie' (zie tabel 6-10 MER) wordt dit gescoord met een '+'. Dit is van toepassing op locaties waar (mogelijk) verontreinigde grond aanwezig is. Een locatie waarvan op voorhand geen aanwijzingen zijn dat er mogelijk bodemverontreiniging aanwezig is, scoort neutraal/geen effect ('0').</i> <i>Alternatief 6 doorsnijdt 10 gedempte watergangen. Daarnaast wordt een rotanbedrijf doorsneden en een (voormalige) afvalverwerkingsbedrijf/metalengroothandel. Verder worden enkele voormalige wegen/paden doorsneden.</i> <i>Genoemde zaken zijn aanleiding om voor dit alternatief aan te nemen dat bodemverontreiniging aanwezig kan zijn. Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat er sprake is van een zogeheten 'urgent ernstig geval van bodemverontreiniging' die opgeruimd moet worden vanwege de risico's van de verontreinigingen. Of dit daadwerkelijk niet het geval is, wordt pas inzichtelijk nadat bodemonderzoek op de locatie is uitgevoerd.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>Los daarvan zou er bij de aanleg sprake kunnen zijn van vergraven van grond met lichtere verontreinigingen. Dit valt niet onder de noemer 'saneren' maar kan wel leiden tot hogere kosten voor bijvoorbeeld de afzet van de grond.</i>
Milieueffecten – water	20220255	Reactie	De indiener verzoekt om de uitspraak op pagina 50 van MER fase 1 aan te passen. Deze uitspraak gaat over dat in het MER het uitgangspunt gehanteerd wordt dat er sprake is van negatieve effecten op de waterhuishouding in het bebouwd- en landbouwgebied bij een bodemdalingsverschil binnen een peilvak van 5 cm of meer of een afnamen van de droogtelegging van meer dan 5 cm. De indiener benadrukt dat dit ook het geval kan zijn wanneer het bodemdalingsverschil minder is dan de genoemde 5 cm, en dat het Waterschap ook in dat geval onderzoek zal doen en waar nodig maatregelen moet treffen.
		Antwoord	<i>Het uitgangspunt is aangepast waardoor alle bodemdalingsverschillen zijn beschouwd en niet alleen die van meer dan 5 cm.</i>
Milieueffecten – water	202200255	Reactie	De indiener geeft aan het van belang te vinden dat in alle fasen van het mijnbouwproces, aandacht wordt besteed aan mogelijke effecten van de diverse activiteiten op het aanwezige watersysteem (incl. infrastructurele werken van het waterschap) en hoe de initiatiefnemer voornemens is om eventuele negatieve gevolgen te voorkomen dan wel te compenseren.
		Antwoord	<i>Voor het thema water wordt gekeken naar de waterhuishouding in het gebied en de eventuele gevolgen daarop vanuit de aanleg en productie van de gaswinning. Bij de aanleg van de boorlocatie en leiding gaat het om eventuele bemaling en compensatie van verhard oppervlak en bij de productie een beoordeling als het gevolg van bodemdaling.</i>
Milieueffecten – water	202200275	Reactie	Volgens de indiener is het helder dat bij deze winning ongecontroleerde chemische verontreiniging plaatsvindt, wat in strijd is met de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) die eist dat de waterkwaliteit verbetert. Ook wordt er voorbij gegaan aan mogelijke druk op natuurgebieden door fosfor, en lijkt er op geen enkele wijze onderzoek gedaan te worden naar diepwaterstromen.
		Antwoord	<i>Voor het thema water wordt gekeken naar de waterhuishouding in het gebied, waarbij zowel effecten op diep als ondiep grondwater worden beschouwd. Vanuit natuur wordt gekeken naar de doelstellingen voor het Natura 2000-gebied. <i>Er zal hoe dan ook geen sprake zijn van chemische verontreiniging.</i></i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Milieueffecten - water	202200275	Reactie	De indiener stelt dat de winning uit het gasveld gepaard gaat met de productie van 20.000 kubieke meter afvalwater, wat door vrachtwagens van gecertificeerde bedrijven wordt afgevoerd. De indiener geeft aan dat het hiermee afvalwater blijft, wat onherroepelijk weer in het systeem terecht komt. De kans op lekkages op de locatie is ook groot, volgens de indiener.
		Antwoord	<i>Het MER gaat in op de milieueffecten en het zoeken naar een voorkeursalternatief waarbij zo min mogelijk omgevingseffecten optreden. Het is onduidelijk waar die 20.000m3 water op gebaseerd is. Feit is dat er altijd een deel water meekomt uit de diepe ondergrond. Dit is zout water dat van nature voorkomt. Het is geen gevaarlijk afval. Desondanks wordt er zorgvuldig mee omgegaan en lekvrij afgevoerd naar een verwerkingslocatie. De bovengrondse locatie wordt ontworpen, aangelegd en onderhouden met een verwaarloosbaar bodemrisico. Dit wordt meegenomen in de bodemrisicoanalyse conform de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB).</i>
Milieueffecten – water	202200276	Reactie	De indiener vraagt zich af of de beoogde uitbereiding van de gaswinning verantwoord is t.o.v. onze Natura 2000-gebieden. Vooral de herinrichtingsdoeleinden voor beekdalen en hun rol in het klimaatvraagstuk, namelijk herstel van natuurlijke waterwegen. Dit om een toename van waterberging te realiseren, als compensatie voor de gevolgen van de klimaatverandering van CO ₂ -uitstoot. Het beoogde doel van de gaswinning conflicteert met dit beoogde doel.
		Antwoord	<i>Het MER beschouwd de effecten op de omgeving, waaronder eventuele effecten op natuur en de doelstellingen voor de Natura 2000-gebieden.</i>
Milieueffecten – water	202200276	Reactie	De indiener vindt het opmerkelijk dat er miljoenen wordt gestoken in een goede waterhuishouding, terwijl door gaswinning juist schade aan die waterhuishouding wordt toegebracht.
		Antwoord	<i>Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. Deze is bij kleine velden gering. Bij meerdere velden dicht bij elkaar kan cumulatie optreden. Of de bodemdaling effecten heeft op de waterhuishouding hangt af van de waterstaatkundige situatie, grondwaterstanden e.d.. Veranderingen in de waterhuishouding kunnen voor verschillende functies zowel positief als negatief zijn. De eventuele effecten en eventuele mitigatie komen aan de orde in de MER fase 2.</i>
Milieueffecten – landschap, cultuurhistorie en archeologie	202200240	Reactie	In alternatief 6 in het MER wordt de aanleg van een ontsluitingsweg beoordeeld als een zeer geringe verandering op het (cultuurhistorisch) landschap (MER H3.3./p.14). De indieners geven aan dat er sprake zou moeten zijn van een meer negatieve beoordeling vanwege de volgende punten:
	202200246		
	202200260		
	202200265		

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
	202200272		<ul style="list-style-type: none"> • De boorlocatie tast, ondanks het plaatsen van bosjes, het karakteristieke open weidelandschap aan dat hoort bij het Veldontginningen landschap. De indiener geeft aan dat door het open landschap een boorlocatie juist extra goed zichtbaar is, bijvoorbeeld vanaf hoger gelegen wegen zoals de Oostvierdeparten. Ook de ontsluitingsweg zal hierdoor goed zichtbaar zijn. • Het gebruik van niet karakteristieke betonplaten doet volgens de indiener afbreuk aan het cultuurhistorische veldontginningen landschap. • Volgens de indiener is het oude zandpad kenmerkend voor de natuurlijke omgeving en is het onduidelijk of deze blijft bestaan. De indiener geeft aan het te betreuren als dit landschap overhoop gehaald wordt. • De Oostvierdeparten maakt deel uit van het UNESCO Werelderfgoed. Volgens de indiener zal een nieuwe toegangsweg en boorlocatie een grotere negatieve invloed krijgen (o.b.v. basis typologie integriteit) <p><i>Antwoord</i> De aangehaalde tekst staat in de integrale effectenanalyse (IEA) in paragraaf 3.3 en gaat om de beoordeling van het criterium recreatie op de varianten in dit geval de ontsluitingsweg van alternatief 6. Deze tekst is inderdaad niet correct. De eerste zin op pagina 14 van de IEA is als volgt aangepast:</p> <p><i>De ontsluitingsweg die voor alternatief 6 wordt aangelegd kruist de Grensweg en sluit aan op de Oostvierdeparten en zal worden gebruikt door (zwaar) werkverkeer. Dit geeft een negatief effect op de recreatieve waarde van dit gebied.</i></p> <p><i>De betreffende tekst gaat alleen over het criterium recreatie. De punten die u aangeeft zijn meegenomen in de effectbeoordelingen landschap, cultuurhistorie en Werelderfgoed zoals opgenomen in het MER fase 1.</i></p>
Milieueffecten – landschap, cultuurhistorie en archeologie	202200266	Reactie <i>Antwoord</i>	<p>De indiener vindt dat het effect van de gasboring op de eeuwenoude Pingoruïnes onvoldoende is onderzocht. Het mogelijke effect op pingoruïnes is globaal maar voor deze fase voldoende onderzocht in het MER fase 1. De alternatieven 3 en 4 bevinden zich mogelijk op of nabij een pingoruïne. Dit heeft meegewogen in de effectbeoordeling en zal worden meegewogen bij de keuze voor het voorkeursalternatief.</p> <p><i>Mocht voor een van deze alternatieven worden gekozen dan zal nader onderzoek plaatsvinden.</i></p>
Milieueffecten – landschap,	202200274	Reactie	<p>De indiener stelt dat er een beschrijving van de relatie tussen dit onderzoeksdomein en Werelderfgoed ontbreekt in paragraaf 6.4 van het MER. De indiener geeft aan dat de Werelderfgoedstatus mondiaal de hoogste erkenning is van uniciteit en authenticiteit van cultureel erfgoed. Deze relatie plaats de constatering</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
cultuurhistorie en archeologie			<p>van paragraaf 6.4.3. in een completer perspectief volgens de indiener, in het bijzonder sub-paragraaf 'cultuurhistorie' onder 6.4.3.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>In het MER fase 1 is direct onder paragraaf 6.4 opgenomen: 'De effecten en ingrepen op de Outstanding Unique Values van de Koloniën van Weldadigheid die zijn vastgesteld in Heritage Impact Assessment (HIA) door bureau RAAP (15-10-2021), zijn opgenomen in Paragraaf 6.8. '</i></p> <p><i>Hieraan zal worden toegevoegd: Het onderdeel werelderfgoed is dan ook niet meegenomen in deze paragraaf maar apart beoordeeld in het HIA.</i></p>
Milieueffecten – landschap, cultuurhistorie en archeologie	202200274	Reactie	<p>De indiener geeft aan dat er een incompleet beeld wordt gegeven van het richtinggevende beleidskader doordat er een beschrijving ontbreekt van de Omgevingswet in paragraaf 6.4.1., terwijl deze RCR-procedure al in de geest van de omgevingswet wordt ingericht. Daarnaast geeft de indiener aan dat, binnen de omgevingswet, in de AMvB, Besluit Kwaliteit Leefomgeving, gesteld wordt dat uitzonderlijk en universele waarden en kernkwaliteiten niet mogen worden aangetast. Ook het Rijk neemt geen Projectbesluit of RIP dat bovenstaande waarden en kwaliteiten schaad.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>Onder Nationaal beleid is het kopje Omgevingswet toegevoegd met de tekst: Binnen de Omgevingswet, in de AMvB Besluit kwaliteit leefomgeving, wordt gesteld dat uitzonderlijk en universele waarden en kernkwaliteiten niet mogen worden aangetast.</i></p>
Milieueffecten – geluid	202200260	Reactie	<p>De indiener geeft aan zich zorgen te maken over de drukte en het lawaai wanneer er een toren gebouwd gaat worden. De indiener woont tegenover alternatief 5, en is in de omgeving komen wonen vanwege de stilte.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>Tijdens het boren van een put treden hogere geluidsniveaus op in de omgeving. Het is waarschijnlijk dat deze geluidsniveaus hoorbaar zijn, en mogelijk ook tot hinder zullen leiden. Vermilion zal ervoor zorgen dat de diverse installaties van de boortoren niet meer geluid produceren dan strikt noodzakelijk. Er wordt hierbij ook (ruimschoots) voldaan aan de toepasselijke regelgeving (het Barmm). Omdat het hier gaat om een tijdelijke situatie, zijn deze hogere geluidsniveaus acceptabel.</i></p>
Milieueffecten – HIA	202200271	Reactie	<p>De indiener haalt een quote aan op pagina 99 van het MER: "Authenticiteit; wat betreft de basistypologie. De totale impact van alternatief 1 op authenticiteit is als matig beoordeeld".</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			De indiener geeft aan dat bovenstaande quote zeer discutabel is. Bij de aanleg van een verharde weg wordt zowel het landschap als de beleving ernstig geschaad. De impact is niet matig maar moet groot zijn volgens de indiener, wat als uitkomst heeft dat alternatief 1 niet negatief wordt, maar zeer negatief.
		<i>Antwoord</i>	<i>De verandering in gaafheid van het orthogonale grid en de verandering in beleving zijn beide als klein beoordeeld (2), wat leidt tot een matig effect (zie ook Schaal en ernst van het effect). Om een verandering als 'matig (3)' of 'groot (4)' te beoordelen moet er sprake zijn van o.a. 'veranderingen in veel belangrijke historisch-landschappelijke elementen of structuren;' '(...) aanzienlijke veranderingen in gebruik of toegankelijkheid;'. Dit is hier niet het geval. Uiteindelijk vertaalt deze beoordeling zich naar een risico-inschatting; die is dat de veranderingen een 'behoorlijk risico betekenen voor het behoud van de OUV. De kans bestaat dat het erfgoed daadwerkelijk gevaar zal lopen.'</i>
Milieueffecten - HIA	202200274	Reactie	De indiener wijst aan dat in de inhoudsopgave in het MER, het 'Heritage Impact Assessment' in de rij van getoetste milieuthema's staat. Dit is, volgens de indiener, onjuist aangezien het geen thema is, maar een methodiek. De indiener geeft aan dat het kopje vervangen moet worden door 'Werelderfgoed', een rijksbelang.
		<i>Antwoord</i>	<i>Het MER fase 1 is hierop aangepast. De paragrafen 6.8, subkopje onder 7.2, 7.4.6, 8.2.8 en het criterium zijn aangepast van HIA in Werelderfgoed.</i> <i>Daarnaast is de integrale effectenanalyse hierop aangepast. Het kopje onder paragraaf 2.2 en het criterium zijn aangepast van HIA in Werelderfgoed.</i>
Milieueffecten - HIA	202200274	Reactie	De indiener stelt dat de beschrijving van de planologische bescherming van de OUV van de Koloniën in paragraaf 6.8.1. uitgebreid dient te worden voor een goed begrip van de regelgeving. Volgens de indiener richt de planologische bescherming van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zich op zowel ontwikkelingen gelokaliseerd binnen, als buiten het aangewezen Werelderfgoed. De indiener geeft aan dat in beide gevallen een ruimtelijke ontwikkeling de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed niet mag aantasten. Dit staat volgens de indiener nu onvoldoende vermeld en vraagt om een beknopte aanvulling.
		<i>Antwoord</i>	<i>De instructieregel (Art. 9.2 Bkl) stelt dat er geen projectbesluit wordt vastgesteld als de kernkwaliteiten van het Werelderfgoed worden aangetast (lid 1) en dat er rekening wordt gehouden met de nadere uitgewerkte kernkwaliteiten (lid 2). Er wordt verwezen naar art 7.4 eerst en tweede lid. In 7.4 1e lid wordt verwezen naar de kernkwaliteiten opgesomd in bijlage VIII van het Bkl; deze kernkwaliteiten zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3 van het HIA. In 7.4 2e lid staat dat 'Bij omgevingsverordening worden de kernkwaliteiten nader uitgewerkt.' De Omgevingsverordening Drenthe 2022 (via Ruimtelijkeplannen.nl, Plan: NL.IMRO.9922.OVD2022-ON01) stelt:</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel
		<p><i>'Lid 4 Het omgevingsplan voorziet in aan het Erfgoed van uitzonderlijke universele waarde "Koloniën van Weldadigheid" grenzende gebieden niet in ontwikkelingen die de zichtlijnen naar en vanuit en de beleving van het Erfgoed van uitzonderlijke universele waarde "Koloniën van Weldadigheid" verstoren of die anderszins de authenticiteit en integriteit van het erfgoed aantasten.'</i> In het Bkl wordt de omgeving van het werelderfgoed dus niet expliciet benoemd, maar wordt op provinciaal niveau uitgewerkt en dient uiteindelijk op te worden genomen in het omgevingsplan.</p>
Milieueffecten - HIA	202200274	<p>Reactie</p> <p>De indiener heeft bezwaar tegen de gekozen methode/werkwijze in paragraaf 6.8.2., welke zich richt op de wijze van omzetting van de effectclassificatie uit de HIA naar de MER-effectclassificatie. De HIA is een internationaal instrument en is ontwikkeld ter bescherming van het Werelderfgoed en als toets voor UNESCO/ICOMOS. De indiener is van mening dat de wegging zich niet zo niet goed laat vertalen in een MER.</p> <p>De indiener geeft aan dat tabel 6-35 en 6-36 in het MER niet met elkaar in overeenstemming zijn. Bij tabel 6-36 is ook de beschrijvende tekst op pagina 96-97 met elkaar in overeenstemming. Zo is de risico inschatting bij de effectbeoordeling 'matig' in overeenstemming met de ICOMOS-methode dat de ontwikkeling in of nabij het Werelderfgoed in principe niet te rechtvaardigen zijn, en dat de ontwikkelingen alleen onder zeer strenge voorwaarden bespreekbaar zijn. Deze omschrijving devalueert in de MER-classificatie een beperkt tot behoorlijk risico, waarbij vermeld staat dat de risico's onder voorwaarden te rechtvaardigen zijn. Deze formulering leidt volgens de indiener bij de vergelijking van alternatieven en varianten tot een onwenselijke lichte weging van het belang van Werelderfgoed binnen het MER en mogelijke risico's gelet de internationale verantwoording van de instandhoudingsverplichting.</p> <p>De indiener verzoekt om de beschrijving van de risico's in tabel 6-36 en paragraaf 7.2 te vervangen door: "De inschatting is dat de ontwikkelingen met een negatief effect een behoorlijk risico betekenen voor het behoud van de OUV en de kans dat het erfgoed potentieel of daadwerkelijk gevaar zal lopen. De risico's zijn onder zeer strenge voorwaarden te rechtvaardigen". Op deze wijze wordt volgens de indiener een meer passend gewicht gegeven aan het belang van Werelderfgoed en bijbehorende verplichtingen.</p> <p>Antwoord</p> <p>Bovenstaande advies moet ook doorklinken in paragraaf 2.2 van het IEA. <i>De beoordeling voor Werelderfgoed is beschreven in het HIA met een samenvatting en omzetting van de beoordelingsmethodiek in het MER fase 1 paragraaf 6.8. Hiermee is vergelijkbare beslisinformatie gepresenteerd in het MER fase 1 en de integrale effectenanalyse (IEA). De omzetting van de beoordelingsmethodiek staat herleidbaar beschreven in het MER fase 1 paragraaf 6.8.</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Milieueffecten - HIA	202200274	Reactie	In het IEA staat dat de negatieve effecten op Werelderfgoed “mogelijk” deels te mitigeren zijn. De indiener is van mening dat uit deze passage het onvoldoende doorklinkt dat het Rijk een internationale verplichting kent ten aanzien van instandhouding, en dat compensatie niet aan de orde is. Mitigatie kan zeer beperkt het negatieve effect verzachten volgens de indiener. De indiener vervolgt met dat het uitgangspunt van UNESCO is dat iedere aantasting zoveel mogelijk voorkomen moet worden, wat ook in de leidraad voor HIA's staat van ICOMOS. De indiener geeft aan dat mitigatie in geen geval alternatief 2 tot een optie maakt, gelet de zeer negatieve effecten en risico's die deze met zich meebrengt. De indiener wil de verwachting ten aanzien van mitigatie van de negatieve effecten op de alternatieven 1, 3, 4, 6 en 9 minimaliseren richting een besluit voor het voorkeursalternatief.
		Antwoord	<i>Hoofdstuk 7 begint met: 'Uitgangspunt van UNESCO is dat iedere aantasting zoveel mogelijk voorkomen moet worden. In de Leidraad voor HIA's van ICOMOS staat dat al het mogelijke moet worden gedaan om nadelige gevolgen voor de OUV en kernkwaliteiten te vermijden, te elimineren of te minimaliseren.' Dat het Rijk (maar ook de andere overheden) een verplichting heeft ten aanzien van instandhouding klinkt door in de Nationale Omgevingsvisie (genoemd onder 2.2.8 van het HIA): 'De zorg voor het behoud van cultureel erfgoed en van Werelderfgoed is het werkterrein van alle overheden. Daarbij gelden de verplichtingen die voortvloeien uit het verdrag van Granada, het verdrag van Valletta, het Europees landschapsverdrag en het Werelderfgoedverdrag. Het Rijk is verantwoordelijk voor een goed functionerend (wettelijk) systeem voor erfgoed en leefomgeving.' Ten aanzien van compensatie en mitigatie: UNESCO hanteert een gradatie in de aard van de maatregelen. In deze gradatie moeten de oplossingsrichtingen onder hoofdstuk 7 worden gelezen. Verzachtende maatregelen komen pas aan de orde nadat is geprobeerd negatieve effecten te voorkomen. Compensatie is de laatste maatregel die kan worden genomen, maar deze mogelijkheid is voor cultureel erfgoed zeer beperkt, omdat de waarde samenhangt met authenticiteit en daarmee onvervangbaar is.</i>
Milieueffecten – verkeer	202200240 202200246	Reactie	De Oostvierdeparten maakt onderdeel uit van het UNESCO Werelderfgoed. De weg wordt omringd door bomen die vrij dicht op de smalle weg staan. De indiener geeft aan dat een vrachtwagen gecombineerd met oplegger 16,5 meter lang is en niet past op de Oostvierdeparten. Voor alternatief 6 wordt er gesproken over het creëren van uitwijkmogelijkheden voor verkeer. De vraag is of dit ook mogelijk is zonder dat er bomen gekapt moeten worden. In het geval van kap stelt de indiener dat het schade aanbrengt aan de weg en van invloed is op de UNESCO Werelderfgoed status. De indiener stelt daarnaast dat indien de uitwijkmogelijkheden niet haalbaar zijn, dit grote effecten heeft op de doorstroom van verkeer.
		Antwoord	<i>In het HIA is alternatief 6 negatief beoordeeld vanwege onder andere negatieve effecten op de Oostvierdeparten. In de IEA bijlage effectbeoordeling verkeer heeft op hoofdlijnen een afweging plaatsgevonden om vanuit verkeerskundig oogpunt advies te geven over de voorkeurslocatie van de mijnbouwlocatie. De door indiener ingediende zienswijze heeft betrekking op een detailniveau dat niet aansluit bij het detailniveau van het</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>onderdeel verkeer in de IEA. Indien alternatief 6 als voorkeursalternatief wordt aangewezen, wordt in de MER fase 2 de toegang tot de mijnbouwlocatie verder uitgewerkt. Op dat moment kan ook de eventuele impact op het landschap beter worden beoordeeld.</i>
Milieueffecten – verkeer	202200240	Reactie	De indiener vraagt zich af of bij het berekenen van de verkeerseffecten voor alternatief 6 rekening gehouden is met de volgende punten: <ul style="list-style-type: none"> • Bestaande landbouw- en vrachtverkeer naar bedrijven en boerderijen aan de Oostvierdeparten en de omgeving. • Gebruik van Oostvierdeparten door fietsers en wandelaars (waarvoor geen faciliteiten zijn). Vanwege de UNESCO-Werelderfgoedstatus verwacht de indiener dat toerisme (fietsers en wandelaars) op de weg alleen maar toe zal nemen.
	202200246		Volgens de indiener zouden bovengenoemde negatieve effecten ook meegenomen moeten worden in de analyse.
		Antwoord	<p><i>Punt 1: Het is bekend dat de Oostvierdeparten wordt gebruikt als ontsluiting voor landbouw- en vrachtverkeer naar bedrijven en boerderijen aan de Oostvierdeparten en omgeving. Hier is rekening mee gehouden bij de effectbeoordeling.</i></p> <p><i>Punt 2: Het is bekend dat de Oostvierdeparten wordt gebruikt door (recreatieve) fietsers en wandelaars en dat hier geen specifieke voorzieningen aanwezig zijn. Hier is rekening mee gehouden bij de effectbeoordeling.</i></p>
Conclusies onderzoeken	202200249	Reactie	De indiener geeft voor alle alternatieven een opsomming van de negatieve effecten en verbindt daar een conclusie aan. De eindconclusie van de indiener is dat op basis van de omgevingseffecten geen van de alternatieven geschikt is voor de aanleg van een boorlocatie. De indiener stelt dat in deze conclusie nog niet de (ondergrondse) mijnbouweffecten meegenomen zijn en dat er nog een Passende Beoordeling opgesteld moet worden. Volgens de indiener is het aannemelijk dat bovengenoemde twee punten de conclusies nog negatiever beïnvloeden.
			Antwoord

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>vanuit de omgeving worden beschreven in een afwegingnotitie waarna de staatssecretaris van EZK een keuze maakt voor een voorkeursalternatief. In de MER fase 2 wordt onderzocht wat de effecten vanuit de ondergrond zijn en ook hoe de geconstateerde negatieve effecten bij het voorkeursalternatief kunnen worden voorkomen of verzacht. Zo kunnen bijvoorbeeld nadelen voor diersoorten worden voorkomen door de werkzaamheden in een bepaald jaargetijde uit te voeren of kunnen nadelen voor landschapselementen worden voorkomen door een gasleiding niet met een open ontgraving aan te leggen maar door middel van een nader bepaalde gestuurde boring. Tot slot wordt beoordeeld of op het voorkeursalternatief de gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden. Als dat zo is dan kan de gaswinning door gaan, anders niet. Om de haalbaarheid van een locatie te beoordelen is geen Passende Beoordeling nodig. Voor het voorkeursalternatief zal wel een Passende Beoordeling worden opgesteld.</i>
Conclusies onderzoeken	202200274	Reactie	De indiener stelt dat gezien de internationale verdragsverplichting, de restricties uit de Omgevingswet (Bkl) en de uitkomsten van de HIA, de conclusies in paragraaf 7.4 ten aanzien van het zeer negatieve effect op het Werelderfgoed voor alternatief 2, onvoldoende recht geeft aan het zwaarwegend belang dat het Kabinet hecht aan Werelderfgoed en zoals gerapporteerd is aan UNESCO. De resultaten van de UNESCO standaard ten behoeve van een Passende Beoordeling, de HIA, komen onvoldoende terug in de conclusies en beslisinformatie van de IEA volgens de indiener.
		Antwoord	<i>In paragraaf 7.4.6 van het MER fase 1 zijn mogelijke oplossingsrichtingen genoemd om negatieve effecten te vermijden, beperken of compenseren. Er is geen effectbeoordeling gegeven na het nemen van genoemde oplossingsrichtingen. De beslisinformatie voor het voorkeursalternatief bestaat uit de effectbeoordeling zoals opgenomen in paragraaf 6.8 en is afdoende.</i>
Cumulatie van effecten	202200249	Reactie	De indiener stelt dat de adviezen van het waterschap en de Mijnraad over cumulatie van effecten tussen verschillende gasvelden ten onrechte terzijde geschoven is. Het gaat specifiek om bodemdaling en de gevolgen daarvan op Natura 2000-gebieden. De indiener verzoekt om nader te duiden waarom de adviezen en verzoeken tot op heden terzijde zijn geschoven door de minister. De indiener stelt dat de problematiek niet per winningsplan kan worden beoordeeld, zoals volgens de indiener terecht is opgemerkt door de Mijnraad, en dat het daarom niet gepast is om wederom te antwoorden dat alleen de MER fase 1 en IEA relevant zijn. De indiener geeft aan dat de kwetsbaarheid en gecompliceerdheid van het watersysteem en de verdroging van Natura 2000-gebieden een regionaal probleem is en ook al zodanig benaderd en beoordeeld dient te worden.
		Antwoord	<i>Gaswinning gaat altijd gepaard met bodemdaling. Deze is bij kleine velden gering. Bij velden dicht bij elkaar kan cumulatie optreden. Of de (cumulatieve) bodemdaling effecten heeft op de waterhuishouding hangt af van de waterstaatkundige situatie, grondwaterstanden e.d. Veranderingen in de waterhuishouding kunnen voor</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>verschillende functies verschillende effecten hebben. De effecten en eventuele mitigatie komen aan de orde in de MER fase 2. De waterschappen zijn daarbij betrokken en als het gaat om natuur natuurlijk ook de provincie.</i>
Cumulatie van effecten	202200255	Reactie	De indiener geeft aan benieuwd te zijn naar de cumulatieve/samengestelde bodemdaling met andere winningen in de omgeving, en een mogelijke relatie met beïnvloeding van de waterkwaliteit. Dit voornamelijk in relatie tot het aangekondigde waterhuishoudkundige onderzoek.
		Antwoord	<i>De effectbeschrijving en beoordeling gaat in op de bodemdaling die optreedt vanaf nu tot het einde van de gaswinning. We beschouwen de bodemdaling en bepalen voor het watersysteem de effecten, op zowel kwantiteit als kwaliteit.</i>
Cumulatie van effecten	202200258 202200276	Reactie	De indiener geeft aan dat de commissie voor de m.e.r. in haar aanbeveling heeft verzocht om in te gaan op de bestaande cumulatieve bodemdalingsprognose van 5,2 cm bij de velden Vinkega/Nijensleek, en dit verzoek is volgens de indiener niet voldaan. De indiener verzoekt dit alsnog te doen.
		Antwoord	<i>Naast de bodemdaling door VDW zal ook de cumulatieve bodemdaling worden bepaald, inclusief de Vinkega en Nijensleek velden. De berekeningen worden getoetst door TNO en opgenomen in de MER fase 2. Ze dienen ook ter onderbouwing van het winningsplan. De samengestelde bodemdaling wordt daarnaast gemodelleerd en gemeten op <i>grond van een meetplan</i>, en dit wordt gecontroleerd door SodM.</i>
Cumulatie van effecten	202200271	Reactie	De indiener geeft aan dat de gevolgen van de reeds bestaande gaswinning (bijv. Vinkega en Eesveen) ten aanzien van de velden VDW-A en VDW-B buiten beschouwing zijn gelaten. Dit terwijl, volgens de indiener, de reeds bestaande gaswinning nu al zorgt voor een bodemdaling in die omgeving. Additionele gaswinning in de velden VDW-A en VDW-B, en het effect hiervan op de bodemdaling, is in de rapporten dan ook niet meegenomen.
		Antwoord	<i>De effectbeschrijving en beoordeling gaat in op de bodemdaling die optreedt vanaf nu tot het einde van de gaswinning. We beschouwen de bodemdaling en bepalen voor het watersysteem ter plaatse op basis van het aantal centimeter bodemdaling per peilvak of er verdroging of vernatting op kan treden. In de bepaling van de toekomstige bodemdaling zijn twee situaties beschouwd, te weten:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bodemdaling als gevolg van gaswinning uit de VDW-gasvoorkomens.</i> • <i>Bodemdaling als gevolg van gaswinning uit alle gasvoorkomens in de omgeving. Dit zal in het MER fase 2 nader worden onderzocht.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Milieuafweging – bodembeweging	202200275	Reactie	De indiener geeft aan dat het niet duidelijk is hoe de nieuwe beoogde winning uit gaat werken op het gasveld en zegt dat de bodem al harder is gedaald dan was voorzien en dat hier een risicogrens wordt overschreden. De indiener vindt dit een contra-indicatie tegen de nieuwe gaswinning.
		Antwoord	<i>De bodemdaling wordt voor elk veld berekend en in cumulatie met naburige velden beoordeeld. Als de grens van toelaatbare effecten wordt overschreden zullen maatregelen moeten worden genomen of kan de gaswinning niet plaatsvinden. In het MER fase 2 wordt de bodemdaling nader bezien en worden de effecten daarvan onderzocht.</i>
Milieuafweging – bodembeweging	202200275	Reactie	De indiener stelt dat het negeren van gekwalificeerde adviezen van ieder andere dan de mijnraad en het waterschap een eventuele vergunning kwetsbaar maakt. De indiener vraagt zich af hoe het mogelijk is dat de bevoegde bewindspersonen berust in niet toegestane omvangrijke winning die tot effecten van extra bodem hebben geleid, terwijl het risico op schade aan het watersysteem en Natura 2000-gebieden niet is uitgesloten.
		Antwoord	<i>In de komende periode voeren we de MER fase 2 uit. Daarin worden de effecten op de bodem onderzocht. Daarover brengen TNO en de SodM belangrijke onafhankelijke deskundige adviezen uit. Ook vindt intensief overleg met de waterschappen plaats; en ook met de gemeenten en provincies. Mogelijke nadelen voor de waterhuishouding of natuur worden zoveel mogelijk voorkomen of hersteld. Pas aan het eind van het MER fase 2 wordt duidelijk of de gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.</i>
Milieuafweging – bodem	202200266	Reactie	De indiener stelt dat de lange termijneffecten van gasboring op bodemdaling onmogelijk met een 100% zekerheid uit te sluiten zijn, en stelt dat geen enkel model een juiste toekomstvoorstelling kan benaderen, in een dergelijks complex samenspel van factoren (als ook droogte en landbouw). De indiener geeft aan dat bodemdaling voor scheurvorming en verzakking van woningen zorgt, en dat in dit gebied veelal ongefundeerd is gebouwd. Ook zegt de indiener dat er veel historische gebouwen met een monumentale waarde (UNESCO) staan waar de mening van de indiener van is dat je daar geen risico mee wil nemen.
		Antwoord	<i>Bodemdaling door gaswinning is een goed voorspelbaar en zeer geleidelijk verlopend proces. De komvormige bodemdaling van een beperkt aantal centimeters in het centrum, geleidelijk minder wordend naar de randen van een vrij groot gebied, leidt zelden tot schade aan gebouwen. De mogelijke gevolgen van bodembeweging, zowel daling als trilling, zullen in de MER fase 2 worden onderzocht.</i>
Milieuafweging – vergelijking	202200264	Reactie	De indiener stelt dat de belangrijkste effecten voor de keuze van een voorkeursalternatief de volgende punten zijn:

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel
alternatieven en varianten		<ol style="list-style-type: none"> 1. De indiener stelt dat de verkeersveiligheid op de smalle aanvoerroutes voor alternatief 1 misleidend is voorgesteld, vanwege het risico op ernstig fysiek letsel van personen, waaronder scholieren. 2. De indiener geeft aan dat er 9 maanden 24/7 ernstige overlast en kapitaalverlies zal plaatsvinden bij alternatief 1, door de 300 meter afstand van een woonhuis tot de boorlocatie, en een nieuwe toegangsweg op 20-100 meter van woonhuizen. 3. De indiener geeft aan dat niet te herstellen schade aan natuur en milieu een van de belangrijke effecten voor de keuze van een voorkeursalternatief moet zijn. 4. De indiener is van mening dat het ministerie van EZK het effect van investeringskosten moet negeren. De indiener geeft aan dat de investeringskosten normale bedrijfskosten betreft en die alleen relevant zijn voor de winstmarge, en dus geen zaak is van het ministerie. Ook is de indiener van mening dat het maximale verschil in investeringskosten tussen de alternatieven in het niet valt bij de opbrengsten van de alternatieven. 5. De indiener stelt dat de moeilijkheid van aanboren van een van de doelen bij alternatief 9 rationeel kan wegvallen tegen de voordelen van alternatief 9. De indiener verwijst naar een toelichting in bijlage 2 (bijlage niet aanwezig). 6. De indiener geeft aan dat de gezondheidseffecten en economische schade door kapitaalvernietiging bij omwonende niet expliciet is onderzocht in de IEA, en dat dit wel een belangrijk effect is voor omwonenden.
		<p><i>Antwoord</i> De genoemde factoren welke effecten ondervinden van de aanleg van een winningslocatie zijn onderzocht en worden bij de afweging betrokken. Niet alle factoren wegen even zwaar. Er wordt een afwegingnotitie opgesteld ter voorbereiding van de keuze van het voorkeursalternatief. Bij het belang dat gehecht wordt aan de verschillende omgevingsfactoren wordt rekening gehouden met de opvattingen van overheden en omwonenden.</p>
Milieuafweging – vergelijking alternatieven en varianten	20220065	<p>Reactie</p> <p>De indiener vraagt zich of hij het goed begrepen heeft dat de alternatieven 2 tot 4 te kostbaar zijn, en stelt daarbij de vraag of geld dan belangrijker is dan het bijzondere en mooie landschap. De indiener is van mening dat dit niet leidend moet zijn.</p>
		<p><i>Antwoord</i> De kosten van de gaswinning zijn één van de vele factoren die zijn onderzocht. Al deze factoren samen bepalen bij de afweging tussen de alternatieven de rangorde en welk alternatief uiteindelijk de voorkeur krijgt.</p>

Hoofdstuk 3 : Schriftelijke zienswijzen gericht op de IEA

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Thema omgeving	202200241	Reactie	De indiener stelt dat de beoordeling van de omgevingskenmerken per potentiële boorlocatie niet zijn gekoppeld aan feitelijke criteria, waardoor niet onderbouwde scores zijn toebedeeld. De indiener is van mening dat de grond waarop + en – is toebedeeld niet transparant is. Als gevolg daarvan zijnde onderzoeksresultaten volgens de indiener oncontroleerbaar en daarmee manipuleerbaar geworden.
		Antwoord	<i>Zoals is aangegeven heeft de effectbeoordeling van de thema's, uitgewerkt in criteria en indicatoren, in de integrale effectenanalyse plaatsgevonden op basis van beoordeling door een expert (expert judgement). De beoordeling is beschreven en daarmee transparant en controleerbaar.</i>
Thema omgeving	202200258	Reactie	De indiener is van mening dat alternatief 1 negatief scoort op agrarisch gebruik omdat er sprake is van verlies van grond met agrarisch gebruik. Het verlies zou tijdelijk zijn, omdat na de afronding van de gasproductie het betreffende gebied in oorspronkelijke staat zou worden teruggebracht. De indiener is van mening dat of het verlies tijdelijk zou zijn, relatief is gezien de lange voorgenomen projectduur. Daarnaast merkt de indiener op dat de boorput niet wordt verwijderd, maar eeuwigdurend achterblijft in de bodem en het niet is uit te sluiten dat dit tot nadelige effecten zal leiden.
		Antwoord	<i>De lange periode van het verlies van landbouwgrond heeft meegewogen bij de negatieve beoordeling. Het wel of niet achterblijven van ondergrondse elementen van de boorputten is beoordeeld onder het thema toekomstvastheid verwijderingsfase van de alternatieven.</i>
Thema omgeving	202200275	Reactie	De indiener geeft aan dat het af- en aanrijden van de vrachtwagen de rust en stilte zal verstoren en doet daarmee afbreuk aan de belevingswaarde van het gebied.
		Antwoord	<i>Onder het thema omgeving is het criterium verkeer beoordeeld met de indicatoren hinder en overlast. Dit geeft invulling aan een beoordeling van de belevingswaarde.</i>
Thema omgeving	202200273	Reactie	In de IEA staat op de kaart met betrekking tot UNESCO Werelderfgoed de bufferzone aangegeven. De indiener mist hier de ligging van de gasvelden, de geplande boorlocaties en de ondergrondse put-en boortraject in datzelfde kaartje. De indiener raadt dan ook aan om ten aanzien van de voorgenomen winning (ligging alternatief en velden) en het Werelderfgoed een totaalplaatje te maken. Dit geldt ook voor het aangrenzende Natura 2000-gebied.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		Antwoord	<p><i>In de integrale effectenanalyse (IEA) is een kaart opgenomen (figuur 4-1) met daarop aangegeven het UNESCO-gebied, de gasvelden, ondergrondse doelen en de boorlocaties.</i></p> <p><i>In het MER fase 1 is een kaart opgenomen (figuur 3-2) met daarop aangegeven het UNESCO-gebied, de gasvelden, de boorlocaties en Natura 2000-gebied.</i></p> <p><i>Het gevraagde totaalplaatje is reeds aanwezig.</i></p>
Thema omgeving	202200274	Reactie	<p>De indiener is van mening dat in de beoordeling van het effect op de omgeving in paragraaf 3.2, een beperkt aantal indicatoren zijn gebruikt. De indiener vraagt aandacht voor het aspect van een aantrekkelijke en herkenbare leefomgeving, mede in relatie tot verwachte toeristische en recreatieve impuls die de status van Werelderfgoed aan het gebied zal geven. Naar mening van de indiener wordt de zichtbaarheid in het landschap niet onderbouwd, waarbij de indiener vraagtekens plaatst. In het bijzonder, zo stelt de indiener, omdat de HIA een effectbeoordeling op zichtbaarheid en impact op het landschap bevat, en deze impact negatief wordt beoordeeld. De indiener verzoekt om deze onderbouwing uit de HIA te integreren in de beoordeling van het effect op recreatie en daarmee de beoordeling van recreatie voor de alternatieven 1, 2, 3, 4, 6 en 9 te wijzigen naar negatief.</p>
		Antwoord	<p><i>De beoordeling van de aspecten aantrekkelijke en herkenbare leefomgeving en zichtbaarheid van de boorlocatie zijn meegenomen in het MER fase 1 onder het thema 'landschap, cultuurhistorie en archeologie' (criteria 'landschap en cultuurhistorie') en het thema 'Werelderfgoed'. De zichtbaarheid van de boorlocatie is onderbouwd in het MER fase 1 hoofdstuk 3. Hier is onder andere een beschrijving opgenomen van de omvang van de boorlocatie en staan foto's van de tijdelijke boorinstallatie en een vergelijkbare installatie op de boorlocatie (figuren 3-10 en 3-11).</i></p> <p><i>In de integrale effectenanalyse (IEA) is onder het thema 'omgeving' het criterium 'recreatie' beoordeeld. Alle genoemde aspecten / indicatoren zijn meegenomen in de effectbeoordelingen. Er worden in het MER en / of IEA geen beoordelingen geïntegreerd met andere beoordelingen om dubbelingen van effectbeoordelingen te voorkomen.</i></p>
Thema kosten	202200258 202200276	Reactie	<p>De indiener geeft aan dat het qua kostenafweging niet uitmaakt of een nieuwe boorlocatie wordt gemaakt of een bestaande boorlocatie wordt gebruikt. Voor alle alternatieven zijn immers de investeringskosten gelijk.</p>
		Antwoord	<p><i>Dit is ook aangegeven in de integrale effectenbeoordeling.</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Thema kosten	202200271	Reactie	De indiener valt op in het rapport dat de opbrengsten en kosten van de gaswinning inzichtelijk worden gemaakt. De onkosten voor de omwonenden en de gemeentes echter niet volgens de indiener. De indiener vraagt wat hier de inschatting voor is, en wat dit van ondergeschikt belang maakt als het gaat om grote winsten uit gaswinning voor een bedrijf als Vermilion?
		Antwoord	<i>Alle kosten die nodig zijn om de gaswinning te realiseren zijn voor rekening van de initiatiefnemer. Eventuele kosten voor gemeenten, waterschappen of omwonenden zijn (nog) niet bekend. Vermilion is op grond van artikel 6:167 van het BW aansprakelijk is voor de schade ten gevolge van de winning. We streven gezamenlijk naar een gebiedsproces waarin voor de omgeving tegenover lasten ook lusten staan.</i>
Thema kosten	202200274	Reactie	De indiener stelt vraagtekens bij de weging van het belang van de initiatiefnemer ten aanzien van (kosten voor) onderhoud ten opzichte van het aanwezige publieke belang. De indiener is van mening dat gaswinning met een neutraal effect op Werelderfgoed, maar met een suboptimaal exploitatieplan zijn voorkeur geniet boven een commercieel meer aantrekkelijke alternatief, welke negatieve effecten een behoorlijk risico's met zich meebrengt voor het rijksbelang Werelderfgoed. Dit geldt ook voor het deelaspect 'investeringskosten'. Ook hierbij is de indiener van mening dat ook bij een minder rooskleuring exploitatieplan de beleidsdoelen van het 'kleine veldenbeleid' worden gehaald.
		Antwoord	<i>De kosten voor aanleg van de mijnbouwlocatie en de winning zijn slechts een onderdeel van alle belangrijke aspecten die zijn onderzocht en beoordeeld. Naast Werelderfgoed zal o.a. natuur zwaar meewegen. Na afronding van de MER fase 1 en de IEA maken we een afwegingsnotitie om te komen tot een transparante keuze van het voorkeursalternatief.</i>
Bijlage verkeer	202200240	Reactie	<p>Voor de bereikbaarheid van de boorlocatie in alternatief 5 wordt gebruik gemaakt van de Dwarsvaartweg. De indiener stelt dat deze weg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderdeel uitmaak van het fiets- en wandelrouten netwerk en daarmee veel gebruik wordt door fietsers en wandelaars • Als sluiproute gebruikt wordt door verkeer vanuit Boschoord en Boijl om Noordwolde te vermijden • Gebruikt wordt voor landbouw- en vrachtverkeer door bedrijven en boerderijen aan de Dwarsvaartweg en Alteveerseweg <p>De indiener verwijst naar de IEA waarin omschreven is dat het gaat om een smalle weg zonder faciliteiten voor fietsers en wandelaars en waar geen ruimte is voor deze faciliteiten. Volgens de indiener wordt er in de IEA geen rekening gehouden met het al aanwezige verkeer. Aangezien het verkeer gerelateerd aan de boorlocatie extra is</p>
	202200246		
	202200260		
	202200265		
	202200272		

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			t.o.v. het huidige verkeer wordt het er, volgens de indiener, nog onveiliger. De indiener stelt dat de beoordeling daarom niet 'beperkt negatief' maar 'negatief' zou moeten zijn.
		Antwoord	<i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De reactie geeft geen aanleiding om de beoordeling op dit aspect te wijzigen.</i>
Bijlage verkeer	202200240	Reactie	Voor de bereikbaarheid van de boorlocatie in alternatief 5 wordt gebruik gemaakt van de Dwarsvaartweg. De indiener stelt dat de Dwarsvaartweg een smalle weg is. Volgens de indiener is het hierdoor voor tankwagens en ander vrachtvervoer moeilijk om de draai te kunnen maken om de weg op en af te gaan. Volgens de indiener zijn er extra ingrepen nodig om dit mogelijk te maken. Dit heeft volgens de indiener een grote impact het cultuurhistorische woudontginningen landschap dan in de huidige situatie het geval heeft. De indiener stelt dat dit meegenomen dient te worden in de effectbeoordeling.
	202200246 202200265 202200272		
		Antwoord	<i>In de IEA bijlage verkeer heeft op hoofdlijnen een afweging plaatsgevonden om vanuit verkeerskundig oogpunt advies te geven over de voorkeurslocatie van de mijnbouwlocatie. De door indiener ingediende zienswijze heeft betrekking op een detailniveau dat niet aansluit bij het detailniveau van de IEA bijlage verkeer. Indien alternatief 5 als voorkeursalternatief wordt aangewezen, wordt in de MER fase 2 de toegang tot de mijnbouwlocatie verder uitgewerkt. Op dat moment kan ook de eventuele impact op het landschap uitgebreider worden beoordeeld.</i>
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	De indiener geeft aan dat het rapport over verkeerseffecten zoals opgesteld door Royal HaskoningDHV niet klopt. Hierin wordt het volgende benoemd wat specifiek van toepassing is op de indiener: <ul style="list-style-type: none"> • De Boergrup wordt door Google Maps aangegeven als de snelste route tussen Vledderveen en Frederiksoord, Steenwijk en de A32. Hierdoor is er veel doorgaand verkeer op deze weg (met een maximale snelheid van 60 km/h). De weg wordt daarnaast gebruikt door landbouwverkeer, dit is volgens de indiener in de afgelopen jaren sterk toegenomen vanwege weilanden die omgezet zijn in akkerbouw. • De weg staat omschreven als zijnde 5,4 meter breed, in werkelijkheid is het 4,3 meter • In het rapport staat omschreven dat er fietsstroken op de rijbaan zijn. Dit is niet het geval. De indiener heeft een foto bijgevoegd als bewijs.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	<p>Indiener geeft aan nog geen reactie te hebben ontvangen over het ontbreken van de juiste informatie in het verkeersrapport. De indiener geeft aan dat inspraak op grond van de juiste feiten moet plaatsvinden en dat de minister op basis daarvan een voorkeursalternatief al dan niet neemt. De indiener stelt dat zij op basis van hiervan geen inhoudelijke reactie kunnen geven op de stukken.</p>
		Antwoord	<p><i>U heeft eerder een brief toegezonden met bevindingen over het verkeersrapport dat opgesteld is door Royal HaskoningDHV. Deze brief is in goede orde ontvangen en de bevindingen zijn verwerkt in het deelrapport verkeer; tevens beschreven in bovenstaande en onderstaande antwoorden. In deze Nota van Antwoord zijn uw opmerkingen tevens opgenomen en zo goed als mogelijk beantwoord.</i></p>
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	<p>De indiener stelt dat nergens uit blijkt dat het verkeersrapport het gemeentelijke verkeers- en vervoerplan (GVVP 2020) heeft meegenomen en daarop de conclusies heeft gebaseerd. De indiener verwijst daarbij naar de Boergrup die toegangsweg zou worden voor de alternatieven 1 en 2 en stelt daarbij het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> De Boergrup tot de Reeweg behoort tot het recreatief fietsnetwerk, het overige deel van de Boergrup is aangewezen als utilitair fietsnetwerk. Voornamelijk scholieren en (oudere) toeristen maken hier gebruik van. In het verkeersrapport ontbreekt volgens de indiener de conclusie dat een mogelijke toegangsweg naar de boorlocatie een ernstig probleem is voor het gebruik en de veiligheid voor fietsers op de Boergrup
		Antwoord	<p><i>Ten tijde van het opstellen van de IEA bijlage verkeer is de inrichting van de Boergrup gewijzigd. De nieuwe situatie is in beeld gebracht, maar dat is pas gebeurd nadat de IEA bijlage verkeer was afgerond. Daarom staat de huidige inrichting van de Boergrup onjuist vermeld in de IEA bijlage verkeer. Dit is aangepast in de rapportage.</i></p>
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	<p>De indiener stelt dat nergens uit blijkt dat het verkeersrapport het gemeentelijke verkeers- en vervoerplan (GVVP 2020) heeft meegenomen en daarop de conclusies heeft gebaseerd. De indiener verwijst daarbij naar de Boergrup die toegangsweg zou worden voor de alternatieven 1 en 2 en stelt daarbij het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het verkeersrapport stelt dat de breedte van de weg 5,4 meter is. In werkelijkheid is de weg minder breed, namelijk 4,3 meter. Volgens het GVVP is dit een weg die slechts weinig verkeer aankan (tot 4,5 meter). De weg is onterecht aangemerkt als een hogere categorie. Dit komt volgens de indiener doordat het onderzoeksbureau niet de moeite heeft genomen de feitelijke situatie te onderzoeken.
		Antwoord	<p><i>Ten tijde van het opstellen van de IEA bijlage Verkeer is de inrichting van de Boergrup gewijzigd. De nieuwe situatie is in beeld gebracht, maar dat is pas gebeurd nadat de IEA bijlage Verkeer was afgerond. Daarom staat de huidige inrichting van de Boergrup onjuist vermeld in de IEA bijlage Verkeer. Dit is aangepast in de rapportage.</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	De indiener stelt dat nergens uit blijkt dat het verkeersrapport het gemeentelijke verkeers- en vervoerplan (GVVP 2020) heeft meegenomen en daarop de conclusies heeft gebaseerd. De indiener verwijst daarbij naar de Boergrub die toegangsweg zou worden voor de alternatieven 1 en 2 en stelt daarbij het volgende: <ul style="list-style-type: none"> Het rapport stelt dat er fietsstroken aanwezig zijn langs de Boergrub. Dit is in werkelijkheid niet het geval.
		Antwoord	<i>Ten tijde van het opstellen van de IEA bijlage verkeer is de inrichting van de Boergrub gewijzigd. De nieuwe situatie is in beeld gebracht, maar dat is pas gebeurd nadat de IEA bijlage verkeer was afgerond. Daarom staat de huidige inrichting van de Boergrub onjuist vermeld in de IEA bijlage verkeer. Dit is aangepast in de rapportage.</i>
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	De indiener stelt dat nergens uit blijkt dat het verkeersrapport het gemeentelijke verkeers- en vervoerplan (GVVP 2020) heeft meegenomen en daarop de conclusies heeft gebaseerd. De indiener verwijst daarbij naar de Boergrub die toegangsweg zou worden voor de alternatieven 1 en 2 en stelt daarbij het volgende: <ul style="list-style-type: none"> Volgens de kaart van het GVVP (pagina 71) is de kwaliteit van de berm van de Boergrub over de hele lengte van slechte kwaliteit. Zo staan er oude eiken vlak langs het wegdek. Het verkeersrapport omschrijft dit niet als een probleem. De indiener is van mening dat hier een verkeerde beoordeling is gegeven.
		Antwoord	<i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrub speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrub als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i> <i>In het GVVP van de gemeente Westerveld is de Boergrub aangeduid als een 'probleemweg'. Deze aanduiding wordt toegevoegd aan de rapportage. Op basis van deze toevoeging wordt ook de impact van deze aanduiding op de effectbeoordeling opnieuw beschouwd</i>
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	De indiener stelt dat nergens uit blijkt dat het verkeersrapport het gemeentelijke verkeers- en vervoerplan (GVVP 2020) heeft meegenomen en daarop de conclusies heeft gebaseerd. De indiener verwijst daarbij naar de Boergrub die toegangsweg zou worden voor de alternatieven 1 en 2 en stelt daarbij het volgende: <ul style="list-style-type: none"> Volgens de kaart van het GVVP (pagina 73) is er op de Boergrub sprake van een probleem als gevolg van landbouwverkeer, de situatie wordt als problematisch aangemerkt in het GVVP. De afgelopen jaren is het verkeer frequenter en zwaarder geworden door een veranderende landbouw. De indiener stelt dat ook op dit punt het onderzoeksrapport niet de juiste conclusie trekt.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		Antwoord	<p><i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p> <p><i>In het GVVP van de gemeente Westerveld is de Boergrup aangeduid als een 'probleemweg'. Deze aanduiding wordt toegevoegd aan de rapportage. Op basis van deze toevoeging wordt ook de impact van deze aanduiding op de effectbeoordeling opnieuw beschouwd</i></p> <p><i>De constatering van indiener m.b.t. het landbouwverkeer is correct, maar dit wordt niet gewijzigd in de rapportage omdat de mijnbouwlocatie niet leidt tot een wijziging in het gebruik van de Boergrup door landbouwverkeer.</i></p>
Bijlage verkeer	202200241	Reactie	<p>De indiener stelt dat er geen conclusies getrokken mogen over de ontsluiting van alternatieven 1 en 2 op basis van het verkeersrapport. Daarnaast stelt de indiener dat EZK verantwoordelijk is voor het uitvoeren van een deugdelijk rapport. De indiener volstaat niet met de reactie van EZK op de onjuistheden in het verkeersrapport. De indiener is van mening dat de houding van EZK niet leidt tot een zorgvuldige afweging en geeft aan dat er ook sprake kan zijn van het bewust toewerken naar een bepaalde keuze.</p>
		Antwoord	<p><i>Op het laatste deel kunnen we antwoorden dat daar waar we zijn geweest op onjuistheden de situatie nader is bekeken en waar nodig de rapportage is aangepast zodat een zorgvuldige afweging kan plaatsvinden.</i></p>
Bijlage verkeer	202200257	Reactie	<p>De Boergrup staat aangegeven als 'probleemweg' in de Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) van de Gemeente Westerveld. De indiener ervaart een toename van recreatief verkeer (door aanwijzing UNESCO status gebied Frederiksoord/Wilhelminaoord) en steeds meer (zwaar) landbouwverkeer.</p>
		Antwoord	<p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Bijlage verkeer	202200257	Reactie	Op pagina 45 van de IEA is een foto geplaatst van het boomloze deel van de Boergrup. Dit geeft volgens de indiener een verkeerd beeld van de smalle weg. De indiener stelt dat de weg voor het grootste deel is voorzien van een laanbeplanting van eiken. Daarnaast geeft de indiener aan dat de wegbreedte van de Boergrup onjuist is aangegeven. De weg is volgens de indiener geen 5,4 meter, maar 4,3 meter en hierdoor een smalle weg. De indiener geeft daarnaast aan dat bij de geplande toerit naar alternatief 1, de flauwe bocht kan zorgen voor (extra) verkeersonveiligheid. Ook zorgt volgens de indiener, een bosperceel ervoor dat naderend bouwverkeer vanaf de zuidzijde niet zichtbaar is voor regulier verkeer op de Boergrup.
		Antwoord	<p><i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p>
Bijlage verkeer	202200257	Reactie	<p>De indiener verzoekt om de volgende punten op te nemen bij de aanvullende maatregelen voor de Boergrup:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De indiener stelt dat gezien het smalle wegprofiel en het feit dat er weinig tot geen uitwijkmogelijkheden zijn door de bomen, aanvullende maatregelen nodig zijn om de doorstroming en veiligheid van het (fiets)verkeer te borgen. • De indiener stelt dat er in de berm, geen bermverharding aanwezig is. De indiener geeft aan dat het wenselijk is om bermverharding aan te brengen, om de kwaliteit van de berm te behouden. De indiener geeft echter aan dat er nauwelijks ruimte beschikbaar is vanwege de bomen in de berm, en dat zelfs met de aanwezigheid van bermverharding, de wegbreedte beperkt is waardoor met name extra lang verkeer moeite kan hebben met uitwijken.
		Antwoord	<p><i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p> <p><i>De door indiener voorgestelde verkeersmaatregelen aan de Boergrup kunnen verder worden uitgewerkt op het moment dat de Boergrup onderdeel wordt van de toegangsroute tot de voorkeurslocatie van de mijnbouwlocatie. In de rapportage wordt gekeken of dergelijke maatregelen inderdaad nodig zijn. Indien dit het geval is wordt de beoordeling op het aspect 'aanvullende maatregelen' in de rapportage gewijzigd.</i></p>
Bijlage verkeer	202200258	Reactie	<p>De indiener zegt zich zorgen te maken over dat er met aannames en aanwijsbaar foute gegevens wordt gewerkt ten aanzien van verkeer, waardoor volgens de indiener onjuiste conclusies worden getrokken. De indiener zegt een terechte vraag te vinden hoe betrouwbaar de vermelde gegevens van alle alternatieven zijn. De indiener geeft hierbij een drietal argumenten of voorbeelden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De indiener geeft aan dat Royal HaskoningDHV geen kennis heeft genomen van het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2020 van de gemeente Westerveld. De breedte van de Boergrup klopt namelijk niet volgens de indiener. Ook klopt de aanduiding van erftoegangsweg voor de Boergrup niet, de Boergrup heeft namelijk een functie als ontsluitingsweg voor Vledderveen en achterliggende dorpen. De indiener haalt aan dat Vledderveen geen openbaar vervoer heeft, waardoor veel fietsers, waaronder scholieren, per fiets over de Boergrup rijden om vanuit daar per openbaar vervoer verder te reizen. Ook geeft de indiener aan dat de Boergrup onderdeel is van het zogenaamde knooppunten fietsnetwerk en gebruiken auto's, vrachtverkeer en (breed) landbouwverkeer bovendien de Boergrup als ontsluitingsweg van en naar Vledderveen. De indiener is van mening dat het gemotoriseerd vervoer nu al problemen oplevert doordat ze door onverharde bermen moeten rijden willen ze passeren. Ook levert deze smalle weg met onverharde berm, begrenst door bomen een reëel gevaar op voor het wegverkeer en is het wegdek van de Boergrup al onvoldoende geschikt voor zwaar verkeer. Daarnaast zit er een onoverzichtelijke bocht wat zorgt voor gevaarlijke situaties voor voetgangers en fietser op 60 kilometer weg met een rijloper. Tot slot heeft de Boergrup geen fietsstroken zoals gesuggereerd wordt op de foto, stelt de indiener. De indiener concludeert hiermee dat de Boergrup ongeschikt is om te dienen als uitvalsweg voor een gaswinlocatie. 2. De aanduiding van de Jan Wapstraweg is verkeerd volgens de indiener. De weg is een ontsluitingsweg voor Vledderveen en Vledder naar en van Noordwolde i.p.v. een erftoegangsweg, en dat ook auto's, vrachtverkeer en (breed) landbouwverkeer deze weg als ontsluitingsweg gebruiken. De indiener zegt dat de weg buiten de bebouwde kom ligt, een limiet van 60 km/uur heeft en dat fietsers en voetgangers hier

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel
		<p>onbeschermd zijn. Ook voor de Jan Wapstraweg concludeert de indiener dat de weg ongeschikt is om als uitvalsweg te dienen voor een gaswinlocatie.</p> <p>3. De indiener vindt dat ook op de toegangswegen van en naar de boorlocatie op andere locaties het een en ander valt op te merken. De indiener is van mening dat Royal HaskoningDHV geen plaatselijke bekendheid heeft en niet op de hoogte is van verkeerstromen. De alternatieven vallen buiten de invloedssfeer van de indiener, en zijn daarom niet verder uitgewerkt. Wel haalt de indiener de weg De Jaren aan, die onbeschermd is en waarbij Royal HaskoningDHV vergeet te melden dat het een ontsluitingsweg is voor voetgangers en fietsers van Vledderveen naar Vledder, en dat ook landbouwverkeer intensief gebruik maakt van deze weg. Ook vindt de indiener dat de N885, dat door de dorpskern van Vledder voert, onvoldoende wordt beschreven en is van mening dat hier ook problemen zal ontstaan met lokaal en doorgaand verkeer over de smalle N885 waar fietsers op dat gedeelte onbeschermd zijn.</p>
		<p><i>Antwoord</i> <i>Punt 1: In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p> <p><i>Daaraan toegevoegd: in het GVVP van de gemeente Westerveld is de Boergrup in huidige situatie en het wensbeeld voor de toekomstige situatie gecategoriseerd als een erftoegangsweg 60 km/u. De vermelde categorisering in het IEA bijlage verkeer is daarmee correct. Dat de weg in het gebruik ook een functie heeft voor de ontsluiting van Vledderveen en de omliggende dorpen doet daar niet aan af.</i></p> <p><i>Punt 2: in het GVVP van de gemeente Westerveld is de J.P. Wapstraweg in huidige situatie en het wensbeeld voor de toekomstige situatie gecategoriseerd als een erftoegangsweg 60 km/u. De vermelde categorisering in het IEA bijlage verkeer is daarmee correct. Dat de weg in het gebruik ook een functie heeft voor de ontsluiting van Vledderveen en de omliggende dorpen doet daar niet aan af.</i></p> <p><i>Punt 3: In de IEA bijlage verkeer heeft op hoofdlijnen een afweging plaatsgevonden om vanuit verkeerskundig oogpunt advies te geven over de voorkeur van de mijnbouwlocatie. Hierbij is op een aantal hoofdaspecten gekeken naar de onderlinge verschillen en aandachtspunten bij de verschillende alternatieven. In de IEA bijlage verkeer is</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>daarom niet voor elke route in detail inzicht verkregen en gegeven in de inrichting en het gebruik van elk wegvak. Dat is niet nodig in verband met het benodigde detailniveau van de gemaakte beoordeling en afweging.</i>
Bijlage verkeer	202200258	Reactie	De indiener merkt op dat in tegenstelling tot wat de foto op pagina 46 van IEA bijlage Verkeer suggereert, de Boergrup geen fietsstroken heeft.
		Antwoord	<i>Ten tijde van het opstellen van de IEA bijlage verkeer is de inrichting van de Boergrup gewijzigd. De nieuwe situatie is in beeld gebracht, maar dat is pas gebeurd nadat de IEA bijlage verkeer was afgerond. Daarom staat de huidige inrichting van de Boergrup onjuist vermeld in de IEA bijlage verkeer. Dit is aangepast in de rapportage.</i>
Bijlage verkeer	202200258	Reactie	De indiener geeft aan dat de Reeweg (tabel 20 van de IEA) een zandpad is en is verboden voor gemotoriseerd verkeer behalve voor aanwonenden en bewerkers van landerijen. Ook ligt volgens de indiener, in tegenstelling tot wat er in het IEA staat, er wel een smal fietspad. Deze wordt volgens de indiener veel gebruikt door (toeristische) fietsers. Het fietspad biedt ook de gelegenheid om de afstand tussen Vledder en Wilhelminaoord af te snijden zonder gemotoriseerd verkeer tegen te komen. De indiener geeft aan dat dit gaat veranderen als de keuze op alternatief 7 valt, wat de indiener zeer onwenselijk vindt en negatief. Daarnaast vraagt de indiener zich af of de Reeweg op de route ligt, of dat de landweg Vledderveld wordt bedoeld.
		Antwoord	<i>Dit is correct voor het deel van de Reeweg dat vanaf de Boergrup naar Vledder voert. Dit deel van de Reeweg is geen onderdeel van de aan- en afrijdroute naar mijnbouwlocatie 7. Bij een keuze voor mijnbouwlocatie 7 wordt dit deel van de Reeweg niet gewijzigd. Voor de toegang tot mijnbouwlocatie wordt gebruik gemaakt van een klein deel van de Reeweg dat in het verlengde van de Vledderveld ligt (tot de toegangsweg tot de mijnbouwlocatie).</i>
Bijlage verkeer	202200260 202200265 202200272	Reactie	De Oostvierdeparten maakt onderdeel uit van het UNESCO Werelderfgoed. De weg wordt omringd door bomen die vrij dicht op de smalle weg staan. De indiener geeft aan dat een vrachtwagen gecombineerd met oplegger 16,5 meter lang is en niet past op de Oostvierdeparten. Voor alternatief 6 wordt er gesproken over het creëren van uitwijkmogelijkheden voor verkeer. De vraag is of dit ook mogelijk is zonder dat er bomen gekapt moeten worden. In het geval van kap stelt de indiener dat het schade aanbrengt aan de weg en van invloed is op de UNESCO Werelderfgoed status. De indiener stelt daarnaast dat indien de uitwijkmogelijkheden niet haalbaar zijn, dit grote effecten heeft op de doorstroom van verkeer.
		Antwoord	<i>In het HIA is alternatief 6 negatief beoordeeld vanwege onder andere negatieve effecten op de Oostvierdeparten. In de IEA bijlage effectbeoordeling verkeer heeft op hoofdlijnen een afweging plaatsgevonden om vanuit verkeerskundig oogpunt advies te geven over de voorkeurslocatie van de mijnbouwlocatie. De door indiener ingediende zienswijze heeft betrekking op een detailniveau dat niet aansluit bij het detailniveau van het onderdeel verkeer in de IEA. Indien alternatief 6 als voorkeursalternatief wordt aangewezen, wordt in de MER fase 2 de</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>toegang tot de mijnbouwlocatie verder uitgewerkt. Op dat moment kan ook de eventuele impact op het landschap beter worden beoordeeld.</i>
Bijlage verkeer	202200260 202200265 202200272	Reactie	<p>De indiener vraagt zich af of bij het berekenen van de verkeerseffecten voor alternatief 6 rekening gehouden is met de volgende punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestaande landbouw- en vrachtverkeer naar bedrijven en boerderijen aan de Oostvierdeparten en de omgeving • Gebruik van Oostvierdeparten door fietsers en wandelaars (waarvoor geen faciliteiten zijn). Vanwege de UNESCO-Werelderfgoedstatus verwacht de indiener dat toerisme (fietsers en wandelaars) op de weg alleen maar toe zal nemen. <p>Volgens de indiener zouden bovengenoemde negatieve effecten ook meegenomen moeten worden in de analyse.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>Punt 1: Het is bekend dat de Oostvierdeparten wordt gebruikt als ontsluiting voor landbouw- en vrachtverkeer naar bedrijven en boerderijen aan de Oostvierdeparten en omgeving. Hier is rekening mee gehouden bij de effectbeoordeling.</i></p> <p><i>Punt 2: Het is bekend dat de Oostvierdeparten wordt gebruikt door (recreatieve) fietsers en wandelaars en dat hier geen specifieke voorzieningen aanwezig zijn. Hier is rekening mee gehouden bij de effectbeoordeling.</i></p>
Bijlage verkeer	202200264	Reactie	<p>De indiener verzoekt om de volgende aanpassingen te doen aan tabel 8, pagina 45 van de IEA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij aspect wegcategory: de Boergrup heeft in het GVVP de uitzonderlijke status 'Probleemweg' gekregen. Deze term stamt uit de Provinciale Hoofdstructuur Zwaar Verkeer en slaat op de combinatie smalle weg, geen parallel fietspad, onoverzichtelijke bochten, geen bermverharding, veel zwaar verkeer en scholierenroute (op de kaart in het GVVP van de gemeente staat de Boergrup dan ook als enige gestippeld weergegeven). • Bij wegbreedte geeft de indiener aan dat de weg 4,4 meter breed is i.p.v. 5,4 meter. Een fout van bijna 20%. Daarnaast ziet de indiener graag dat er wordt toegevoegd bij wegbreedte, dat er momenteel geen bermverharding aanwezig is, en dat dat door de bomenrij niet goed zou kunnen. • Bij fietsnetwerk ziet de indiener graag de toevoeging dat de Boergrup de status van fietsroute heeft voor scholieren volgens het GVVP. Ook stelt de indiener dat er geregeld begeleide groepen van bezoekende scholieren van elders, met twee naast, over de Boergrup rijden. • Bij fietsvoorziening zit een fout volgens de indiener, namelijk dat er geen fietsstroken aanwezig zijn. De indiener ziet deze graag hersteld worden. • De indiener verzoekt daarnaast om de volgende aanpassingen te doen aan tabel 9, pagina 46 van de IEA:

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<ul style="list-style-type: none"> • Bij het aspect verkeersveiligheid bij beoordeling toevoegen dat de Boergrup de uitzonderlijke status 'probleemweg' heeft gekregen. • Bij het aspect aanvullende maatregelen bij de beoordeling toevoegen dat er aanvullende maatregelen genomen moeten worden of geheel van dit alternatief worden afgezien, gezien het smalle wegprofiel en het feit dat er weinig of geen uitwijkmogelijkheden zijn door de bomen, en bovendien door de twee onoverzichtelijke bochten waarover al een formele klacht is ingediend, en de inrit/uitrit van de nieuwe toegangsweg in één van deze bochten ligt. • Bij het aspect lichthinder toevoegen dat de nieuwe toegangsweg (ernstige) lichthinder veroorzaakt bij tenminste 3 huizen.
		Antwoord	<p><i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast. Daarnaast is ten tijde van het opstellen van de IEA bijlage verkeer de inrichting van de Boergrup gewijzigd. De nieuwe situatie is in beeld gebracht, maar dat is pas gebeurd nadat de IEA bijlage verkeer was afgerond. Daarom staat de huidige inrichting van de Boergrup onjuist vermeld in de IEA bijlage verkeer. Dit is aangepast in de rapportage.</i></p> <p><i>In het GVVP van de gemeente Westerveld is de Boergrup aangeduid als een 'probleemweg'. Deze aanduiding wordt toegevoegd aan de rapportage. Op basis van deze toevoeging wordt ook de impact van deze aanduiding op de effectbeoordeling opnieuw beschouwd.</i></p>
Bijlage verkeer	202200266	Reactie	De indiener stelt dat een boorlocatie aan de Boergrup voor onveilige verkeerssituaties zal zorgen. De indiener geeft aan dat de weg momenteel al een 'probleemweg' is vanwege landbouwverkeer, het een veel gebruikte omsluitingsweg voor autoverkeer is, en belangrijker; fietsende schoolgaande kinderen. De indiener is van mening dat extra vrachtverkeer de problemen van de weg zal verergeren.
		Antwoord	<i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld, omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p> <p><i>In het GVVP van de gemeente Westerveld is de Boergrup aangeduid als een 'probleemweg'. Deze aanduiding wordt toegevoegd aan de rapportage. Op basis van deze toevoeging wordt ook de impact van deze aanduiding op de effectbeoordeling opnieuw beschouwd</i></p> <p><i>De constatering van indiener m.b.t. het landbouwverkeer is correct, maar dit wordt niet gewijzigd in de rapportage omdat de mijnbouwlocatie niet leidt tot een wijziging in het gebruik van de Boergrup voor landbouwverkeer.</i></p>
Bijlage verkeer	202200271	Reactie	<p>De indiener geeft aan dat het rapport incorrecte gegevens bevat en dat er sprake is van misleiding door het hanteren van verschillende criteria/benoemen van elementen.</p> <p>De indiener heeft op tabel 8 van pagina 49 van het IEA de volgende aanmerkingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De wegbreedte is een meetfout, deze is niet 5.4 meter, maar 4.35 meter breed. • De wegategorisering van 'erftoegangsweg' wekt de indruk dat hier slechts sprake is van bestemmingsverkeer. Dit is echter niet het geval volgens de indiener, de weg is namelijk een ontsluitingsweg voor de inwoners uit Vledderveen en omgeving naar Steenwijk, de A-32, Wilhelminaoord/Frederiksoord en Havelte. Ook is er landbouw-, toeristisch- en schoolverkeer • Het fietsnetwerk is niet 'utiliteits- en recreatief'. De route wordt gebruikt door schoolgaande kinderen, en ook wekelijks gebruikt door schoolkampen. Volgens de indiener gaan er dan grote groepen kinderen en hun begeleiders over de Boergrup. Ook is het onderdeel van diverse recreatieve fietsroutes. • In tegenstelling tot hetgeen in het rapport staat, zijn er volgens de indiener geen fietsvoorzieningen aanwezig. Sinds de renovatie van de weg staan er geen fietsstroken meer op de rijbaan. <p>Antwoord <i>In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast. Daarnaast is ten tijde van het opstellen van de IEA bijlage verkeer de inrichting van de Boergrup gewijzigd. De nieuwe situatie is in beeld gebracht, maar dat is pas gebeurd nadat de IEA bijlage verkeer was afgerond. Daarom staat de huidige inrichting van de Boergrup onjuist vermeld in de IEA bijlage verkeer. Dit is aangepast in de rapportage.</i></p> <p><i>Daaraan toegevoegd: in het GVVP van de gemeente Westerveld is de Boergrup in huidige situatie en het wensbeeld voor de toekomstige situatie gecategoriseerd als een erftoegangsweg 60 km/u. De vermelde categorisering in het IEA bijlage verkeer is daarmee correct. Dat de weg in het gebruik ook een functie heeft voor de ontsluiting van Vledderveen en de omliggende dorpen doet daar niet aan af.</i></p> <p><i>Verder is de Boergrup volledig onderdeel van het utilitaire fietsnetwerk en een schoolroute. Daarnaast is de Boergrup gedeeltelijk onderdeel van het recreatieve fietsnetwerk. Met uitzondering van de vermelding 'schoolroute' klopt de beschrijving in de IEA bijlage verkeer. De typering schoolroute is niet benoemd omdat deze in de verkeerswereld veelal onder de typering 'utilitair' valt (samen met woon-werk fietsverkeer).</i></p>
Bijlage verkeer	202200271	Reactie	<p>De indiener geeft aan dat het rapport incorrecte gegevens bevat en dat er sprake is van misleiding door het hanteren van verschillende criteria/benoemen van elementen.</p> <p>Op het figuur met specificatie—overzicht Traject, aspect en beoordeling Boergrup op pagina 50 van het IEA heeft de indiener de volgende aanmerkingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De doorstroming is niet correct omdat er in het gehele rapport een verkeerde voorstelling wordt gegeven van de huidige situatie van de weg . 2. De conclusie over lichthinder klopt niet volgens de indiener. De indiener is van mening dat er wel degelijk lichthinder zal zijn voor omwonenden en het wild wat veelvoudig de weg oversteekt. 3. Zowel alternatief 1, 2, 3 als 4 liggen niet rechtstreeks aan een goede doorgangsweg waardoor er een extra verharde weg aangelegd moet worden. Dit vindt de indiener niet passen in het landschap, zeker ook omdat het dicht bij het UNESCO Werelderfgoed kern gebied ligt. Verder is de aansluiting op de bestaande wegen onoverzichtelijk wat leidt tot gevaarlijke situaties. 4. Bij aanvullende maatregelen staat er dat er geen problemen te verwachten zijn, dit is volgens de indiener incorrect.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p>5. De indiener geeft aan dat de Boergrup een smal wegprofiel heeft en dat er weinig tot geen uitwijkmogelijkheden zijn door de bomen aan weerszijden van de weg. Er hebben zich volgens de indiener al diverse gevaarlijke situaties voorgedaan ter hoogte van huisnummer 2 en 4. Deze gevaarlijke bocht zal ook bij de gaswinning een toename van de onveiligheid betekenen. Dit doordat er geen zicht is aan beide zeiden ten opzichte van aankomend verkeer. Tot slot merkt de indiener op dat er geen bermverharding is (met uitzondering bij de bocht bij nr. 2 en 4) en hier amper de ruimte voor is. De aanwezige bermverharding bij nummer 2 en 4 is niet voldoende, gezien de flinke remsporen die al op het nieuwe wegdek zit (indiener heeft een foto als bewijs).</p>
		Antwoord	<p><i>Punt 1, 2 en 5: In de IEA bijlage verkeer is het effect van het verkeer van en naar de mijnbouwlocatie op de verkeersveiligheid op de Dwarsvaartweg als 'beperkt negatief' beoordeeld omdat de absolute toename van verkeer op de toegangswegen tot de mijnbouwlocatie relatief beperkt is. De beoordeling op dit aspect wordt niet gewijzigd.</i></p> <p><i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p> <p><i>Punt 3: In de IEA bijlage verkeer heeft op hoofdlijnen een afweging plaatsgevonden om vanuit verkeerskundig oogpunt advies te geven over de voorkeur van de mijnbouwlocatie. Hierbij is op een aantal hoofdaspecten gekeken naar de onderlinge verschillen en aandachtspunten bij de verschillende alternatieven. In de IEA bijlage verkeer is daarom niet voor elke route in detail inzicht verkregen en gegeven in de inrichting en het gebruik van elk wegvak. Dat is niet nodig in verband met het benodigde detailniveau van de gemaakte beoordeling en afweging</i></p> <p><i>Punt 4: De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p>
Bijlage verkeer	202200271	Reactie	<p>De indiener geeft aan dat sinds de Boergrup de toegangsweg is voor Vledderveen naar Steenwijk, Havelte en de A32, dat het van belang is om mee te nemen dat in Vledderveen gestart is met de ontwikkeling van diverse nieuwe huizen in het dorp, wat een toename zal gaan betekenen voor het wijkontsluitingsverkeer.</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		Antwoord	<i>Toenames van verkeer door autonome ontwikkelingen maken onderdeel uit van de referentiesituatie (huidige situatie + autonome ontwikkeling). De effectbeoordeling van het project VDW is het vergelijk met deze referentiesituatie. De referentiesituatie is beschreven in hoofdstuk 5 van het MER fase 1.</i>
Bijlage verkeer	202200271	Reactie	De indiener geeft aan dat zeker in het oogstseizoen, er nu al sprake is van aanzienlijke hinder voor omwonende en gebruikers door de grote hoeveelheid landbouwverkeer, wat ook leidt tot overlast en gevaarlijke situaties.
		Antwoord	<i>Het is bekend dat wegen in het plangebied worden gebruikt als ontsluiting voor landbouw- en vrachtverkeer naar bedrijven en boerderijen. Hier is rekening mee gehouden bij de effectbeoordeling.</i>
Bijlage verkeer	202200271	Reactie	<ol style="list-style-type: none"> 1. De indiener uit de verbazing dat voor een weg als de Middenweg, die volledige bermverharding heeft, al leidt tot de conclusie in het rapport dat 'extra lang verkeer' moeite kan hebben met uitwijken. De indiener is van mening dat op basis van het hier gebruikte criterium kan worden gesteld dat hetzelfde en zelfs in meerdere mate geldt voor de Boergrup, en des te meer vanwege de twee onoverzichtelijke bochten op de Boergrup. 2. De indiener zegt ook dat in het rapport een foto wordt getoond van het begin van de Boergrup, waarbij het enige korte deel van de Boergrup te zien is waar geen bomen staan. Dit wekt de indruk dat de gehele weg boomvrij is volgens de indiener. In het rapport wordt vervolgens geen enkele melding gemaakt van de bomen die veelal op de gehele Boergrup staan, terwijl dit bij andere wegen in het rapport wel eventuele bomen worden vermeld. De indiener vraagt om een verklaring hiervoor.
		Antwoord	<p><i>Punt 1: In de IEA bijlage verkeer is met een verkeerde inrichting van de Boergrup rekening gehouden. Daardoor wijken de bevindingen m.b.t.de Boergrup ten opzichte van de Middenweg af. De rapportage is op dit punt (inrichting Boergrup) aangepast. Op basis hiervan wordt ook opnieuw naar de effectbeoordeling voor de Boergrup gekeken.</i></p> <p><i>Punt 2: De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer , maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>In de IEA bijlage verkeer heeft op hoofdlijnen een afweging plaatsgevonden om vanuit verkeerskundig oogpunt advies te geven over de voorkeur van de mijnbouwlocatie. Hierbij is op een aantal hoofdaspecten gekeken naar de onderlinge verschillen en aandachtspunten bij de verschillende alternatieven. In de IEA bijlage verkeer is daarom niet voor elke route in detail inzicht verkregen en gegeven in de inrichting en het gebruik van elk wegvak. Dat is niet nodig in verband met het benodigde detailniveau van de gemaakte beoordeling en afweging.</i>
Bijlage verkeer	202200271	Reactie	<p>De indiener gaat in op het Gemeentelijk verkeer- en vervoersplan (GVVP, Gemeente Westerveld 2020-2030). Hierin is volgens de indiener belangrijke informatie te vinden over de Boergrup, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dat er een melding is gedaan over een onveilige verkeerssituatie op de Boergrup in de buurt van nr. 13, waar bij alternatieven 1 en 2 een toegangsweg zou gerealiseerd moeten worden. • Dat de Boergrup staat aangeduid als een 'probleemweg', vanwege de smalle weg, het zware vervoer en de grote hoeveelheid scholieren en fietsers die gebruik moeten maken daarvan. • Dat de Boergrup een schoolroute is. • Dat er sprake is van een slechte berm, en dat uitwijken tot naast de smalle weg tot ernstige ongevallen kunnen leiden. <p>Volgens de indiener bevestigt dit dat extra verkeerbewegingen moeten worden voorkomen om de kans op extra verkeersongevallen te voorkomen. Daarnaast vraagt de indiener wat de reden is dat dit rapport niet is meegenomen in de Royal HaskoningDHV rapporten.</p>
		Antwoord	<i>De informatie uit het GVVP is wel gebruikt bij het opstellen van de IEA bijlage verkeer, maar de constatering dat een verwijzing naar het GVVP 2020 van de gemeente Westerveld ontbreekt is correct. Dit is aangepast in de rapportage. Dit geldt ook voor de duiding van de rol die de Boergrup speelt in het gemeentelijk fietsnetwerk. In de effectbeoordeling is al gesteld dat de veiligheid van het fietsverkeer in het geding komt bij het gebruik van de Boergrup als toegangsweg naar een mijnbouwlocatie. De rapportage is op dit punt niet aangepast.</i>

Hoofdstuk 4: Schriftelijke zienswijzen gericht op overige onderwerpen

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
RCR-regeling	202200249	Reactie	De indiener geeft verschillende voorbeelden over eerdere RCR-procedures en voorziet deze van een mening over het verloop van deze procedure. Hierbij wordt specifiek genoemd welke projecten dit gaat, bijvoorbeeld de afvalwaterinjectie in Drenthe (2009). De indiener verzoekt om nader te duiden waaruit blijkt dat de gevolgde procedures in de beschreven kwestie zou voldoen aan de Nederlandse en Europese wetgeving. Waarbij de indiener al aangeeft dat het enkel opmerken dat dit het geval is geweest niet voldoende is.
		Antwoord	<i>Vragen over andere projecten die geen direct verband houden met het project VDW en geen inhoudelijke relatie hebben met deze MER fase 1 en IEA worden hier niet inhoudelijk behandeld. Deze vragen kunnen gesteld worden binnen de betreffende projectomgeving en aan betrokken medewerkers van EZK. VDW wordt uitgevoerd conform de geldende wetgeving en na inwerkingtreding van de Omgevingswet onder deze nieuwe wetgeving.</i>
RCR-regeling	202200249	Reactie	De indiener stelt dat de in het verleden gemaakte blunder met de RCR-regeling rond de gaswinning in Wapse en de daadwerkelijke gevolgen die opgetreden zijn niet nogmaals zouden mogen gebeuren. De indiener verzoekt om nader te duiden waaruit blijkt dat de gevolgde procedures in bovenbeschreven kwestie zou voldoen aan Nederlandse en Europese wetgeving. De indiener vraagt hoe het uit te sluiten is in het systeem dat een dergelijke fout zich niet weer kan voordoen? In de VDW zal een projectMER worden opgesteld omdat de productie boven de m.e.r.-plichtdrempelwaarde van 500.000 Nm3 gas wordt verwacht. De indiener vraagt zich af hoe, bij gebrek aan een winningsplan voor de VDW Velden, uitgesloten kan worden dat er niet weer sprake zal zijn van een ontoereikend winningsplan waarin een dergelijke dagproductie niet is geoorloofd op jaarbasis?
		Antwoord	<i>De MER fase 2 gaat over de ondergrond en de onderzoeken naar de gasvoorkomens. Mede op basis van de MER worden vergunningen opgesteld en getoetst, zo ook het winningsplan. Met het winningsplan wordt alleen ingestemd als de voorgestelde gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.</i>
RCR-regeling	202200249	Reactie	De indiener stelt dat Vermilion voor het Diever veld onterecht geen projectMER en Passende Beoordeling heeft opgesteld. Volgens de indiener heeft Vermilion door de jaren heen het productieplafond verhoogd en is met terugwerkende kracht een MER uitgevoerd, enkel voor de verhoging en niet de totale productie. Daarnaast deed Vermilion, volgens de indiener, in de tussenliggende tijd een verzoek tot perforatie van het veld Diever met het veld Akkrum. Hierdoor zou de productie nog groter worden. Tenslotte stelt de indiener dat belangrijke informatie is achtergehouden omdat dit volgens de wet niet openbaar gemaakt hoeft te

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p>worden. De indiener verzoekt om nader te duiden dat de gevolgde procedures in de benoemde jaren voldoet aan de Nederlandse en Europese wetgeving. Volgens de indiener is er overduidelijk sprake van het over het hoofd zien van de RCR-plicht zoals ook is toegeven. De indiener stelt dat het niet uitvoeren van de RCR-procedure tot gevolgen heeft geleid. De indiener verzoekt daarnaast nader te duiden hoe de bevolking/omgeving invloed had kunnen uitoefenen op de besluitvorming als belangrijke informatie achterhouden wordt. De indiener geeft aan dat de Algemene wet bestuursrecht geen rechtsbescherming biedt. Volgens de indiener kan door het achterhouden van informatie niet worden beargumenteerd dat de minister een beoordelingsfout heeft gemaakt en zal het besluit daardoor niet worden aangepast. De indiener geeft aan dat de omgeving het recht daarop is ontzegd.</p> <p><i>Antwoord</i> <i>Vragen over andere projecten die geen direct verband houden met het project VDW en geen inhoudelijke relatie hebben met deze MER fase 1 en IEA worden hier niet inhoudelijk behandeld. Deze vragen kunnen gesteld worden binnen de betreffende projectomgeving en aan betrokken medewerkers van EZK. VDW wordt uitgevoerd conform de geldende wetgeving en na inwerkingtreding van de Omgevingswet onder deze nieuwe wetgeving. Ten overvloede wordt erop gewezen ook in de procedures omtrent de gaswinning Diever aan de mer-regelgeving is voldaan. De besluiten met betrekking tot de gaswinning Diever zijn na uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, waar vergelijkbare argumenten zijn aangevoerd, onherroepelijk geworden.</i></p>
RCR-regeling	202200249	Reactie	<p>De indiener geeft aan het onbegrijpelijk te vinden dat in de RCR regeling voor de gaswinning VDW niet de LDS Velden meegenomen worden. Ook met het oog op de toegegeven fouten die in het verleden zijn gemaakt rondom een RCR-regeling</p> <p>De indiener vraagt om te duiden waarom ook in de VDW procedure wederom is nagelaten om een Passende Beoordeling op te stellen, terwijl in de Staatscourant d.d. 24 augustus 2021 al bekend is gemaakt dat het MER een Passende Beoordeling zal bevatten?</p> <p><i>Antwoord</i> <i>In de onderzoeken naar de effecten van de gaswinning VDW worden in de 2e fase van de MER de effecten van naburige gasvelden die cumulatief kunnen zijn meegenomen. Dit is het geval als bij bodemdaling de bodemdalingsskdommen overlappen. In dat geval nemen we de effecten van die velden, dus ook van LDS, mee in de cumulatieve bodemdaling.</i></p> <p><i>Het is niet gebruikelijk om in een MER fase 1 waar nog 9 locaties in beeld zijn voor alle 9 locaties een Passende Beoordeling uit te voeren. Een Passende Beoordeling wordt uitgevoerd voor het voorkeursalternatief. De voorkeurslocatie wordt na fase 1 door de staatssecretaris gekozen, mede op basis van de gegevens uit de voortoets. In het MER van fase 2 wordt de voorkeurslocatie beoordeeld, waarna deze</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>door het bevoegd gezag kan worden opgenomen in het Projectbesluit (op grond van de nieuwe Omgevingswet). Mocht uit het MER fase 2 blijken dat een Passende Beoordeling nodig is, dan wordt deze uitgevoerd en mede ten grondslag gelegd aan het Projectbesluit, zodat wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 16.53c, lid 1, Ow (de opvolger van artikel 2.8, lid 1, Wnb).</i></p> <p><i>Naar aanleiding van uw reactie en op advies van de commissie voor de milieueffectrapportage is het MER fase 1 aangevuld met een oplegnotitie met uitleg over de gevolgde stappen voor het thema natuur en met aanvullende beslisinformatie (waaronder beschermde soorten planten en dieren en stikstofdepositie/N2000) voor het besluit voorkeursalternatief.</i></p>
Participatie	202200258 202200276	Reactie	<p>De indiener vindt het storend om te lezen dat er afstemming zou hebben plaatsgevonden met de omgeving middels een participatieproces. De indiener vindt dit een onjuiste weergave daar er geen sprake is van 'afstemming'. De indiener geeft aan dat er een informatieproces is geweest waarbij iedereen kon reageren, maar is van mening dat dit geen 'afstemming' is. De indiener onderbouwt deze mening met het volgende argument:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De indiener stelt dat het onjuist is dat er wordt gesteld dat "tijdens sessies met de omgeving alternatieven voor de locaties van de mijnbouwlocaties zijn genoemd". De indiener geeft aan dat in latere sessies mogelijk wel de locaties 7, 8 en 9 als alternatief zijn genoemd, maar vindt het verassend dat er in de NRD ineens 9 alternatieven zijn opgenomen, en dat de alternatieven naar de indieners mening zo vaag waren aangegeven, dat het voor betrokken niet vast te stellen was om welke alternatieven het precies ging. Nadere informatie is volgens de indiener niet door EZK gegeven. • De indiener haalt aan dat de Commissie MER in haar rapportage van 2 november 2021 adviseert om te omschrijven met welke randvoorwaarden deze 9 alternatieven tot stand zijn gekomen, maar ook duidelijk te maken waarom andere locaties niet als alternatief worden beschouwd. Het antwoord hierop ontbreekt als ook aan het advies van de Commissie voor de m.e.r. om in het planMER-deel toe te lichten of en zo ja, waarom deze alternatieven als realistische alternatieven kunnen worden beschouwd, ondanks de vele tekst die volgens de indiener is gebruikt om de alternatieven toe te lichten op vele aspecten.
		Antwoord	<p><i>Er zijn in dit traject al vele overlegmomenten geweest van verschillende aard met bewoners, organisaties, ambtenaren en bestuurders. Daarin is informatie uitgewisseld, zijn vragen beantwoord en ideeën opgehaald. In die overleggen zijn op verschillende momenten door verschillende inbrengers mogelijke boorlocaties aangegeven; in totaal 9. Deze alternatieven zijn gevonden in het beperkte areaal buiten de 300meter-zones</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>rondom woningen. Geen van de voorgestelde alternatieven was op voorhand als onrealistisch aan te merken. De alternatieven zijn voor de MER fase 1 nauwkeuring op kaart ingetekend en nader onderzocht.</i>
Procedure	202200249	Reactie	De indiener geeft een voorbeeld van een project in de nabijheid van het plangebied dat ook om gaswinning gaat. De indiener geeft aan dat de vergunde activiteit onder de m.e.r.-drempel ligt en er daardoor geen MER opgesteld is. Nadat de procedure afgerond is, is de productie bijgesteld tot boven de drempel. Met, volgens de indiener, de gevolgen van bodemdaling door versnelling van gaswinning van dien. De indiener verzoekt om nader te duiden waaruit blijkt dat de gevolgde procedures in bovenbeschreven kwestie zou voldoen aan Nederlandse en Europese wetgeving. Hier is namelijk overduidelijk sprake van een m.e.r.-plicht die over het hoofd is gezien - zoals toegegeven - hetgeen niet zonder gevolgen is gebleven.
		Antwoord	<i>Vragen over andere projecten die geen direct verband houden met het project VDW en geen inhoudelijke relatie hebben met deze MER fase1 en IEA worden hier niet inhoudelijk behandeld. Deze vragen kunnen gesteld worden binnen de betreffende projectomgeving en aan betrokken medewerkers van EZK. VDW wordt uitgevoerd conform de geldende wetgeving en na inwerking treden van de Omgevingswet onder deze nieuwe wetgeving. Ten overvloede wijs ik erop dat voor de gaswinning Diever waarnaar in de reactie wordt verwezen wel degelijk een MER is opgesteld toen de vergunde maximale dagproductie boven de 500.000 Nm3 kwam. Daarnaast hebben een verhoging van de maximale dagproductie en snellere winning geen gevolgen voor de maximale bodemdaling. Daarvoor is de totale hoeveelheid gewonnen gas en de drukkaling in het veld van belang.</i>
Procedure Passende Beoordeling	202200249	Reactie	De indiener stelt dat in het MER fase 1 geen onderzoek is gedaan naar de (ondergrondse) mijnbouweffecten van de boringen en winningen. De indiener impliceert dat is medegedeeld dat dit niet nodig is in deze fase van het project. Volgens de indiener geldt de RCR-plicht omdat de twee VDW Velden gedeeltelijk onder Natura 2000-gebied liggen. De indiener stelt het vreemd te vinden dat niet eerst een Passende Beoordeling is opgesteld en vervolgens de effecten gezamenlijk beoordeeld worden. De indiener is van mening dat door dit niet te doen een cumulatief beeld ontbreekt, wat wel verplicht is onder de Habitatrichtlijn als onderdeel van Natura 2000. De indiener stelt daarnaast dat al in de concept-NRD en MER fase 1 duidelijk is dat significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten en dat daarom al een Passende Beoordeling uitgevoerd zou moeten worden.
		Antwoord	De indiener vermoed dat er (wederom) weezin is tegen het opstellen van een Passende Beoordeling en verzoekt aan te geven wat de reden hiervoor is. <i>Het klopt dat in het MER fase 1 geen onderzoek is gedaan naar bodembeweging (trillingen en bodemdaling). Dit onderzoek zal worden uitgevoerd in het MER fase 2. Dit is zo gekozen omdat het onderzoek naar</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>bodembeweging geen onderscheidende effecten zal opleveren voor de locatiekeuze en dus geen beslisinformatie zal opleveren voor de keuze voorkeursalternatief.</i></p> <p><i>De Rijkscoördinatieregeling (onder de Omgevingswet is dit de projectprocedure) is inderdaad van toepassing voor dit project. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat coördineert de te volgen procedure met de bijbehorende planproducten waaronder het MER.</i></p> <p><i>Het is niet gebruikelijk, noch noodzakelijk om in een MER fase 1 waar nog 9 alternatieven in beeld zijn voor alle 9 alternatieven een Passende Beoordeling uit te voeren. Een Passende Beoordeling wordt uitgevoerd voor het voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief wordt na fase 1 door de staatssecretaris gekozen, mede op basis van de gegevens uit de voortoets. In het MER van fase 2 wordt het voorkeursalternatief beoordeeld, waarna deze door het bevoegd gezag kan worden opgenomen in het Projectbesluit (op grond van de nieuwe Omgevingswet). Mocht uit het MER fase 2 blijken dat een Passende Beoordeling nodig is, dan wordt deze uitgevoerd en mede ten grondslag gelegd aan het Projectbesluit, zodat wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 16.53c, lid 1, Ow (de opvolger van artikel 2.8, lid 1, Wnb).</i></p> <p><i>Naar aanleiding van uw reactie en op advies van de commissie voor de milieueffectrapportage is het MER fase 1 aangevuld met een oplegnotitie met uitleg over de gevolgde stappen voor het thema natuur en met aanvullende beslisinformatie (waaronder beschermde soorten planten en dieren en stikstofdepositie/Natura 2000) voor het besluit over een voorkeursalternatief.</i></p>
Procedure Passende Beoordeling	202200258 202200276	Reactie	<p>De indiener stelt dat als niet kan worden uitgesloten dat een plan of project significant negatieve gevolgen heeft voor de gevolgen voor Natura 2000-gebieden, dan moet er volgens de indiener een Passende Beoordeling worden gemaakt op grond van Habitatrichtlijn, artikel 6. Er is volgens de indiener sprake van significante gevolgen als het plan of project het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen bemoeilijkt. De indiener geeft aan dat daarin ook de cumulatie van effecten en externe werking van effecten belangrijk zijn als een activiteit buiten een Natura 2000-gebied plaatsvindt. De indiener haalt aan dat als voor een plan een Passende Beoordeling wordt opgesteld, dan moet er ook een planMER worden gemaakt (bron die de indiener gebruikt is de commissie voor de m.e.r.). Aangezien er sprake is van een planMER procedure en het ministerie van EZK op 24 augustus 2021 in de Staatscourant liet weten dat het MER een Passende Beoordeling zou bevatten, begrijpt de indiener niet waarom er in deze fase geen Passende Beoordeling is opgesteld. De indiener wijst nogmaals op de wettelijke verplichting.</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		Antwoord	<p>Hierbij is volgens de indiener ook de uitspraak van de rechtbank Haarlem van 22 april 2022 van groot belang. De indiener staat er op dat allereerst een echte 'Passende Beoordeling' zal worden gemaakt.</p> <p><i>De locatieweging van de verschillende boorlocaties in MER fase 1 kan beschouwd worden als een voortoets: zijn op voorhand significant negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden uit te sluiten? Hiervoor zijn de mogelijke storingsfactoren op hoofdlijnen beoordeeld waarbij ook gekeken is naar de gevolgen van verstoring. Als uit de voortoets blijkt dat deze effecten niet uitgesloten kunnen worden, dient een Passende Beoordeling opgesteld te worden.</i></p> <p><i>Het is niet gebruikelijk om in een MER fase 1 waar nog 9 alternatieven in beeld zijn voor alle 9 alternatieven een Passende Beoordeling uit te voeren. Een Passende Beoordeling wordt uitgevoerd voor het voorkeursalternatief, hiermee is verwijzing naar de uitspraak van de rechtbank Haarlem van 22 april 2022 niet relevant. Het voorkeursalternatief wordt na fase 1 door de staatssecretaris gekozen, mede op basis van de gegevens uit de voortoets. In het MER van fase 2 wordt het voorkeursalternatief beoordeeld, waarna deze door het bevoegd gezag kan worden opgenomen in het Projectbesluit (op grond van de nieuwe Omgevingswet). Mocht uit het MER fase 2 blijken dat een Passende Beoordeling nodig is, dan wordt deze uitgevoerd en mede ten grondslag gelegd aan het Projectbesluit, zodat wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 16.53c, lid 1, Ow (de opvolger van artikel 2.8, lid 1, Wnb).</i></p> <p><i>Naar aanleiding van uw reactie en op advies van de commissie voor de milieueffectrapportage is het MER fase 1 aangevuld met een oplegnotitie met uitleg over de gevolgde stappen voor het thema natuur en met aanvullende beslisinformatie (waaronder beschermde soorten planten en dieren en stikstofdepositie/Natura 2000) voor het besluit over het voorkeursalternatief.</i></p>
UNESCO Werelderfgoed	202200258 202200276	Reactie	<p>De indiener vindt het onbegrijpelijk dat het ministerie van EZK 9 alternatieven heeft benoemd die zijn gelegen in de bufferzone van het beschermde Werelderfgoed. De indiener stelt dat een bufferzone verplicht is van UNESCO ter bescherming van het Werelderfgoed en dat latere verandering aan de bufferzone een aanzienlijk risico vormen met vrijwel zeker consequenties voor de status van het Werelderfgoed. De indiener vindt het daarnaast opmerkelijk dat het ene ministerie miljoenen uitgeeft om een project te nomineren voor de Werelderfgoedstatus, terwijl een ander ministerie het teniet wil doen met het plaatsen van een gaswinlocatie in de bufferzone.</p>
		Antwoord	<p><i>De negen alternatieven zijn in de MER fase 1 uitgebreid onderzocht op de mogelijke effecten op het Werelderfgoed. Het daartoe uitgevoerde Heritage Impact Assessment is door een uitgebreide groep van deskundigen vanuit alle betrokken overheden begeleid. Een deel van de alternatieven blijkt inderdaad</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>negatieve effecten te hebben op het Werelderfgoed; een ander deel heeft daar geen effect op. In de afweging voor de keuze voor een alternatief zal Werelderfgoed uiteraard een wezenlijke rol gaan spelen.</i>
UNESCO Werelderfgoed	202200266	Reactie	De Indiener stelt dat de gasboring zonder twijfel ertoe zal leiden dat de aantrekkelijkheid en imago van het gebied op meerdere fronten wordt beïnvloed. De indiener is van mening dat het een gebied is met veel natuurschoon en een traditioneel landelijke uitstraling. Hierbij zijn de koloniën van Weldadigheid volgens de indiener niet voor niets uitgeroepen tot UNESCO Werelderfgoed. De indiener vindt dat het wordt beschouwd als uniek en onvervangbaar, en dus van groot belang om te behouden. De indiener is van mening dat je deze status niet op het spel moet zetten. De indiener stelt dat de aantrekkelijkheid voor toerisme verminderd en dus ook de inkomstenderving voor het gebied. Daarnaast stelt de indiener dat de gasboring voor een waardedaling van de woningen in het betreffende gebied zorgt.
		Antwoord	<i>De waarden van het gebied zijn bekend. De onderzoeken voor de MER fase 1 richten zich met name op eventuele effecten op deze waarden. De uitkomsten daarvan stellen ons in staat goed onderbouwde en verantwoorde besluiten te nemen. Van waardedaling is over het algemeen bij kleine gasvelden geen sprake. Uiteraard kan altijd een beroep worden gedaan op de regeling voor planshade op grond van artikel 6:167 BW.</i>
UNESCO Werelderfgoed	202200271	Reactie	De indiener benadrukt dat het UNESCO-Werelderfgoed gebied enorme impact heeft op de regio voor bijvoorbeeld het toerisme en ontwikkeling van dit gebied. De indiener vindt dat zowel de kernzone als de bufferzone moeten worden beschermd en vindt dat het niet zo kan zijn dat deze historische waarde en belangrijke status in gevaar wordt gebracht door de mogelijke gaswinning. Daarnaast stelt de indiener dat gaswinning uit het veld VDW-B, wat voor een groot deel onder de kernzone ligt, een extra bedreiging vormt voor het behoud van de diverse, ongefundeerde, monumentale panden in het gebied. Zo is volgens de indiener de impact van de gaswinning op de ondergrond en de milieu impact nog niet bekend dan wel helder.
		Antwoord	<i>Het UNESCO Werelderfgoed is ontegenzeggelijk van grote waarde. Daarom zijn in de MER fase 1 de effecten van de mogelijke boorlocatie ook uitgebreid onderzocht in een Heritage Impact Assessment onder begeleiding van een uitgebreide groep van deskundigen. De effecten van de gaswinning op de ondergrond en de mogelijke effecten daarvan op het Werelderfgoed worden in de MER fase 2 onderzocht.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
UNESCO Werelderfgoed	202200279	Reactie	De indiener stelt dat UNESCO voor het Werelderfgoed (de Koloniën van Weldadigheid) een kerngebied en een bufferzone heeft bepaald. Volgens de indiener staat er ten onrechte in het rapport dat de bufferzone nog niet definitief is vastgesteld. Volgens de indiener is dit wel het geval. De indiener stelt dat hierdoor de indruk gewekt wordt dat er alternatieven aangewezen kunnen worden die binnen de grenzen van de bufferzone liggen. Volgens de indiener is dit niet terecht en moet de conclusie zijn dat gezien de bufferzone die alternatieven buiten beschouwing gelaten moeten worden om te voorkomen dat de UNESCO-status mogelijk weer wordt ingetrokken.
		Antwoord	<i>Ten tijde van het opstellen van het HIA was er nog sprake van een concept-bufferzone (versie juni 2022). Dit is in overleg met de provincie en de rijkdienst cultureel erfgoed afgestemd. In de beoordeling is ervan uit gegaan dat de concept-bufferzone overeenkomstig de definitieve bufferzone is.</i>
UNESCO Werelderfgoed	202200279	Reactie	De indiener geeft aan dat in Hoofdstuk 9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving instructieregels zijn opgenomen ten aanzien van een projectbesluit. Dit is aan de orde voor dit project. In dit besluit (artikel 9.2) staat dat de Rijksoverheid geen projectbesluit vaststelt waarbij de uitvoering de kernkwaliteiten van het UNESCO Werelderfgoed aantast. De indiener is van mening dat de alternatieven 1, 2, 3, 4, 6 en 9 niet geschikt zijn als VKA. De reden hiervoor is dat het UNESCO Werelderfgoed uitgangspunt is dat landen maximaal rekening houden met de Uitzonderlijke Universele Waarden (OUV) en er aantoonbaar geen alternatieve opties zijn die het Werelderfgoed niet aantasten. Verder zijn voor dit cultureel erfgoed de mogelijkheden voor compenserende maatregelen zeer beperkt: de waarde van het erfgoed hangt namelijk samen met authenticiteit en is onvervangbaar
		Antwoord	<i>Het Werelderfgoed is ontegenzeggelijk een zwaarwegend belang. Dat geldt zowel voor de regionale als landelijke overheden en dat zal in de afweging voor de keuze van het voorkeursalternatief ook zeker een belangrijke rol spelen.</i>
Koloniën van Weldadigheid	202200278	Reactie	De indiener geeft aan dat gaswinning in dit gebied als onwenselijk ervaren wordt omdat het UNESCO Werelderfgoed 'de Koloniën van Weldadigheid' zich binnen de invloedssfeer van gaswinning VDW bevindt. Dit vereist, volgens de indiener, een zeer zorgvuldige en integrale afweging.
		Antwoord	<i>De negen alternatieven zijn in de MER fase 1 uitgebreid onderzocht op de mogelijke effecten op het Werelderfgoed. Het daartoe uitgevoerde Heritage Impact Assessment is door een uitgebreide groep van deskundigen vanuit alle betrokken overheden begeleid. Een deel van de alternatieven blijkt inderdaad</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>negatieve effecten te hebben op het Werelderfgoed; een ander deel heeft daar geen effect op. In de afweging voor de keuze voor een alternatief zal Werelderfgoed uiteraard een wezenlijke rol gaan spelen.</i>
Besluitvorming	202200258 202200276	Reactie	De indiener hoopt dat de ministers zelfstandig een beslissing nemen en niet datgene beslissen wat wordt ingegeven door Vermilion. De indiener is van mening dat de ministers van EZK en VRO niet anders kunnen concluderen uit de MER fase 1 en IEA dan dat er geen geschikt alternatief is aan te wijzen voor de gaswinning rond VDW. Daarnaast merkt de indiener op het opvallend te vinden dat tijdens de bijeenkomst van 17 mei 2022 in Wilhelminaoord bleek dat Vermilion blijft vasthouden aan alternatief 1 en EZK aan de alternatieven 6 en 7, keuzes die gezien de negatieve conclusies uit de genoemde rapporten niet te motiveren zijn volgens de indiener.
		Antwoord	<i>Alle 9 alternatieven hebben hun eigen voor- en nadelen. Dat blijkt ook duidelijk uit alle onderzoeken. Op basis van deze gegevens en alle inbreng vanuit de omgeving zal de staatssecretaris van EZK besluiten over een voorkeusalternatief. Dit alternatief zal in de MER fase 2 nader worden onderzocht en uitgewerkt. Dan wordt ook gezocht naar mogelijkheden om de geconstateerde nadelen weg te nemen of te verminderen.</i>
Besluitvorming	202200258	Reactie	De indiener adviseert de ministers dringend om te stoppen met het onderzoek naar een geschikte gaswinlocatie voor gaswinning uit VDW, gezien hetgeen wat is beschreven in het MER-fase 1 en de IEA. Volgens de indiener komt uit deze rapporten dat het gebied te kwetsbaar is en geen van de 9 alternatieven geschikt is voor gaswinning.
		Antwoord	<i>Alle 9 alternatieven hebben hun eigen voor- en nadelen. Dat blijkt ook duidelijk uit alle onderzoeken. Op basis van deze gegevens en alle inbreng vanuit de omgeving zal de staatssecretaris van EZK besluiten over een voorkeusalternatief. Dit alternatief zal in de MER fase 2 nader worden onderzocht en uitgewerkt. Dan wordt ook gezocht naar mogelijkheden om de geconstateerde nadelen weg te nemen of te verminderen.</i>
Besluitvorming	202200266	Reactie	De indiener plaatst een kritische noot dat de invloed van geopolitieke ontwikkelingen door de oorlog in Oekraïne op de gasmarkt op geen enkele wijze als argument mogen dienen in de besluitvorming om in deze kleine velden te boren. Dit omdat volgens de indiener de mogelijke negatieve lange termijn effecten op gasboring niet mag opwegen tegen het korte termijn voordeel van de relatief kleine hoeveelheid gas die wordt gewonnen. Volgens de indiener is het voor iedereen duidelijk dat de lange termijn oplossing wordt gezocht in een sterk verminderd gebruik van fossiele brandstoffen.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		Antwoord	<p><i>De redenen waarom in Nederland gas wordt gewonnen uit de kleine velden zijn verwoord in het zogenaamde kleine velden beleid zoals dat ook door de minister van EZK met de Tweede Kamer is gecommuniceerd (Brief aan Tweede Kamer, TK, 2019-2020, 32813 en 31239, nr. 486) zie onderstaande tekst:</i></p> <p><i>De Nederlandse overheid wil in 2030 49% minder CO2 uitstoten ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Deze vermindering van CO2 uitstoot kunnen we onder andere bereiken door veel minder fossiele brandstoffen zoals olie en gas te gebruiken. In plaats daarvan moeten we de productie van duurzame energie zoals wind- en zonne-energie vergroten. Deze overgang van fossiele brandstoffen naar steeds meer duurzame energiebronnen noemen we de Energietransitie. Maar deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag.</i></p> <p><i>Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. De verwachting is dat dit de komende decennia nog zo blijft. Een deel van het gas wordt gewonnen in Nederland en een deel in het buitenland.</i></p> <p><i>Door het gas in Nederland te winnen zijn we minder afhankelijk van import van aardgas uit landen zoals Rusland. Gaswinning in Nederland draagt daarmee bij aan energieleveringszekerheid. Daarnaast kunnen we de infrastructuur en kennis over gaswinning in Nederland gebruiken in de energietransitie zoals mogelijk voor de opslag en het transport van waterstof. In Nederland winnen we gas uit zo'n 220 kleine gasvelden. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.</i></p>
Besluitvorming	202200271	Reactie	<p>De indiener oordeelt dat het ministerie van EZK in dit stadium geen verantwoorde keuze kan maken over de velden VDW-A en VDW-B zolang de totale gevolgen van gaswinning in het gebied niet integraal zijn afgewogen, wat volgens de indiener op dit moment nog niet is gebeurd. Ook kan de overheid volgens de indiener geen besluit nemen vanwege diverse onjuistheden en misleidende informatie in voorliggende rapporten.</p>
		Antwoord	<p><i>De uiteindelijke MER fase 2 en IEA bevat alle informatie die nodig is voor een integrale afweging en om een keuze te kunnen maken voor de winlocatie. Deze keuze staat geheel los van de effecten van gaswinning op de ondergrond die in fase 2 worden onderzocht. Pas daarna kan worden besloten over gaswinning. De terinzagelegging van de MER fase 1 en IEA is mede bedoeld om onvolkomenheden te kunnen corrigeren.</i></p>
Besluitvorming	202200276	Reactie	<p>De indiener heeft de indruk dat de overheid zich onttrekt aan het op juiste wijze toepassing geven aan de effectbepaling die moet vaststaan dat geen aantasting van natuurlijke kenmerken plaatsvindt voor de habitattypen of soorten in het Natura 2000-gebied. De indiener wijst in het bijzonder op de risico's die na verloop van bijvoorbeeld een decennium aan het licht treden en die onherstelbaar blijken te zijn.</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		<i>Antwoord</i>	<i>De effecten op natuur zijn onderzocht op een niveau dat past bij de voorliggende keuze. Op aangeven van de Commissie voor de m.e.r. wordt voor enkele alternatieven nader detailonderzoek uitgevoerd naar onder meer de daar voorkomende soorten. De uitkomsten daarvan worden opgenomen in de uiteindelijke MER fase 1 en de IEA en betrokken bij de besluitvorming.</i>
Besluitvorming	202200273	Reactie	De indiener vindt het ongewenst dat wanneer er een voorkeursalternatief wordt gekozen in fase MER 1, er niet meer teruggevallen kan worden op de andere alternatieven wanneer het voorkeursalternatief in MER fase 2 wordt vertaald. Dit vindt de indiener omdat de keuzecriteria dan niet samenhangend zijn. De keuze is volgens de indiener zeer strikt en kan voor het UNESCO Werelderfgoed slecht uitpakken, terwijl het voor milieu of economisch belang wel goed uitpakt. De werkwijze brengt volgens de indiener met zich mee dat er vanuit het oogpunt van cultuurhistorie geen goede weging gemaakt wordt om MER fase 1 goed gemotiveerd af te ronden. De indiener geeft ook aan dat nu voor het UNESCO Werelderfgoed de visuele aantasting geldt als argument, maar daar weer andere wegen vanuit milieuperspectief tegenover staan.
		<i>Antwoord</i>	<i>De uiteindelijke MER fase 2 en IEA bevat alle informatie die nodig is voor een integrale afweging en om een keuze te kunnen maken voor de winlocatie. Deze keuze staat geheel los van de effecten van gaswinning op de ondergrond die in fase 2 worden onderzocht. Pas daarna kan worden besloten over gaswinning. De terinzagelegging van de MER fase 1 en IEA is mede bedoeld om onvolkomenheden te kunnen corrigeren.</i>
Inspraak	202200249	Reactie	De indiener geeft aan het onbegrijpelijk te vinden dat in de RCR regeling voor de gaswinning VDW niet de LDS Velden meegenomen worden. Ook met het oog op de toegegeven fouten die in het verleden zijn gemaakt rondom een RCR-regeling
			De indiener stelt dat er overlap is in de ter inzage gelegde stukken met betrekking tot de VDW en LDS procedures. De indiener hoort graag of EZK de mening deelt dat het bijna ondoenlijk is om binnen twee maanden met een reactie te komen op zowel de VDW procedure als om 3 beroepen in te dienen m.b.t. de LDS procedure. De indiener verzoekt dan ook toe te lichten waarom de keuze voor overlap in de ter inzage periode gemaakt is. En vraagt of het mogelijk is om de termijn voor het indienen van de beroepen voor LDS te verlengen.
		<i>Antwoord</i>	<i>In de onderzoeken naar de effecten van de gaswinning VDW worden in de 2e fase van de MER de effecten van naburige gasvelden die cumulatief kunnen zijn meegenomen. Dit is het geval als bij bodemdaling de bodemdalingskommen overlappen. In dat geval nemen we de effecten van die velden, dus ook van LDS, mee in de cumulatieve bodemdaling.</i>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p><i>Het is niet gebruikelijk, noch noodzakelijk, om in een MER fase 1 waar nog 9 locaties in beeld zijn voor alle 9 locaties een Passende Beoordeling uit te voeren. Een Passende Beoordeling wordt uitgevoerd voor het voorkeursalternatief. De voorkeurslocatie wordt na fase 1 door de staatssecretaris gekozen, mede op basis van de gegevens uit de voortoets. In het MER van fase 2 wordt de voorkeurslocatie beoordeeld, waarna deze door het bevoegd gezag kan worden opgenomen in het Projectbesluit (op grond van de nieuwe Omgevingswet). Mocht uit het MER fase 2 blijken dat een Passende Beoordeling nodig is, dan wordt deze uitgevoerd en mede ten grondslag gelegd aan het Projectbesluit, zodat wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 16.53c, lid 1, Ow (de opvolger van artikel 2.8, lid 1, Wnb).</i></p> <p><i>Naar aanleiding van uw reactie en op advies van de commissie voor de milieueffectrapportage is het MER fase 1 aangevuld met een oplegnotitie met uitleg over de gevolgde stappen voor het thema natuur en met aanvullende beslisinformatie (waaronder beschermde soorten planten en dieren en stikstofdepositie/N2000) voor het besluit voorkeursalternatief.</i></p> <p><i>RCR-projecten en overige mijnbouwprojecten volgen onafhankelijk van elkaar hun eigen procedure en planning. Overlap in procedureonderdelen is moeilijk te vermijden. Wel is er begrip voor uw wens waarmee we zullen trachten in de toekomst rekening te houden. <i>De termijn voor het indien van het beroep inzake LDS is wettelijk bepaald. Wel bestond in die procedure de mogelijkheid om een pro forma beroepschrift in te dienen en bij de rechtbank Den Haag te verzoeken om een nadere termijn om de gronden van het beroep aan te vullen.</i></i></p>
Inspraak	202200278	Reactie	De indiener geeft aan niet in staat te zijn binnen de reactietermijn te adviseren over het VKA en vraagt om uitstel.
		Antwoord	<i>Reacties en contacten over het project zijn altijd welkom, maar reacties buiten de termijn kunnen niet meer worden meegenomen in de Nota van Antwoord.</i>
Inspraak	202200241	Reactie	De indiener geeft aan dat er in het verleden gesprekken zijn geweest tussen de werkgroep uitzicht (aantal inwoners rondom Boergrup) en Vermillion. Hierbij is er een principeovereenkomst opgesteld voor de ontsluiting van de alternatieven 1 en 2, waarbij de leden van de werkgroep ontzien warden. Inmiddels is een groot deel van de werkgroep verhuisd maar bestaat de principeovereenkomst nog steeds. De indiener geeft aan dat er naast sprake van NIMBY-gedrag ook logisch is dat Vermillion alternatief 1 of 2 als

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p>voorkeursalternatief ziet. De indiener geeft aan dat er geen sprake is van een open en democratische vorm van inspraak en besluitvorming.</p> <p><i>Antwoord</i> De contacten van Vermilion met de omgeving van de alternatieven 1 en 2 zijn van ver voor de start van de nu lopende RCR-procedure en spelen daarin geen enkele rol. In de nu lopende RCR-procedure zijn alle voorstellen voor mogelijke alternatieven die in die procedure gedaan zijn in de onderzoeken en rapportages opgenomen. Daarmee komen we op transparante wijze volledig tegemoet aan de inbreng vanuit de omgeving.</p>
Inspraak	202200258	Reactie	<p>De indiener geeft aan dat de resultaten van de onderzoeken niet te controleren zijn, doordat er geen transparantie is over de manier waarop de onderzoeken zijn uitgevoerd. De indiener zegt alleen te kunnen reageren op de rapporten; MER fase-1 en IEA.</p> <p><i>Antwoord</i> De MER fase 1 bevat een zeer uitgebreide en omvangrijke set aan bijlagen over de uitgevoerde onderzoeken. Voor nadere informatie daarover kan te allen tijde contact worden opgenomen met EZK en/of Vermilion.</p>
Inspraak	202200276	Reactie	<p>De indiener hoopt dat de overheid, met name de minister en staatssecretaris van EZK, beter omgaan met de bezwaren die er leven bij de burgers.</p> <p><i>Antwoord</i> De staatssecretaris voert het kleine velden beleid uit en zoekt daarvoor zoveel mogelijk draagvlak in de samenleving. Daarbij spelen bezwaren die leven bij de burgers een belangrijke rol. Er zijn in dit traject al vele overlegmomenten geweest van verschillende aard met bewoners, organisaties, ambtenaren en bestuurders. Daarin is informatie uitgewisseld, zijn vragen beantwoord en ideeën opgehaald. Hiermee wordt beoogd eventuele bezwaren zoveel mogelijk mee te kunnen nemen.</p>
Vergunning	202200275	Reactie	<p>De indiener is van mening dat de alternatieven 'ongunstig' zijn en dat dit een reden is om de gevraagde vergunning te weigeren. Helemaal, geeft de indiener aan, in het geval van wat NNN- en Natura 2000-gebied betreft. Hier is het volgens de indiener absoluut verboden om de activiteiten uit te voeren die nadelig kunnen uitwerken voor de instandhouding van de beschermde kwaliteiten. Schade die kan optreden is volgens de indiener onomkeerbaar, en daarnaast gaat het om een uniek gebied met archeologische- en natuurwaarden en fenomenen als rust, stilte en duisternis die via de Provinciale Omgevingsvergunning zijn beschermd.</p> <p><i>Antwoord</i> Beoordeling van vergunningen is pas later in de procedure aan de orde. In deze fase kijken we wat de voor- en nadelen zijn van de voorgestelde alternatieven. In de volgende fase gaan we voor het gekozen alternatief nog onderzoeken welke maatregelen mogelijk er zijn om nadelen te voorkomen of te verminderen. Pas</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<i>daarna worden de vergunningaanvragen beoordeeld en zullen de ontwerpvergunningen ter inzage worden gelegd.</i>
Nut en noodzaak	202200249	Reactie	<p>De indiener stelt dat de belangen en rechten van de omgeving niet stroken met de alsmaar uitbreidende gaswinning. De indiener zet vraagtekens bij het feit dat de regio Drenthe doorboord moet worden voor gas, terwijl de noodzaak afneemt. De indiener stelt dat grootverbruikers van gas (benoemd kunstmestfabriek), in toekomst minder belangrijk worden door de transitie naar circulaire landbouw. Als die transitie doorzet is de belasting van de regio Drenthe met gaswinning onnodig en kunnen klimaatdoelen gehaald worden. De indiener stelt dat uit onderzoek blijkt dat om de klimaatdoelen te halen, de voorraden fossiele brandstoffen in de bodem moeten blijven.</p> <p>Tenslotte stelt de indiener dat de doelen (gerelateerd aan klimaatdoelen) van de omgeving m.b.t. het herstel van natuurwaarden zoals beekdalen als gevolg van afname van waterbergend vermogen door bodem die weer veroorzaakt wordt door gaswinning, niet overeenkomst met het doel van gaswinning.</p> <p>Op basis van bovenstaande overwegingen richt de indiener zich tot de minister van EZK met de vraag zich niet alleen te richten op de economische en geopolitieke kant van het verhaal, maar zich meer te richten op het behalen van de klimaatdoeleinden door een versnelling in te zetten in de energietransitie. De indiener benoemt daar nogmaals tegen de gaswinning VDW en LDS te zijn.</p>
		Antwoord	<p><i>De gaswinning in Nederland buiten de gaswinning uit het Groningerveld is vastgelegd in het kleine velden beleid zoals dat ook is afgestemd met de Tweede Kamer (Brief aan Tweede Kamer, TK, 2019-2020, 32813 en 31239, nr. 486). Deze gaswinningen zijn in de komende periode tijdens de energietransitie waarin aardgas voorlopig nog een grote rol blijft spelen van groot belang. De inzet op de energietransitie richt zich op een zo snel mogelijke afbouw van het aandeel van de fossiele energie.</i></p> <p><i>Bodemdaling door gaswinning kan effecten hebben op de waterhuishouding. In de komende MER fase 2 wordt onderzocht hoe groot de bodemdaling voor VDW zal zijn. Ook wordt gekeken naar cumulatie van bodemdaling ten gevolge van de winning uit velden in de nabijheid. Onderzocht zal worden wat de mogelijke effecten op de waterhuishouding zijn en wat dat betekent voor functies die daarmee samenhangen. Zo nodig zullen waterhuishoudkundige maatregelen worden genomen.</i></p>
Nut en noodzaak	202200258	Reactie	De indiener stelt dat het argument dat de gaswinning werkgelegenheid oplevert een achterhaald argument is, gezien de huidige marktsituatie.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		<i>Antwoord</i>	<i>Werkgelegenheid is slechts een klein aspect binnen het beleid voor gaswinning uit de kleine velden. Gezien de recente ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zou het inderdaad zo kunnen zijn dat het relatieve belang van de werkgelegenheid is afgenomen.</i>
Eerdere onderzoeken	202200249	Reactie	<p>De indiener stelt dat er in 2014 sprake is geweest van een uitgevoerde zuurstimulatie onder een Zechstein formatie, waarvan onbekend is waar dit precies heeft plaatsgevonden. Het Staatstoezicht op de mijnen heeft geconcludeerd dat dit inderdaad het geval is. Aan een zuurstimulatie zijn strikte voorwaarden verbonden, zo moet er een locatie-specifieke risico analyse uitgevoerd worden. Dit geldt ook als het niet onder een Natura 2000-gebied ligt. De indiener stelt dat het dus extra kwalijk is als dit wél onder een Natura 2000-gebied is gebeurd waar ook geen onderzoeken als een planMER, projectMER en Passende Beoordeling zijn uitgevoerd en ook geen locatie-specifieke risicoanalyse. Bovendien stelt de indiener dat er in de toekomst aan de ‘andere kant’ van het veld nog zo’n zuurstimulatie zal plaatsvinden.</p> <p>De indiener geeft aan deze vraag vaker gesteld te hebben en hier nog geen antwoord op heeft gekregen. Dit is volgens de indiener onbegrijpelijk. De indiener stelt dat het algemene antwoord dat in het verleden is gegeven en aangeeft dat de gevolgde procedures zijn doorlopen volgens de Nederlandse en Europese wetgeving beslist niet voldoet. De indiener verzoekt dan ook om nogmaals te duiden waarom een zuurstimulatie is uitgevoerd zonder daarvan kennis was gegeven of er voorwaarden aan verbonden waren. Volgens de indiener is dit des te kwalijker omdat er ook een RCR-plicht gold. De indiener verzoekt om ook te duiden waar het Zechstein Veld precies ligt en als dit hetzelfde Zechstein veld is dat in 2014 is aangeboord, duidelijk aan te geven hoe het boren en testen zal worden uitgevoerd. Niet in een volgende fase, maar in deze fase.</p>
		<i>Antwoord</i>	<i>Vragen over andere projecten die geen direct verband houden met het project VDW en geen inhoudelijke relatie hebben met deze MER fase1 en IEA worden hier niet inhoudelijk behandeld. Deze vragen kunnen gesteld worden binnen de betreffende projectomgeving en aan betrokken medewerkers van EZK. VDW wordt uitgevoerd conform de geldende wetgeving en na inwerkingtreding van de Omgevingswet onder deze nieuwe wetgeving.</i>
Belangenverstrengeling	202200275	Reactie	<p>De indiener is van mening dat de overheid aan zelf opgewekte gebrek aan vertrouwen lijdt. De indiener geeft voor dit statement de volgende argumenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ministerie en de gasector zijn met elkaar verstrengeld en kijken uitsluitend vanuit het mijnbouwperspectief.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel
		<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf het begin zijn feiten ontkend (gaswinning veroorzaakt bodembeweging en schade) en gegevens die nadelig ogen worden verdoezeld, verzwegen of onschadelijk gemaakt. • De vergunningsverlening is dienstbaar aan het mijnbouwbelang en biedt onvoldoende rechtsbescherming. Ook krijgen belangen als milieu- en natuurbescherming zoals vastgelegd in Europees, nationaal en provinciaal recht onvoldoende gewicht. • De overheid handelt in strijd met eigen regels en compensatie voor schade blijft grotendeels achterwege.
		<p><i>Antwoord</i> EZK voert het beleid uit voor gaswinning uit de kleine velden zoals dat ook met de Tweede Kamer is besproken (Brief aan Tweede Kamer, TK, 2019-2020, 32813 en 31239, nr. 486). EZK doet dat in het geval van VDW onder toepassing van de Rijkscoördinatieregeling (RCR) (onder de Omgevingswet: de projectprocedure). Dit houdt in dat dit een procedure is met veel ruimte voor afstemming met de omgeving in een transparant proces. Alle onderzoeksresultaten en rapporten zijn voor iedereen beschikbaar en onafhankelijke deskundige instituten adviseren over de effecten op de ondergrond. Op deze manier worden alle <i>belangen die op grond van de wettelijke regeling bij de besluitvorming moeten worden betrokken</i> in beeld gebracht en afgewogen. Gaswinning vindt uiteindelijk alleen plaats als het veilig en verantwoord kan. <i>Voor schade ten gevolge van gaswinning in de mijnbouwonderneming op grond van de wettelijke regeling in artikel 6:167 van het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk.</i></p>
Belangenverstremming	202200276	<p><i>Reactie</i> De indiener geeft aan dat bodemdaling verder zal toenemen met het risico dat gaswinning tot afname van waterberging leidt en dus tot afname van het doel compensatie van klimaatverandering. De indiener begrijpt dat de minister van EZK kijkt naar economisch winbaar gas, maar tegelijkertijd past dit bij zijn portefeuille van Klimaat volgens de indiener. De indiener vraagt daarom de minister van EZK zich niet alleen te richten op de economische en geopolitieke kant van gaswinning, maar zich ook te richten op het behalen van de klimaatdoelen door een versnelde Energietransitie.</p> <p><i>Antwoord</i> Gaswinning gaat gepaard met bodemdaling. Deze is bij kleine velden gering. Bij meerdere velden dicht bij elkaar kan cumulatie optreden. Of de bodemdaling effecten heeft op de waterhuishouding hangt af van de waterstaatkundige situatie, grondwaterstanden e.d. Meestal kunnen waterschappen de kleine veranderingen die optreden opvangen met de instelling van hun stuwen of andere maatregelen. Veranderingen in de waterhuishouding kunnen voor verschillende functies zowel positief als negatief zijn. De eventuele effecten en eventuele mitigatie komen aan de orde in de MER fase 2.</p> <p><i>Naast het kleine velden beleid is het beleid van EZK gericht op de energietransitie en het halen van de klimaatdoelen. In de afbouwfase van de fossiele energie speelt gaswinning voorlopig nog een belangrijke rol. Eventuele nadelen van gaswinning worden zo veel mogelijk voorkomen.</i></p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
Winningsplan Vermilion	202200249	Reactie	De indiener geeft aan het onbegrijpelijk te vinden dat in de RCR-regeling voor de gaswinning VDW niet de LDS Velden meegenomen worden. Ook met het oog op de toegegeven fouten die in het verleden zijn gemaakt rondom een RCR-regeling
		Antwoord	De indiener vraagt om uit te leggen waarom Vermilion wel in staat is een winningsplan op te stellen voor de LDS velden, maar niet voor de VDW velden. De indiener stelt dat het hierdoor niet mogelijk is om een cumulatieve bodemdalingsprognose op te stellen over de gezamenlijke winning uit zowel de VDW en LDS velden als de bestaande velden. De indiener vraagt zich af waarom niet kon worden gewacht met het starten van de LDS procedure totdat er ook een winningsplan voor VDW bekend was <i>De procedures voor VDW en LDS kunnen heel goed onafhankelijk van elkaar verlopen. De procedure voor LDS loopt ver voor op die voor VDW. Voor LDS is in het winningsplan de bodemdaling berekend en er is beoordeeld wat daarvan de effecten zijn en hoe daar mee moet worden omgegaan. Vervolgens wordt in 2023 voor het winningsplan van VDW eveneens de bodemdaling berekend. Bij de effecten van de bodemdaling door de gaswinning VDW wordt de bodemdaling van de gaswinning LDS (en de bodemdaling ten gevolge van de winning van andere velden in de omgeving) betrokken om te kunnen bepalen wat de effecten zijn, of deze acceptabel zijn of de effecten verkleind of voorkomen moeten worden. Om deze wijze vindt verantwoorde, navolgbare en transparante besluitvorming plaats per project.</i>
Winningsplan Vermilion	202200273	Reactie	De indiener verzoekt, mocht de keuze vallen om verder te gaan met deze gaswinning, om vooraf de randvoorwaarden waarbinnen deze winning wordt toegestaan, te omschrijven en te laten zien hoe, en op welke wijze, garantie gegeven kan worden over het (laten) doen van een eventuele nulmeting, verplichte meetmomenten naar o.a. bodemdaling, het eventueel bijplaatsen van extra versnelling meters en een concreet en uitvoerbaar plan over kosten en lastenverdeling.
		Antwoord	<i>Op advies van deskundigen heeft EZK besloten om geen nulmetingen aan gebouwen te adviseren. In plaats daarvan is het plaatsen van versnellingsmeters effectiever. De argumentatie wordt gegeven in hoofdstuk 5 (2^e antwoord) van deze Nota van Antwoord.</i>
Energietransitie	202200275	Reactie	De indiener geeft aan dat we van de doelstelling met betrekking tot CO ₂ af bewegen, in plaats van de goede kant op te gaan. De indiener waarschuwt dat nieuwe winning van fossiel niet houdbaar is, en, als we zo doorgaan, toekomstige generaties belasten op een manier die volstrekt onverantwoord is.

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
		<i>Antwoord</i>	<i>Nederland zet bij de energietransitie in op een zo hoog mogelijk tempo. Ook tijdens een snel verlopende energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen is de komende jaren nog veel aardgas nodig, want deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag. Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. Nederlands gas heeft daarbij de voorkeur, zodat we minder afhankelijk zijn van andere landen. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.</i>
Energietransitie	202200275	Reactie	De indiener haalt aan dat de kosten van het opwekken van fossiele energie hoger zijn dan die van zonne- en windenergie. De indiener vervolgt met dat door de invloed die de fossiele lobby heeft uitgeoefend, er sprake is van nalatigheid in het stimuleren van het op tijd beschikbaar zijn van duurzame energie. Dit levert volgens de indiener een probleem op bij het opstellen van een Passende Beoordeling van de voorgenomen mijnbouw.
		<i>Antwoord</i>	<i>Nederland zet bij de energietransitie in op een zo hoog mogelijk tempo. Ook tijdens een snel verlopende energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen is de komende jaren nog veel aardgas nodig, want deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag. Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. Nederlands gas heeft daarbij de voorkeur, zodat we minder afhankelijk zijn van andere landen. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.</i>
Standpunt gaswinning	202200258	Reactie	De indiener geeft aan tegen de gaswinning uit de gasvelden VDW-A en VDW-B te zijn, en noemt een viertal redenen: <ol style="list-style-type: none"> 1. De belangrijkste reden voor de indiener is dat de vergoeding bij schade aan woningen en gebouwen onvoldoende is gewaarborgd. De indiener vraagt zich af dat wanneer het daadwerkelijk zo is dat de kans op schade verwaarloosbaar klein is, waarom wordt er dan geen nulmeting verricht aan alle woningen/gebouwen in de ruime omtrek van het gasveld VDW, waarom geen wettelijk bewijsvermoeden en waarom wordt schade niet eenvoudiger, eenduidiger, sneller en ruimhartiger vergoed dan in Groningen? 2. Een andere reden is dat de indiener aangeeft dat er in een straal van ongeveer 20 kilometer rondom Vledderveen al uit 9 velden gas wordt gewonnen, en dat Vermilion op het punt staat om uit nog 5 velden in dit gebied gas te winnen. De indiener geeft aan dat het al onzeker is wat de gevolgen zijn van gaswinning uit 1 veld voor de bodemdaling, bodemstijging, bodemtrillingen, waterbeheer, schade aan natuur, schade aan woningen en inbreuk op woongenot. Geheel onduidelijk en nooit wetenschappelijk onderzocht is het volgens de indiener welke invloed/risico's de genoemde 14 gaswinningsgebieden in samenhang met elkaar hebben op o.a. de veiligheid en welzijn in Vledderveen. Ook geeft de indiener aan dat het nooit wetenschappelijk onderzocht is

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel	
			<p>welke grondversnelling een aardbeving op 2 kilometer diepte in dit gebied geeft en hoeveel schade daardoor ontstaat. De indiener noemt Groningen als voorbeeld waar werd beweerd dat de kans op schade gering was maar het resultaat uiteindelijk anders bleek.</p> <p>3. Gezien de internationale afspraken (Parijs) en de voortvarende energietransitie, is het onvoorstelbaar voor de indiener dat er een vergunning wordt verleend om gas te winnen tot mogelijk 2050.</p> <p>4. De indiener is van mening dat er voldoende redenen zijn om het project gaswinning uit VDW vroegtijdig te beëindigen nu ook uit de MER-fase 1 en IEA blijkt dat het gebied rond het gasveld VDW erg kwetsbaar is voor een geschikte gaswinlocatie, doordat op alle onderzochte aspecten, de negen alternatieven negatief tot zeer negatief scoren.</p>
		Antwoord	<p>1. <i>Er worden geen nulmetingen verricht maar wel versnellingsmeters (bij)geplaatst. De mijnbouwonderneming is op grond van artikel 6:167 van het BW aansprakelijk voor schade ten gevolge van de gaswinning. De schadeafhandeling buiten het gasveld Groningen is goed en uniform geregeld door de inzet van de Commissie Mijnbouwschade die de indieners van verzoeken ondersteunt en zorgt voor onafhankelijke afhandeling.</i></p> <p>2. <i>Het is uit jarenlange ervaring met gasvelden bekend dat er wel cumulatie is bij bodemdaling als de bodemdalingskommen overlappen maar er is geen onderling versterkend effect bij een beving. Alle effecten van de gaswinning op de ondergrond en de mogelijke cumulatie met de effecten van de winning uit omliggende velden wordt in de MER fase 2 gezien. Op grond daarvan zal worden beoordeeld of de gaswinning veilig en verantwoord kan plaatsvinden.</i></p> <p>3. <i>Gedurende de energietransitie is de komende jaren nog veel gas nodig. Gaswinning in Nederland heeft, waar dat veilig en verantwoord kan, de voorkeur boven import, om minder afhankelijk te zijn van andere landen . Het streven is er op gericht om het gebruik van fossiele energie zo snel mogelijk af te bouwen.</i></p> <p>4. <i>Uiteraard zijn er bij alle alternatieven in meer of mindere mate nadelen voor bepaalde functies aanwezig. Voor het voorkeursalternatief werken we in de MER fase 2 uit hoe die nadelen kunnen worden weggenomen of verzacht.</i></p>
Standpunt gaswinning	202200277	Reactie	<p>De indiener wijst op het negatieve beleid van de indiener inzake gaswinning. In dit beleid is opgenomen dat de indiener geen medewerking verleent aan nieuwe ontwikkeling op het gebied van gaswinning omdat dit niet past bij de indiener zijn streven naar verduurzaming, de energietransitie, het beeld van het afbouwen van gaswinning in Nederland. De indiener is op grond van gemeentelijke beleid tegen de ontwikkeling van gaswinning uit het voorkomen VDW.</p>

Onderwerp	Registratienummer	Onderdeel
		<p><i>Antwoord</i> In Nederland kennen we het landelijke beleid voor de kleine gasvelden (Brief aan Tweede Kamer, TK, 2019-2020, 32813 en 31239, nr. 486) zie onderstaande tekst:</p> <p><i>De Nederlandse overheid wil in 2030 49% minder CO2 uitstoten ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Deze vermindering van CO2 uitstoot kunnen we onder andere bereiken door veel minder fossiele brandstoffen zoals olie en gas te gebruiken. In plaats daarvan moeten we de productie van duurzame energie zoals wind- en zonne-energie vergroten. Deze overgang van fossiele brandstoffen naar steeds meer duurzame energiebronnen noemen we de Energietransitie. Maar deze transitie gaat niet van de éne op de andere dag.</i></p> <p><i>Op dit moment is gas in Nederland nog nodig voor bijvoorbeeld de productie van elektriciteit en de energie- en warmtebehoefte van huishoudens. De verwachting is dat dit de komende decennia nog zo blijft. Een deel van het gas wordt gewonnen in Nederland en een deel in het buitenland.</i></p> <p><i>Door het gas in Nederland te winnen zijn we minder afhankelijk van import van aardgas uit landen zoals Rusland. Gaswinning in Nederland draagt daarmee bij aan energieleveringszekerheid. Daarnaast kunnen we de infrastructuur en kennis over gaswinning in Nederland gebruiken in de energietransitie zoals mogelijk voor de opslag en het transport van waterstof. In Nederland winnen we gas uit zo'n 220 kleine gasvelden. De winning van gas vindt alleen plaats als het veilig kan.</i></p> <p><i>Hierin is aangegeven dat we in gebieden waarvoor een winningsvergunning geldt nieuwe gaswinnings toestaan als dat veilig en verantwoord kan. Dat geldt ook voor VDW.</i></p>

Hoofdstuk 5: Advies overheden

Gaswinning VDW – provincies Drenthe en Friesland

Naast de Commissie voor de m.e.r. zijn ook de provincies Drenthe en Friesland gevraagd om advies te geven op het MER fase 1 en de IEA. In dit hoofdstuk van de Nota van Antwoord zijn de adviezen benoemd en beantwoord hoe er met het advies wordt omgegaan.

Registratienummer	Onderdeel	
202200277	Reactie	<p>De indiener stelt dat de ondergrondse activiteiten, het boren zelf en de uiteindelijke winning niet meegenomen lijken te zijn in de effecten op het UNESCO Werelderfgoed en Natura 2000, terwijl bodemactiviteiten volgens de indiener grote effecten kunnen hebben voor beide aspecten. Het lijkt volgens de indiener alsof deze weging min of meer overgeslagen wordt en het gekozen alternatief na de zomer wordt voorzien van een nadere weging. De indiener stelt de vraag waarom een vergelijkbare weging op voorhand al niet is toegepast bij fase 1. De indiener geeft aan ambtelijk hierop te hebben gereageerd bij de totstandkoming van de HIA. Een vergelijkbare weging zou moeten gelden volgens de indiener om de boring en installatie/pijpleiding/infrastructuur (ondergrondse infrastructuur) geschikt te maken voor zowel het UNESCO Werelderfgoed als Natura 2000.</p>
	Antwoord	<p>Daarnaast wijst de indiener erop dat veel van de UNESCO attributen in het gebied niet of nauwelijks gefundeerd zijn omdat dit niet noodzakelijk werd geacht gezien de bodemstructuur. De indiener stelt dat onomkeerbare schade als gevolg van bodemactiviteiten aan deze attributen een reële bedreiging is.</p> <p><i>Fase 1 van de MER richt zich uitsluitend op de bovengrondse effecten van de boorlocatie op de bovengrondse functies in het gebied. De ondergrondse doelen van de boringen liggen vooraf vast en zijn niet afhankelijk van de plaats van de boorlocatie. De gaswinning en de effecten daarvan op de bodem zijn dus ook geheel onafhankelijk van de plaats van de boorlocatie. Daarom kunnen we de boorlocatie kiezen op basis van de uitkomsten van Fase 1. In Fase 2 van de MER gaan we in op de effecten van de gaswinning: bodemdaling en een vast te stellen risico op bevingen van een nader te bepalen maximale sterkte. Uiteraard wordt dan ook goed bekeken wat bodembeweging betekent voor het Werelderfgoed. Ook wordt in Fase 2 het voorkeursalternatief nader uitgewerkt en ingepast. Dit niet alleen voor de boorlocatie zelf maar ook voor de toegangsweg en de pijpleiding. Effecten worden zoveel mogelijk voorkomen of gemitigeerd.</i></p>
202200273 202200277	Reactie	<p>De indiener sluit zich aan bij het advies wat gegeven is door de Commissie voor de m.e.r. om voorafgaand aan de winning een nulmeting uit te voeren, en verzoekt nogmaals dit te laten doen voor het aangewezen UNESCO gebied. De indiener benadrukt dat dit niet de bouwkundige opname is die eerder voorgeschreven is. Het lijkt de indiener meer dan noodzakelijk om juist in dit gebied een dergelijke nulmeting te doen, welke naar de indiener zijn mening bestaat uit in elk geval een bouwkundige momentopnamen voorafgaand aan de daadwerkelijke boring. De indiener geeft aan dat Vermilion ervaring heeft met bouwkundige opnames dus een nulmeting kan naar de indiener zijn mening via dezelfde methodiek plaatsvinden. Hoe groot de range zou moeten zijn van de nulmeting, laat de indiener aan EZK over, maar in elk geval vraagt de indiener om een nulmeting uit te laten voeren aan de gebouwen (“attributen”) behorend tot het UNESCO gebied.</p>

Antwoord *Op advies van deskundigen heeft EZK besloten om geen nulmetingen aan gebouwen te adviseren. In plaats daarvan is het plaatsen van versnellingsmeters effectiever. De minister heeft daarover op 21 december 2018 de Tweede Kamer geïnformeerd: [CB] Kamerstuk 32849, nr. 156 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl) (bijlage 2 van deze brief) met daarin het volgende over de evaluatie van nulmetingen aan gebouwen:*

Gerelateerd aan de toepassing van het landelijk schadeprotocol zijn de nulmetingen aan gebouwen. Ik heb in mijn brief van 9 oktober 2018 toegezegd uw Kamer te informeren over de uitkomst van de evaluatie van nut en noodzaak van een nulmeting aan gebouwen als hulpmiddel bij het vaststellen van mijnbouwschade. Dat doe ik bij dezen.

Ter evaluatie van de nulmeting aan gebouwen zijn tijdens informatiebijeenkomsten voor gaswinningsprojecten waarbij de nulmeting aan gebouwen actueel was omwonenden gevraagd naar hun ervaringen. Daarnaast zijn de bevindingen van mijnbouwondernemingen in kaart gebracht. Kernvragen hierbij waren: draagt de representatieve nulmeting van gebouwen bij aan een eenvoudiger toerekening van gebouwschade aan de mijnbouwactiviteit? En welke praktische richtlijnen zijn er voor elk van de betrokken partijen – waaronder de burger, de gemeente en de mijnbouwonderneming – voor de concrete vormgeving en uitvoering hiervan? Vanwege diverse vragen over de uitvoeringspraktijk van de nulmeting aan gebouwen, heb ik begin dit jaar ook de Tcbb gevraagd om advies. Dit is verschenen op 6 september 2018 en dit heb ik eveneens betrokken bij de evaluatie.

De Tcbb wijst er in haar advies van 6 september op dat het begrip «nulmeting aan gebouwen» niet eenduidig is gedefinieerd, hetgeen in de toepassing al snel kan leiden tot verwarring. Daarnaast wijst de Tcbb erop dat de vraag of de mijnbouwactiviteit de oorzaak is van de geconstateerde schade ondanks deze nulmeting onbeantwoord blijft. De Tcbb vindt een nulmeting aan gebouwen in een effectgebied dan ook maar van beperkte waarde en in het algemeen niet aan te bevelen. Wel acht de Tcbb het zinvol de effecten van mijnbouw die eventueel kunnen leiden tot schade in een gebied, uitgebreider dan nu geschiedt, te monitoren.

Om het oorzakelijk verband tussen een gebouwschade en de mijnbouwactiviteit eenvoudiger te kunnen vaststellen, is de Tcbb in het algemeen voorstander van een uitgebreidere monitoring van bodemtrillingen (door versnellingsmeters) zodat bij een aardbeving de locatie van de bodemversnellingscontouren in het gebied nauwkeurig geografisch is te duiden. De Tcbb doet het voorstel om de wijze van monitoring te laten afhangen van de complexiteit van het gasveld en noemt daarbij twee monitoringsklassen, waarbij in het ene geval geen additionele monitoring is vereist en in het andere geval wel. De Tcbb merkt hierbij op dat deze indeling nog verder moet worden uitgewerkt en afgestemd met betrokken partijen, waaronder gemeenten. De uiteindelijke monitoring moet technisch zinvol zijn, voor burgers uitlegbaar zijn en niet tot onnodige onrust leiden.

De hoofdlijn van de reacties van omwonenden is dat zij bij een vermoede mijnbouwschade aan hun woning willen dat deze onafhankelijk en deskundig wordt beoordeeld en dat er vervolgens snel wordt vergoed. Aangezien omwonenden de nulmeting aan gebouwen zien als een hulpmiddel hierbij, wordt deze door hen vaak gezien als waardevol.

Registratienummer	Onderdeel
-------------------	-----------

De ervaringen van mijnbouwondernemingen die de «representatieve nulmeting aan gebouwen» hebben toegepast, zijn divers. De praktische uitvoering en het tempo daarvan wordt namelijk sterk bepaald door de mate waarin het de mijnbouwonderneming en het bouwkundig adviesbureau lukt om met de gemeente en andere lokaal actieve partijen overeenstemming te bereiken over de hierbij gehanteerde uitgangspunten en de gebruikte objectinformatie.

In de verbeterde monitoringspraktijk zal ik, in lijn met het Tcbb-advies, vanwege de beperkte waarde van de nulmeting aan gebouwen voor de schadeafhandeling en de beschikbaarheid van een beter alternatief, vanaf nu vooral zal inzetten op het (bij)plaatsen van versnellingsmeters. Dit is met name van belang wanneer de mogelijke effecten van de betreffende mijnbouwactiviteit daar aanleiding toe geven en er te weinig versnellingsmeters in de regio aanwezig zijn.

De mogelijkheid om in specifieke gevallen nog steeds een nulmeting aan gebouwen voor te schrijven in de instemming met een winningsplan blijft overigens bestaan. Decentrale overheden kunnen ook een nulmeting aan gebouwen adviseren in hun advies op een winningsplan. Bij de uiteindelijke afweging over een winningsplan en de monitoringspraktijk, worden deze adviezen betrokken. Voor al verleende instemmingsbesluiten waarin de nulmeting aan gebouwen is opgenomen, zal ik bezien of in de desbetreffende regio's (bij)plaatsing van versnellingsmeters wenselijk is. Verder zet ik nadrukkelijk in op een betere afstemming en communicatie met gemeenten en inwoners over deze verbeterde monitoringspraktijk en de praktische betekenis hiervan. Dit ook vanwege de relatie met het landelijk schadeprotocol.

De circa veertig gemeenten waarin gaswinning aan de orde is en waarbij de nulmeting aan gebouwen in een (ontwerp)instemmingsbesluit is opgenomen, informeer ik gelijktijdig met uw Kamer, uitgebreider over de uitkomst van de evaluatie en genoemd Tcbb-advies.

202200273
202200277

Reactie

De indiener haalt een in het verleden uitgegeven 'compendium' aan van UNESCO over de effecten van het winnen van grondstoffen in of bij UNESCO Werelderfgoed (besluit 37 COM 7 en 40 COM 7, 3.5.6. Physical resource extraction). In dit compendium stelt UNESCO dat het delven van grondstoffen in een UNESCO Werelderfgoed-site te allen tijde tegengegaan moet worden en winning van grondstoffen in de nabijheid van UNESCO Werelderfgoed, die vanwege de strekking en werking een nadelige invloed kunnen hebben op de OUV van de site, voorkomen moeten worden.

De indiener geeft hierbij de casus van de Waddenzee als vergelijking met de gaswinning in dit gebied. Toen het voornemen is uitgesproken door voormalig staatssecretaris Blok om gaswinning onder de Waddenzee toe te staan, heeft UNESCO gereageerd dat dit mogelijk gevolgen zou kunnen hebben voor de UNESCO status. De indiener haalt de ontwikkeling in Oekraïne aan dat dit effect kan hebben op bepaalde standpunten en de noodzaak voor 'eigen gas' hoog is, en geeft aan dat of en hoe dit effect gaan hebben op het standpunt van UNESCO nog ongewis is.

Registratienummer	Onderdeel	
		De indiener haalt het belang van de brief van de UNESCO ambassadeur aan UNESCO aan, waarin nut en noodzaak van het HIA wordt aangegeven
	Antwoord	<i>Duidelijk is dat er zorgen zijn bij UNESCO en andere partijen over mogelijke gevolgen van mijnbouw nabij Werelderfgoed. Vanuit het rijk wordt UNESCO inmiddels geïnformeerd over de procedure voor de gaswinning VDW. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) houdt UNESCO op de hoogte van de voortgang. Uiteraard is voor alle partijen behoud van de Uitzonderlijk Universele Waarden van het Werelderfgoed een uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen.</i>
202200277	Reactie	De indiener is van mening dat het ministerie van EZK nog geen keuze kan maken zolang de totale gevolgen niet integraal zijn afgewogen, wat op dit moment zeker nog niet het geval is volgens de indiener.
	Antwoord	<i>Na afronding van de MER fase 1 en de IEA is voldoende informatie beschikbaar voor een goed onderbouwde integrale afweging ten aanzien van de keuze voor de mijnbouwlocatie.</i>
202200274	Reactie	De indiener is van mening dat het maatschappelijk belang en het gewicht van de internationale instandhoudingsverplichtingen onvoldoende terugkomen in de bundeling van de beoordeling milieueffecten in het IEA. De indiener vindt dat het HIA, haar zeggingskracht voor het bevoegd gezag bij de integratie in de MER en uiteindelijke samenvatting in de IEA heeft verloren. Dit geeft een vertekend beeld volgens de indiener van de mogelijkheden tot gaswinning en kan leiden tot ongewenste bestuurlijke risico's voor betrokken bewindslieden.
	Antwoord	Het advies van de indiener is om de resultaten van de HIA recht te blijven doen en daartoe een aanpassing te doen op het onderdeel HIA in de MER (hoofdstukken 6 en 7) en in paragraaf 2.1 en 7.4 van de IEA. <i>In het MER fase 1 is de methodiek van het HIA omgezet naar de beoordelingssystematiek van het MER. Dit is nodig om vergelijkbare beslisinformatie te krijgen ten opzichte van de overige thema's in het MER en de integrale effectenanalyse (IEA). De omzetting is herleidbaar en heeft geen inhoudelijke consequenties. Inhoudelijk blijft het HIA van kracht met de betreffende beslisinformatie.</i>
202200274	Reactie	De indiener adviseert een transparante weging van de rijksbelangen, voorafgaande aan de weging van de winningskosten voor de initiatiefnemer. Anders lijkt het publieke belang gelijkwaardig gewogen te worden met het private commerciële belang volgens de indiener, wat in het bijzonder geldt voor de alternatieven 5, 7 en 8. Alternatieven met een neutraal effect op Werelderfgoed verdienen een meer transparante weging van de maatschappelijke kosten ten opzichte van de meerkosten voor de initiatiefnemer volgens de indiener.
	Antwoord	<i>De kosten voor aanleg van de mijnbouwlocatie en de winning zijn slechts een onderdeel van alle belangrijke aspecten die zijn onderzocht en beoordeeld. Naast Werelderfgoed zal o.a. natuur zwaar meewegen. Na afronding van de MER fase 1 en de IEA maken we een afwegingsnotitie om te komen tot een transparante keuze van het voorkeursalternatief.</i>

Registratienummer	Onderdeel	
202200274	Reactie	De indiener is van mening dat vanuit hun perspectief, het van belang is dat Werelderfgoed een zwaardere weging krijgt in zowel MER-fase 1 en IEA. Hiermee stelt de indiener dat er maar een beperkt aantal alternatieven te verdedigen zijn.
		De alternatieven die overblijven (5, 7 en 8) hebben technische beperkingen maar die maken gaswinning uit deze kleine velden niet onmogelijk vindt de indiener. Deze alternatieven bieden volgens de indiener voldoende mogelijkheid om tot gaswinning te komen. Hierbij is de indiener van mening dat het private belang van de initiatiefnemer ondergeschikt is aan het rijksbelang van Werelderfgoed en de internationale verplichting tot instandhouding. De indiener adviseert het bevoegd gezag om geen voorkeursalternatief aan te wijzen welke de kernkwaliteiten van Werelderfgoed aantast.
	Antwoord	<i>Het Werelderfgoed is ontegenzeggelijk een zwaarwegend belang. Dat geldt zowel voor de regionale als landelijke overheden en dat zal in de afweging voor de keuze van het voorkeursalternatief ook zeker een belangrijke rol spelen.</i>
202200279	Reactie	De indiener geeft aan niet tegen gaswinning te zijn, mits dit veilig is voor de inwoners en eventuele schade snel en ruimhartig gecompenseerd wordt
	Antwoord	<i>Gaswinning zal door EZK alleen worden toegestaan als dat veilig en verantwoord kan. Voor eventuele schadegevallen door mijnbouw in Nederland geldt de wettelijke aansprakelijkheid. Daarnaast zorgt de Commissie Mijnbouwschade voor een onafhankelijke behandeling van schadeverzoeken.</i>
202200279	Reactie	De indiener geeft aan dat de aanwezigheid van UNESCO Werelderfgoed om een zorgvuldige en integrale afweging vraagt ter voorkoming van schade.
	Antwoord	<i>Dit wordt onderschreven en dit aspect vormt een belangrijk onderdeel van de afweging.</i>
202200279	Reactie	De indiener stelt dat de combinatie UNESCO Werelderfgoed en gaswinning zowel nationaal als internationaal onder een vergrootglas ligt. De rijksoverheid heeft de bescherming van de kernkwaliteiten van het UNESCO Werelderfgoed gedelegeerd aan de provincies. De indiener gaat ervan uit dat de Rijksoverheid geen besluiten of maatregelen neemt die schade toebrengen aan het UNESCO Werelderfgoed. Het advies aan de Rijksoverheid is om op grond van de uitgevoerde HIA (MER fase 1 en fase 2) een integrale afweging te maken in samenspraak met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en eventuele andere relevante ministeries. Het advies is om de afweging de volgende punten zorgvuldig mee te laten wegen:
		<ul style="list-style-type: none"> • de belangen van gaswinning • de internationale verdragsverplichtingen van Nederland richting UNESCO Werelderfgoed

Registratienummer	Onderdeel
	<ul style="list-style-type: none"> • de afspraken tussen Nederland en België met betrekking tot het transnationale UNESCO Werelderfgoed 'Koloniën van Weldadigheid' <p><i>Antwoord</i> <i>Uitgangspunt is dat gaswinning geen risico met zich meebrengt op ontoelaatbare schade aan UNESCO Werelderfgoed. Mede daarvoor zijn de genoemde ministeries bij het project en bij de besluitvorming betrokken. Deze aspecten vormen een belangrijk onderdeel van de gemaakte afweging.</i></p>